

Вступ до баз даних

Introduction to databases

Введение в базы данных

Тема 1

Торіс 1

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- Поява у 1960-х запам'ятовуючих пристроїв відносно великої ємності відкрило широкі можливості для створення складних структур довгострокового зберігання даних.
- Appearance in 1960-s memory devices of relatively big capacity allowed wide opportunities for development of complex structures of long-term data storage.
- Появление в 1960-х запоминающих устройств относительно высокой емкости открыло широкие возможности для создания сложных структур долговременного хранения данных.

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- Ці можливості призвели до значного ускладнення коду програм, подорожчання їх розробки та зниженню надійності. З'явилась ідея централізації функцій управління даними та створення систем, що надають програмам послуги з обробки даних – систем управління базами даних (СУБД).
- These possibilities led to increase in complexity of application code, development cost, and decrease of reliability. Appeared an idea of centralization of data management functions and creation of systems that provide data processing services to applications – database management systems (DBMS).
- Эти возможности привели к значительному усложнению кода программ, подорожанию их разработки и снижению надежности. Появилась идея централизации функций управления данными и создания систем, которые предоставляют приложениям услуги обработки данных – систем управления базами данных (СУБД).

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- СУБД забезпечують високу надійність зберігання та ефективність обробки даних, недосяжні при розробці індивідуальних засобів управління даними для кожної програми.
- DBMS provide high reliability of data storage and high efficiency of data processing, that are not possible with development of individual data management tools for each application.
- СУБД обеспечивают высокую надежность хранения и эффективность обработки данных, недостижимые при разработке индивидуальных средств управления данными для каждого приложения.

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- Особливості ранніх СУБД були обумовлені вимогами програм оперативної обробки даних (online transaction processing, OLTP) у банківській та фінансовій сферах.
- Features of early DBMS were defined by requirements of online transaction processing (OLTP) applications in banking and financial industries.
- Особенности ранних СУБД были обусловлены требованиями приложений оперативной обработки данных (online transaction processing, OLTP) в банковской и финансовой сферах.

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- СУБД – програмний комплекс, що забезпечує централізоване зберігання даних та надає програмам послуги з обробки даних.
- DBMS – software system that ensures centralized data storage and provides data processing services to applications.
- СУБД – программный комплекс, обеспечивающий централизованное хранение данных и предоставляющий приложениям услуги по обработке данных.

1.1 Бази даних та СУБД

1.1 Databases and DBMS

1.1 Базы данных и СУБД

- База даних (БД) – сукупність даних, що зберігаються під управлінням СУБД. БД – фундамент, на якому будуються майже будь-які програми. СУБД, пов'язана з деякою конкретною БД та готова виконувати запити на обробку цієї БД, називається екземпляром (instance) або сервером БД.
- Database (DB) – dataset stored under DBMS management. DB – baseline of almost any applications. DBMS, which is related to some specific DB and ready to run DB processing queries, is called instance or DB server.
- База данных (БД) – совокупность данных, которые хранятся под управлением СУБД. БД – фундамент, на котором строятся практически любые приложения. СУБД, связанная с некоторой конкретной БД и готовая выполнять запросы на обработку этой БД, называется экземпляром (instance) или сервером БД.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

- Ранні СУБД дуже сильно відрізнялися своєю внутрішньою організацією та можливостями. Знадобилось декілька років, для того щоб визначити основні функції СУБД та вимоги, які слід ставити до таких систем.
- Early DBMS were very different by their internal organization and features. It took several years in order to define main DBMS functions and requirement for such systems.
- Ранние СУБД очень сильно отличались своей внутренней организацией и возможностями. Понадобилось несколько лет, чтобы определить основные функции СУБД и требования, которые следует предъявлять к таким системам.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

- Системи OLTP характеризуються тим, що:
 - Кожна операція займає дуже мало часу (мілісекунди)
 - Дані спільно використовуються багатьма програмами
 - Операції використовують незначну долю загального обсягу даних
- OLTP systems are characterized by the following features:
 - Each operation takes very small time (milliseconds)
 - Data used together by multiple applications
 - Operations are using insignificant piece of total amount of data
- Системы OLTP характеризуются тем, что:
 - Каждая операция занимает очень мало времени (миллисекунды)
 - Данные совместно используются несколькими приложениями
 - Операции используют незначительную долю общего объема данных

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

- Процеси обробки та структури даних в областях, де використовувались ранні СУБД, були формалізовані задовго до появи обчислювальних систем (наприклад, бухгалтерський облік). Це привело до того, що СУБД, як правило, орієнтовані на обробку структурованих даних.
- Data processing workflows and data structures, where early DBMS were used, were formalized long before occurrence of computing systems (e.g., accounting). It led to the fact that DBMS are mostly oriented on structured data processing.
- Процессы обработки и структуры данных в областях, где использовались ранние СУБД, были формализованы задолго до появления вычислительных систем (например, бухгалтерский учет). Это привело к тому, что СУБД, как правило, ориентированы на обработку структурированных данных.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

Основні вимоги до СУБД:

- Розділення програм і даних. Опис структури даних відділений від коду програм. Система повинна допускати незалежну зміну структури даних та коду програми.
- Високорівнева мова запитів. Система повинна надавати засоби обробки даних, незалежні від якоїсь програми.
- Цілісність. Система повинна запобігати запису даних, що порушують заздалегідь визначені обмеження.
- Узгодженість. Система повинна запобігати пошкодженню даних внаслідок паралельної роботи декількох програм.
- Відмовостійкість. СУБД не повинна допускати втрати даних.
- Захист та розмежування доступу. Система повинна запобігати несанкціонованому доступу до даних та надавати кожному користувачу доступ до даних згідно з його правами.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

General requirements to DBMS:

- Independence of applications and data. Description of data structure is separated from applications code. System should allow independent change of data structure and applications code.
- High-level query language. System should provide data processing tools, independent from any application.
- Integrity. System should not allow data insertion that violate previously defined constraints.
- Consistency. System should not allow data damage as the result of concurrent work of multiple applications.
- Fault tolerance. DBMS should not allow data loss.
- Security and access control. System should not allow unauthorized access to data and should allow access to data to each user according to its privileges.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

Основные требования к СУБД:

- Разделение приложений и данных. Описание структуры данных отделено от кода программ. Система должна допускать независимое изменение структуры данных и кода приложений.
- Высокоуровневый язык запросов. Система должна предоставлять средства обработки данных, независимые от любых приложений.
- Целостность. Система должна предотвращать запись данных, которые нарушают заранее определенные ограничения.
- Согласованность. Система должна предотвращать нарушения данных вследствие параллельной работы нескольких приложений.
- Отказоустойчивость. СУБД не должна допускать потери данных.
- Защита и разграничение доступа. Система должна предотвращать несанкционированный доступ к данным и предоставлять каждому пользователю доступ к данным согласно его правам.

1.2 Вимоги до СУБД

1.2 Requirements to DBMS

1.2 Требования к СУБД

- У ранні роки існування СУБД передбачалось, що дані інформаційних систем підприємства будуть зберігатися у єдиній БД. На практиці це ніколи не було реалізовано: зазвичай для кожної програми або групи програм створюється окрема БД.
- In early years of DBMS was assumed that data of information systems of organization will be stored in a single DB. In practice this was never implemented: usually for each application or group of applications a separate DB is created.
- В ранние годы существования СУБД предполагалось, что данные информационных систем предприятия будут храниться в единой БД. На практике это никогда не было реализовано: как правило для каждого приложения или группы приложений создается отдельная БД.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

- Кожна СУБД створює деякий рівень абстракції для інших програмних компонент, які використовують її послуги. Необхідно щоб опис структури даних був загальний для усіх програм, що призводить до ідеї відділення опису структури даних від програм. Такий опис зберігається у самій БД і називається схемою бази даних.
- Each DBMS creates some level of abstraction for other software components that use its services. It is required to data structure description is general for all applications, which leads to the idea of separation of data structure from applications. Such description is stored in DB itself and it is called database scheme.
- Каждая СУБД создает некоторый уровень абстракции для других программных компонент, которые используют ее услуги. Необходимо чтобы описание структуры данных было общим для всех приложений, что приводит к идее отделения описания структуры данных от приложений. Такое описание хранится в самой БД и называется схемой базы данных.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

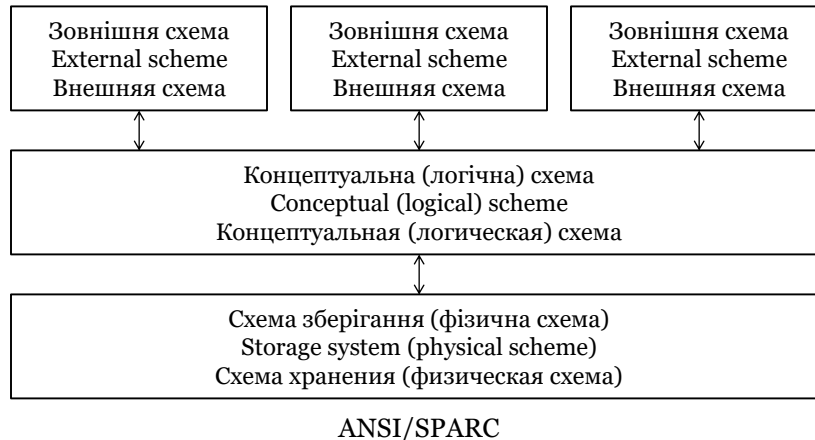
1.3 Разделение данных и приложений

- Для визначення схем використовуються мови опису даних. Для реалізації ідеї відокремлення даних від програм було запропоновано модель мови опису даних ANSI/SPARC.
- To define schemes data description languages are used. In order to implement the idea of independence of data and applications the data description language models ANSI/SPARC was proposed.
- Для определения схем используются языки описания данных. Для реализации идеи отделения данных от приложений была предложена модель языка описания данных ANSI/SPARC.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

Модель ANSI/SPARC включає:

- Зовнішню схему, що містить опис даних у вигляді, у якому вони будуть використовуватися програмами, а також відображення логічної структури даних у зовнішню схему.
- Концептуальну схему, що містить повний опис логічної структури даних, доступний для СУБД (логічна схема БД).
- Схему зберігання, що описує яким чином організоване зберігання логічних структур даних (фізична схема БД).

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

ANSI/SPARC model includes:

- External scheme, which contains data description in the form in which they will be used by applications, as well as the mapping of logical data structure into external scheme.
- Conceptual scheme, which contains full description of logical data structure, accessible by DBMS (logical DB scheme).
- Storage scheme, which describes how storage of logical data structures is organized (physical DB scheme).

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

Модель ANSI/SPARC включает:

- Внешнюю схему, содержащую описание данных в виде, в котором они будут использоваться приложениями, а также отображение логической структуры данных во внешнюю схему.
- Концептуальную схему, содержащую полное описание логической структуры данных, доступное для СУБД (логическая схема БД).
- Схему хранения, описывающую каким образом организовано хранение логических структур данных (физическая схема БД).

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

- В ідеалі така модель забезпечує еволюцію програм та системи. При появі нових програм достатньо визначити нову зовнішню схему. В результаті впровадження нової програми не вплине на роботу інших програм. Нові структури, додані до концептуальної схеми, не вплинуть на роботу інших програм, оскільки їх зовнішні схеми не будуть містити нових елементів даних.
- Ideally such model provides evolution of applications and a system. When new programs appeared it is sufficient to define new external scheme. As the result, implementation of new application will not affect other applications. New structures, added to the conceptual scheme, will not affect other applications, since their external schemes do not contain new data elements.
- В идеале такая модель обеспечивает эволюцию приложений и системы. При появлении новых приложений достаточно определить новую внешнюю схему. В результате внедрение нового приложения не повлияет на работу других приложений. Новые структуры, добавленные в концептуальную схему, не повлияют на работу других приложений, поскольку их внешние схемы не будут содержать новые элементы данных.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

- У реальності еволюційні можливості можуть бути реалізовані лише у випадку, коли розробники БД та програм їх ретельно враховують. Еволюція БД має сенс лише коли цінність накопичених даних є високою. У інших випадках створення нової БД є більш виправданим рішенням.
- In reality evolution capabilities could be implemented only in case if DB and applications developers carefully follow these capabilities. DB evolution is reasonable only in case of stored data is highly valuable. In other cases development of new DB is more reasonable solution.
- В реальности эволюционные возможности могут быть реализованы только в случае, когда разработчики БД и приложений их тщательно учитывают. Эволюция БД имеет смысл только когда ценность накопленных данных является высокой. В других случаях создание новой БД является более оправданным решением.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

- У останні роки багато методологій розробки програм передбачають генерацію схеми БД на основі об'єктної моделі програми для швидкої розробки прототипів. При цьому не зникає складність та необхідність вирішувати задачі проектування БД.
- Recently many software development methodologies assume generation of DB scheme based on application object model for rapid prototypes developments. At the same time complexity is not reduced and it is still required to solve DB design problems.
- В последние годы много методологий разработки приложений предусматривают генерацию схемы БД на основе объектной модели приложения для быстрой разработки прототипов. При этом не исчезает сложность и необходимость решать задачи проектирования БД.

1.3 Розділення даних та програм

1.3 Independence of data and applications

1.3 Разделение данных и приложений

- Особливості проектування схеми БД суттєво залежать від моделі даних, що застосовується. Складність проектування може по-різному розподілятися між БД та програмою: чим бідніше модель даних, тим більше необхідно зробити на рівні програми.
- Features of DB scheme design depend on data model, which is used. Design complexity is differently distributed between DB and application: if the data model is poor, the more work need to be done on the application layer.
- Особенности проектирования схемы БД существенно зависят от применяемой модели данных. Сложность проектирования может по-разному распределяться между БД и приложением: чем беднее модель данных, тем больше необходимо сделать на уровне приложения.

1.4 Мови запитів

1.4 Query languages

1.4 Языки запросов

- Наявність опису логічної структури даних дозволяє виконувати достатньо складні операції маніпулювання даними у СУБД. Такі операції записуються на мові запитів. Мови сучасних СУБД є декларативними – дозволяють визначити необхідний результат, але не спосіб виконання запиту. СУБД обирає найбільш ефективні (за деяким критерієм) алгоритми отримання результату.
- Existence of logical data structure allows to execute complex enough operations of data manipulation in DBMS. These operations are written in a query language. Languages of modern DBMS are declarative – allow to define required result, but not the way to execute query. DBMS chooses the most effective (by some criteria) algorithms to obtain the result.
- Наличие описания логической структуры данных позволяет выполнять достаточно сложные операции манипулирования данными в СУБД. Такие операции записываются на языке запросов. Языки современных СУБД являются декларативными – позволяют определить необходимый результат, но не способ выполнения запроса. СУБД выбирает наиболее эффективные (по некоторому критерию) алгоритмы получения результата.

1.4 Мови запитів

1.4 Query languages

1.4 Языки запросов

- Практика розробки програм без використання мов запитів призвела до появи так званих NoSQL систем. При використанні таких систем частина функцій СУБД переноситься у програму, що призводить до підвищення складності програми та вартості її розробки або до зниження якості, що у деяких випадках є припустимим.
- Practice of application development without using query languages led to occurrence of so-called NoSQL systems. When using these systems some DBMS functions are transferred to application, which led to increasing of applications complexity and development cost, or to quality decreasing, which is acceptable in some cases.
- Практика разработки приложений без использования языков запросов привела к появлению так называемых NoSQL систем. При использовании таких систем часть функций СУБД переносится в приложение, что приводит к повышению сложности приложения и стоимости его разработки или к снижению качества, что в некоторых случаях является допустимым.

1.5 Цілісність та узгодженість

1.5 Integrity and consistency

1.5 Целостность и согласованность

- Окрім опису структур даних до логічної схеми БД можуть бути включені додаткові умови – обмеження цілісності. СУБД перевіряє обмеження цілісності при виконанні будь-яких змін даних та не допускає порушень цих обмежень. Це дозволяє значно спростити розробку програм та підвищити їх якість.
- Besides data structured descriptions, DB scheme can contain additional conditions – integrity constraints. DBMS checks integrity constraints when executing any data changes and does not allow violations of these constraints. This allows significantly simplify applications development and increase their quality.
- Кроме описания структур данных в логическую схему БД могут быть включены дополнительные условия – ограничения целостности. СУБД проверяет ограничения целостности при выполнении любых изменений данных и не допускает нарушений этих ограничений. Это позволяет значительно упростить разработку приложений и повысить их качество.

1.5 Цілісність та узгодженість

1.5 Integrity and consistency

1.5 Целостность и согласованность

- Стан БД, у якому виконуються умови предметної області, називається узгодженим. Кінцевий набір операцій, що переводить БД з одного узгодженого стану до іншого, називається транзакцією. Однією з важливих функцій СУБД є запобігання порушенням узгодженості при одночасній роботі декількох програм (або користувачів).
- DB state in which domain conditions are satisfied is called consistent state. Final set of operations that transfer DB from one to another consistent state is called transaction. One of the main DBMS functions is prevention of consistency violations when concurrent applications (or users) are working.
- Состояние БД, в котором выполняются условия предметной области, называется согласованным. Конечный набор операций, переводящий БД из одного согласованного состояния в другое, называется транзакцией. Одной из наиболее важных функций СУБД является предотвращение нарушения согласованности при одновременной работе нескольких приложений (или пользователей).

1.6 Відмовостійкість

1.6 Fault tolerance

1.6 Отказоустойчивость

- Відмови систем призводять до зупинки бізнес-процесів, а втрати даних призводять до катастрофічних подій (не тільки для функцій підприємства, а і для життя людей та стану навколишнього середовища). Сучасні СУБД можуть гарантувати повну збереженість даних та відновлення після відмови в узгодженому стані за доли секунди.
- System faults lead to stopping of business processes, while data losses lead to catastrophic events (not only for enterprise functions, but also for human lives and environment condition). Modern DBMS can guarantee full safety of data and recovery in consistent state in milliseconds after faults.
- Отказы систем приводят к остановке бизнес-процессов, а потери данных приводят к катастрофическим событиям (не только для функций предприятия, а и для жизни людей и состояния окружающей среды). Современные СУБД могут гарантировать полную сохранность данных и восстановление после отказа в согласованном состоянии за доли секунды.

1.6 Відмовостійкість

1.6 Fault tolerance

1.6 Отказоустойчивость

- Висока вартість пов'язана з необхідністю багаторазового дублювання засобів на усіх рівнях, починаючи з обладнання. При використанні хмарних сервісів необхідно мати додаткові ресурси, здатні забезпечити виживання при відмові. Тому при проектуванні системи необхідно обирати рівень відмовостійкості, що є дійсно необхідним.
- High cost is related to the requirement of presence of multiple duplicates on all layers, starting from hardware. When using cloud services, it is required to have additional resources, that could provide survival in case of faults. Therefore, when designing system it is necessary to choose really required level of fault tolerance.
- Высокая стоимость связана с необходимостью многократного дублирования средств на всех уровнях, начиная с оборудования. При использовании облачных сервисов необходимо иметь дополнительные ресурсы, способные обеспечить выживание при отказе. Поэтому при проектировании системы необходимо выбирать действительно необходимый уровень отказоустойчивости.

1.7 Безпека та розмеження доступу

1.7 Security and access control

1.7 Безопасность и разграничение доступа

- Дані потребують захисту не тільки від відмов, а й від несанкціонованого доступу. Усі сучасні СУБД надають засоби перешкоджання та розмеження доступу. В деяких системах засоби захисту СУБД взагалі не використовуються, але по-справжньому надійний захист повинен бути багаторівневим, а деякі види захисту неможливо реалізувати без СУБД.
- Data should be protected not only from faults, but also from unauthorized access. All modern DBMS provide access prevention and control tools. In some systems security features of DBMS are not used at all, but really reliable protection should be multi-layered, while some protection types are not possible without DBMS.
- Данные требуют защиты не только от отказов, а и от несанкционированного доступа. Все современные СУБД предоставляют средства предотвращения и разграничения доступа. В некоторых системах средства защиты СУБД вообще не используются, но по-настоящему надежная защита должна быть многоуровневой, а некоторые виды защиты невозможно реализовать без СУБД.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

- Найбільш важливими метриками є пропускна здатність та час відгуку системи. Для СУБД це запити або інші дії різної складності. Пропускна здатність – середня кількість подібних дій за одиницю часу. Час відгуку – середній час виконання дії. Покращення однієї з характеристик не обов'язково призведе до покращення іншої.
- The most important metrics are throughput and response time. For DBMS there are queries or other actions of different complexity. Throughput is an average number of similar actions at a time. Response time is an average time of execution. Improvement of one of these metrics will not necessary lead to improvement of another.
- Наиболее важными метриками являются пропускная способность и время отклика системы. Для СУБД это запросы или другие действия разной сложности. Пропускная способность – среднее количество подобных действий за единицу времени. Время отклика – среднее время выполнения действия. Улучшение одной характеристики не обязательно приведет к ухудшению другой характеристики.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

- Важливо розрізняти вимір на стороні клієнта або сервера. Час виконання на сервері може бути меншим за час відправлення запиту та повернення відповіді. Тому для веб-застосувань найбільш важливим є час генерації HTML сторінки у відповідь на запит користувача.
- It is important to differentiate between the measure on client or server side. Execution time on server could be less than time required to send request and receive response. Then for web-applications generation time of HTML pages in response to users request is more important.
- Важно различать измерение на стороне клиента или сервера. Время выполнения на сервере может быть меньше времени отправки запроса и возврата ответа. Поэтому, для веб-приложений наиболее важным является время генерации HTML страницы в ответ на запрос пользователя.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

- Для паралельних систем найбільш важливою характеристикою є масштабованість (пропускної здатності або часу відгуку). Необхідно оцінити характеристику з певним обсягом даних, навантаженням та одним обчислювачем, а також ту ж саму характеристику з обсягом даних, навантаженням та обчислювачами, збільшеними у N разів.
- For concurrent systems the most important metric is scalability (of throughput or response time). It is required to measure some metric with some data amount, workload, and one computation instance, and then the same metric with data amount, workload, and computation instances increased N times.
- Для паралельних систем наиболее важной характеристикой является масштабируемость (пропускной способности или времени отклика). Необходимо оценить характеристику с определенным объемом данных, нагрузкой и одним вычислителем, а также ту же самую характеристику с объемом данных, нагрузкой и вычислителями, увеличенными в N раз.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

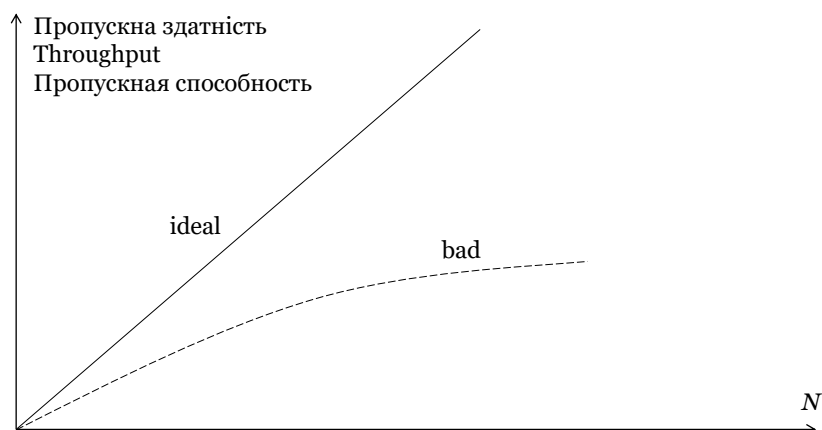
1.8 Производительность

- Ідеальна масштабованість за пропускну здатністю може бути представлена лінійною залежністю: система, що містить у N разів більше обладнання і даних може обробляти у N разів більше запитів. В реальності така масштабованість недосяжна через витрату ресурсів на синхронізацію паралельних обчислень.
- Ideal scalability of throughput could be described using linear dependency: system that contains N times more hardware and data could process N times more queries. In reality such scalability is not reachable because of resources usage to synchronize parallel computations.
- Идеальная масштабируемость по пропускной способности может быть представлена линейной зависимостью: система, содержащая в N раз больше оборудования и данных может обрабатывать в N раз больше запросов. В реальности такая масштабируемость недостижима из-за использования ресурсов для синхронизации параллельных вычислений.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

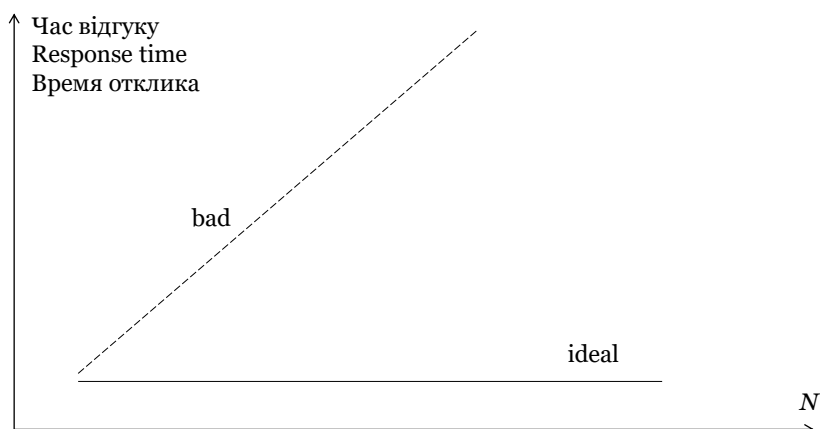
1.8 Производительность

- Для масштабованості за часом відгуку ідеальна залежність представляється константою: при збільшенні кількості обчислювачів, обсягу даних та потоку запитів час відгуку не зростає. Ідеальна масштабованість за часом відгуку практично недосяжна.
- For scalability of response time ideal dependency is described using the constant: when increasing number of hardware, data amount, and queries flow response time is not increasing. Ideal scalability of response time is almost not reachable.
- Для масштабируемости по времени отклика идеальная зависимость представляется константой: при увеличении количества вычислителей, объема данных и потока запросов время отклика не возрастает. Идеальная масштабируемость по времени отклика практически недостижима.

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

1.8 Продуктивність

1.8 Performance

1.8 Производительность

- Прискорення = час відгуку на системі з одним обчислювачем / час відгуку на системі з N обчислювачами. Доступність = час нормальної роботи системи / інтервал часу виміру доступності. Усі інтегральні метрики корисні для оцінки роботи системи в цілому, але не для окремих операцій або запитів програм.
- Acceleration = response time for system with one computing instance / response time for system with N computing instances. Availability = time of normal work of a system / time range used to measure availability. All general metrics are useful to estimate system work in general but not for a single operations or applications queries.
- Ускорение = время отклика на системе с одним вычислителем / время отклика на системе с N вычислителями. Доступность = время нормальной работы системы / интервал времени измерения доступности. Все интегральные метрики полезны для оценки работы системы в целом, но не для отдельных операций или запросов приложений.

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

1.9 Создание приложений, работающих с БД

- Сучасні СУБД поставляються з інструментами адміністрування та підтримки БД (створення та зміна таблиць, редагування записів, управління доступом та резервними копіями). Але такий інтерфейс не підходить для бізнес-застосувань. Система повинна бути зрозумілою для масового користувача, який без усякого навчання міг би почати з нею працювати.
- Modern DBMS are provided with administrating and maintenance tools for DB (creating and editing tables, editing records, managing access and backups). But such interface does not suite for business applications. Systems should be understandable for mass user that could start work with it without any training.
- Современные СУБД поставляются с инструментами администрирования и поддержки БД (создание и изменение таблиц, редактирование записей, управление доступом и резервными копиями). Но такой интерфейс не подходит для бизнес-приложений. Система должна быть понятной для массового пользователя, который без всякого обучения мог бы начать с ней работать.

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

1.9 Создание приложений, работающих с БД

- Для створення бізнес-застосунків використовується клієнт-серверна архітектура. СУБД працює на сервері, а програма – на клієнті. Бізнес-логіка може бути реалізована як на сервері у вигляді збережених процедур, так і на клієнті за допомогою мови програмування.
- Client-server architecture is used to create business applications. DBMS works on the server, while the application works on the client side. Business logic could be implemented on the server in the form of stored procedures, as well as on the client using the programming language.
- Для создания бизнес-приложений используется клиент-серверная архитектура. СУБД работает на сервере, а программа – на клиенте. Бизнес-логика может быть реализована как на сервере в виде хранимых процедур, так и на клиенте при помощи языка программирования.

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

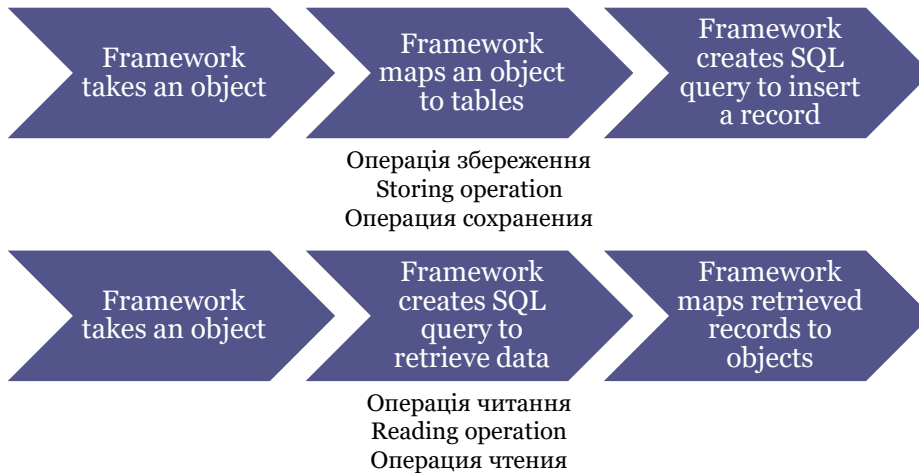
1.9 Создание приложений, работающих с БД

- Проблема невідповідності об'єктно-орієнтованих мов програмування та реляційних баз даних вирішуються за допомогою фреймворків об'єктно-реляційного відображення. Розробник працює зі звичними об'єктними моделями, які автоматично перетворюються у таблиці та навпаки.
- Problem of mismatch between object-oriented programming languages and relational databases are solved using the object-relational mapping (ORM) frameworks. Developer works with usual object models, that automatically transformed into tables and vice versa.
- Проблема несоответствия объектно-ориентированных языков программирования и реляционных баз данных решаются при помощи фреймворков объектно-реляционного отображения. Разработчик работает с привычными объектными моделями, которые автоматический превращаются в таблицы и наоборот.

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

1.9 Создание приложений, работающих с БД

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

1.9 Создание приложений, работающих с БД

- Використання фреймворків прискорює розробку, оскільки програмісту не потрібно глибоко знати SQL або реляційну теорію. Однак фреймворки не дозволяють тонкого налаштування запитів. Хорошим рішенням є використання фреймворків для стандартних операцій та чистого SQL для складних запитів.
- Using frameworks accelerates development, since developer does not need to have deep knowledge of SQL or relational theory. But frameworks do not allow tuning of queries. Good practice is to use frameworks for standard operations and pure SQL for complex queries.
- Использование фреймворков ускоряет разработку, поскольку программисту не нужно глубоко знать SQL или реляционную теорию. Однако фреймворки не позволяют тонко настраивать запросы. Хорошим решением является использование фреймворков для стандартных операций и чистого SQL для сложных запросов.

1.9 Створення програм, працюючих з БД

1.9 Development of applications to work with DB

1.9 Создание приложений, работающих с БД

- Спроба вирішити проблему невідповідності призвела до створення баз даних NoSQL, які представляють собою альтернативу реляційним СУБД. Такі БД не мають структурованої схеми та працюють напряму з об'єктами.
- An attempt to solve the mismatch problem led to occurrence of NoSQL databases, which are alternatives to relational DBMS. Such DB do not have structured scheme and operate directly to objects.
- Попытка решить проблему несоответствия привела к созданию баз данных NoSQL, которые представляют собой альтернативу реляционным СУБД. Такие БД не имеют структурированной схемы и работают напрямую с объектами.

Контрольні питання

1. Основні вимоги до СУБД.
2. Основні компоненти моделі ANSI/SPARC.
3. Основні особливості мов запитів у сучасних СУБД.
4. Поняття незалежності даних.
5. Переваги використання незалежності даних.
6. Поняття обмежень цілісності та узгодженості даних у СУБД.
7. Поняття безпеки та розмежування доступу у сучасних СУБД.
8. Основні метрики оцінки продуктивності.
9. Архітектура клієнт-сервер.
10. Об'єктно-реляційна втрата відповідності.

Assessment questions

1. Main requirements to DBMS.
2. Main components of ANSI/SPARC model.
3. Main features of query languages in modern DBMS.
4. Data independence.
5. Advantages of data independence.
6. Integrity constraints and data consistency in DBMS.
7. Security and access control in modern DBMS.
8. Main performance metrics.
9. Client-server architecture.
10. Object-relational mismatch.

Контрольные вопросы

1. Основные требования к СУБД.
2. Основные компоненты модели ANSI/SPARC.
3. Основные особенности языков запросов в современных СУБД.
4. Понятие независимости данных.
5. Преимущества использования независимости данных.
6. Понятие ограничений целостности и согласованности данных в СУБД.
7. Понятия безопасности и разграничения доступа в современных СУБД.
8. Основные метрики оценки производительности.
9. Архитектура клиент-сервер.
10. Объектно-реляционная потеря соответствия.

Зберігання даних та файлова структура

Data storage and file structure

Хранение данных и файловая структура

Тема 2

Торіс 2

2.1 Класи застосувань БД

2.1 DB applications classes

2.1 Классы приложений БД

- Однією з передумов створення СУБД стала поява пристроїв зберігання даних з довільним доступом та відносно великої ємності. На сьогоднішній день існує 2 класи задач використання СУБД:
 - OLTP (Online Transaction Processing) – системи оперативної обробки даних;
 - OLAP (Online Analytical Processing) – системи аналітичної обробки (великих) даних.
- One of prerequisites for DBMS appearance was occurrence of data storage devices of random access and relatively high capacity. Today there are 2 classes of DBMS use cases:
 - OLTP (Online Transaction Processing) – operative data processing systems;
 - OLAP (Online Analytical Processing) – analytical (big) data processing systems.
- Одним из предусловий создания СУБД стало появление устройств хранения данных с произвольным доступом и относительно большой емкостью. На сегодняшний день существует 2 класса задач использования СУБД:
 - OLTP (Online Transaction Processing) – системы оперативной обработки данных;
 - OLAP (Online Analytical Processing) – системы аналитической обработки (больших) данных.

2.1 Класи застосувань БД

2.1 DB applications classes

2.1 Классы приложений БД

- Системи OLTP характеризуються відносно великим потоком коротких транзакцій, що обробляють дуже невелику кількість записів БД. До цього класу належать сучасні веб-застосування, у яких в ролі транзакцій виступають HTTP-запити.
- OLTP systems are characterized by relatively large stream of short transactions, which processing very small number of DB records. This class includes modern web-applications, in which transactions are implemented as HTTP requests.
- Системы OLTP характеризуются относительно небольшим потоком коротких транзакций, которые обрабатывают очень небольшое количество записей БД. К этому классу относятся современные веб-приложения, в которых в качестве транзакций выступают HTTP запросы.

2.1 Класи застосувань БД

2.1 DB applications classes

2.1 Классы приложений БД

- Системи OLAP призначені для формування узагальнених звітів, що отримуються в результаті обробки усіх або значної долі записів у БД. У таких системах повністю відсутнє оновлення даних, що робить вимоги цілісності та узгодженості БД менш актуальними.
- OLAP systems are aimed to form generalized reports created as the result of processing of all DB records or major set of DB records. In such systems update operations are not executed at all, which makes DB integrity and consistency requirements less relevant.
- Системы OLAP предназначены для формирования обобщенных отчетов, которые получают в результате обработки всех или значительной доли записей в БД. В таких системах полностью отсутствует обновление данных, что делает требования целостности и согласованности БД менее актуальными.

2.1 Класи застосувань БД

2.1 DB applications classes

2.1 Классы приложений БД

- Особливий клас – системи спільного редагування та розробки. В таких системах використовуються об'єктно-орієнтовані СУБД або спеціалізовані надбудови над файловими системами. У сучасні СУБД інтегровано функціонал для зберігання та обробки документів у слабкоструктурованих форматах. Існують особливі системи обробки дуже великих послідовностей або дуже великих графів.
- Special class includes cooperative editing and development systems. Such systems use object oriented DBMS or specialized customizations of file systems. Modern DBMS include functions to store and process documents of weakly structured formats. There are special systems for large sequences processing or very large graphs processing.
- Особый класс – системы совместного редактирования и разработки. В таких системах используются объектно-ориентированные СУБД или специализированные надстройки над файловыми системами. В современные СУБД интегрирован функционал для хранения и обработки документов в слабоструктурированных форматах. Существуют особые системы обработки очень больших последовательностей или очень больших графов.

2.2 Структури зберігання

2.2 Storage structures

2.2 Структуры хранения

- Об'єкти у OLTP системах характерні невеликою кількістю атрибутів, майже усі з яких використовуються у кожному запиті. Тому системи OLTP розміщують атрибути кожного об'єкту у суміжних ділянках пам'яті та групують пов'язані об'єкти, що обробляються разом. Такий спосіб називається “зберігання у рядках”.
- Object in OLTP systems are characterized by small number of attributes, almost all of them are used in each query. Then OLTP systems allocate attributes of each object in neighbor memory areas and group related objects that processed together. Such way is called “row oriented” storage.
- Объекты в OLTP системах характерны небольшим количеством атрибутов, почти все из которых используются в каждом запросе. Поэтому системы OLTP размещают атрибуты каждого объекта в смежных участках памяти и группируют связанные объекты, которые обрабатываются вместе. Такой способ хранения называется «хранение по строкам».

2.2 Структури зберігання

2.2 Storage structures

2.2 Структуры хранения

- Для задач OLAP характерні записи, що містять велику кількість атрибутів, однак у кожному запиті використовується їх невелика підмножина. Тому альтернативний спосіб “зберігання у колонках” є більш ефективним через швидке послідовне сканування, можливість стиснення даних, відсутність оновлень.
- OLAP problems are characterized by records with large number of attributes, but in each query there are used only small subset of attributes. Then alternative “column oriented” storage is more effective because of fast full table scan, data compression possibility, absence of updates.
- Для задач OLAP характерны записи, содержащие большое количество атрибутов, однако в каждом запросе используется их небольшое подмножество. Поэтому альтернативный способ «хранения по столбцам» является более эффективным из-за быстрого последовательного сканирования, возможность сжатия данных, отсутствие обновлений.

2.3 Архітектури зв'язку з програмами

2.3 Application communication architectures

2.3 Архитектуры связи с приложениями

- Однокористувацькі СУБД. Відсутня можливість спільного використання даних, транзакцій тощо. Замість клієнт-серверної архітектури файли БД розміщуються на файл-сервері. Зараз однокористувацькі СУБД використовуються в ролі вбудованих систем у мобільних пристроях.
- Single-user DBMS. Shared data usage, transactions, etc. are not supported. Instead of client-server architecture DB files are placed on the file-server. Now single-user DBMS are used as embedded systems in mobile devices.
- Однопользовательские СУБД. Отсутствует возможность совместного использования данных, транзакций и т.д. Вместо клиент-серверной архитектуры файлы БД размещаются на файл-сервере. Сейчас однопользовательские СУБД используются в качестве встроенных систем в мобильных устройствах.

2.3 Архітектури зв'язку з програмами

2.3 Application communication architectures

2.3 Архитектуры связи с приложениями

- СУБД, що використовують архітектуру клієнт-сервер, виявились недостатньо масштабованими за кількістю з'єднань для OLTP систем, що характеризуються дуже великою кількістю користувачів. Рішенням даної проблеми стала багаторівнева архітектура.
- DBMS that use client-server architecture are not enough scalable by number of connections for OLTP systems, which have very big number of users. Multi-tier architecture became the solution of this problem.
- СУБД, использующие архитектуру клиент-сервер, оказались недостаточно масштабируемыми по количеству соединений для OLTP систем, которые характеризуются очень большим количеством пользователей. Решением данной проблемы стала многослойная архитектура.

2.3 Архітектури зв'язку з програмами

2.3 Application communication architectures

2.3 Архитектуры связи с приложениями

- Багаторівнева архітектура. Одна частина програми виконується на клієнті, а інша частина – на сервері застосувань. Програма також є клієнтом сервера БД та одночасно – сервером, що обслуговує наступний рівень клієнтів (наприклад, виконує HTTP-запити).
- Multi-tier architecture. One part of application is executed on the client, while another part is executed on the application server. Application is still DB server client but at the same time is a server that supports the next layer of clients (e.g., executes HTTP requests).
- Многослойная архитектура. Одна часть приложения выполняется на клиенте, а другая – на сервере приложений. Программа также является клиентом БД и одновременно – сервером, обслуживающим следующий уровень клиентов (например, исполняет HTTP запросы).

2.3 Архітектури зв'язку з програмами

2.3 Application communication architectures

2.3 Архитектуры связи с приложениями

- Сервер застосувань не зберігає спільних даних, тому з'являється можливість горизонтального масштабування. Але багаторазове використання сеансів роботи з БД призводить до накопичення тимчасових об'єктів. Також додаткового узгодження потребує кешування даних на різних серверах застосувань.
- Application server does not store shared data, so the capability of horizontal scaling becomes possible. However, multiple usage of DB sessions leads to accumulation of multiple temporary objects. Also caching of data on multiple application servers require additional control.
- Сервер приложений не хранит общие данных, поэтому появляется возможность горизонтального масштабирования. Но многократное использование сеансов работы с БД приводит к накоплению временных объектов. Также дополнительного согласования требует кэширование данных на разных серверах приложений.

2.4 Обладнання. Носії даних

2.4 Hardware. Storage devices

2.4 Оборудование. Носители данных

- Традиційно для зберігання даних використовуються магнітні диски. А обробка фактично відбувається в буфері у оперативній пам'яті. Швидке зростання обсягів та зниження вартості оперативної пам'яті викликав зростання інтересу до СУБД, що зберігають дані у оперативній пам'яті.
- Traditionally magnetic storage drives were used to store data. While data processing is in fact is performed in the cache of random access memory. Fast growth of volumes and decrease of cost of the random access memory (RAM) has led to increasing of interest for DBMS that store data in the RAM.
- Традиционно для хранения данных используются магнитные диски. А обработка фактически происходит в буфере оперативной памяти. Быстрый рост объемов и снижения стоимости оперативной памяти вызвал рост интереса к СУБД, хранящим данные в оперативной памяти.

2.4 Обладнання. Носії даних

2.4 Hardware. Storage devices

2.4 Оборудование. Носители данных

Основні підходи організації БД у оперативній пам'яті:

- Традиційні СУБД з дуже великим обсягом оперативної пам'яті, виділеної для кешування з метою підвищення продуктивності
- Системи копіювання даних в пам'ять на рівні логічної схеми (працюють разом з традиційними СУБД), а не на рівні структур зберігання даних
- Розподілені системи БД у оперативній пам'яті, в яких кожний елемент даних зберігається у декількох копіях на різних вузлах системи (оскільки відмова усіх вузлів мало ймовірна)
- Системи зберігання даних виключно для читання (БД для аналітичної обробки даних)

2.4 Обладнання. Носії даних

2.4 Hardware. Storage devices

2.4 Оборудование. Носители данных

Main approaches to DB organization in RAM:

- Traditional DBMS with very large volume of RAM dedicated to cache data in order to increase performance
- Systems of copying data into the memory on the layer of logical scheme (work together with traditional DBMS), but not on the layer of data storage structure
- Distributed DB systems in RAM, in which each data element is stored on multiple instances deployed on multiple nodes of the system (since the fault of all nodes is almost impossible)
- Data storage systems used only to read data (DB for analytical data processing)

2.4 Обладнання. Носії даних

2.4 Hardware. Storage devices

2.4 Оборудование. Носители данных

Основные подходы к организации БД в оперативной памяти:

- Традиционные СУБД с очень большим объемом оперативной памяти, выделенной для кэширования с целью повышения производительности
- Системы копирования данных в память на уровне логической схемы (работают вместе с традиционными СУБД), а не на уровне структур хранения данных
- Распределенные системы БД в оперативной памяти, в которых каждый элемент данных хранится в нескольких экземплярах на разных узлах системы (поскольку отказ всех узлов маловероятен)
- Системы хранения данных исключительно для чтения (БД для аналитической обработки данных)

2.4 Обладнання. Обчислювальні ресурси

2.4 Hardware. Computation resources

2.4 Оборудование. Вычислительные ресурсы

- У зв'язку зі зниженням темпів зростання продуктивності окремих пристроїв суттєво зріс інтерес до паралельної обробки даних. Основними характеристиками якості паралельних систем є: прискорення, масштабованість за пропускну здатністю та масштабованість за часом відгуку.
- Due to decrease of performance growth of standalone devices, parallel data processing got significant interest recently. Main quality measures of parallel systems are: acceleration, scalability in throughput, and scalability in response time.
- В связи со снижением темпов роста производительности отдельных устройств существенно вырос интерес к параллельной обработке данных. Основными характеристиками качества параллельных систем являются: ускорение, масштабирование по пропускной способности и масштабирование по времени отклика.

2.4 Обладнання. Обчислювальні ресурси

2.4 Hardware. Computation resources

2.4 Оборудование. Вычислительные ресурсы

Класи паралельних СУБД:

- SM (Shared Memory) – багатопроцесорні системи зі спільною оперативною пам'яттю і дисками, не потребують обміну даними для виконання операцій на різних процесорах
- SD (Shared Disks) – системи, де кожен процесор має свою оперативну пам'ять, недоступну іншим процесорам, але диски є спільними
- SN (Shared Nothing) – системи без розподілу якихось пристроїв, взаємодія паралельних частин відбувається через обчислювальну мережу

2.4 Обладнання. Обчислювальні ресурси

2.4 Hardware. Computation resources

2.4 Оборудование. Вычислительные ресурсы

Types of parallel DBMS:

- SM (Shared Memory) – multiprocessor systems with shared RAM and drives, do not require data exchange to execute operations on multiple processors
- SD (Shared Disks) – systems in which each processor has its own RAM, inaccessible by other processors, but with shared disks
- SN (Shared Nothing) – systems without sharing of any devices, interaction of parallel parts is performed through the network

2.4 Обладнання. Обчислювальні ресурси

2.4 Hardware. Computation resources

2.4 Оборудование. Вычислительные ресурсы

Классы параллельных СУБД:

- SM (Shared Memory) – многопроцессорные системы с общей оперативной памятью и дисками, не требуют обмена данными для выполнения операций на разных процессорах
- SD (Shared Disks) – системы, где каждый процессор имеет свою оперативную память, недоступную другим процессорам, но диски остаются общими
- SN (Shared Nothing) – системы без распределения каких-либо устройств, взаимодействие параллельных частей происходит через вычислительную сеть

2.4 Обладнання. Обчислювальні ресурси

2.4 Hardware. Computation resources

2.4 Оборудование. Вычислительные ресурсы

- Багатоядерні процесори мають спільний кеш, тому алгоритми паралельного виконання ефективно працюють при малих обсягах даних – для OLTP, але не для OLAP. Системи SN є паралельними та створюються для підвищення продуктивності, тоді як метою розподілених систем є підвищення доступності та відмовостійкості.
- Multicore processors have shared cache, then parallel algorithms are efficient for small data volumes – for OLTP but not for OLAP. SN systems are parallel and serve to increase performance, while distributed systems are used to increase accessibility and fault tolerance.
- Многоядерные процессоры имеют общий кэш, поэтому алгоритмы параллельного выполнения эффективно работают при малых объемах данных – для OLTP, но не для OLAP. Системы SN являются параллельными и создаются для повышения производительности, тогда как целью распределенных систем является повышение доступности и отказоустойчивости.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

- Слабкі сторони традиційних СУБД (продуктивність та масштабованість) призвели до появи NoSQL систем. Такі БД дозволяють отримати високу продуктивність за рахунок ослаблення обмежень цілісності, більш слабкої підтримки транзакцій та відмови від високорівневих мов запитів (хоча багато NoSQL СУБД мають обмежені підмножини SQL).
- Weaknesses of traditional DBMS (performance and scalability) led to appearance of NoSQL systems. Such DB allow to get high performance because of relaxed integrity constraints, transactions support, and no high-level query language usage (however, many NoSQL DBMS support limited subsets of SQL).
- Слабые стороны традиционных СУБД (производительность и масштабируемость) привели к появлению NoSQL систем. Такие БД позволяют получить высокую производительность за счет ослабления ограничений целостности, более слабой поддержки транзакций и отказа от высокоуровневых языков запросов (хотя много NoSQL СУБД поддерживают ограниченные подмножества SQL).

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

Загальні характеристики NoSQL систем:

- Не використовують схему даних. Відмова від незалежності даних та програм за рахунок використання засобів синхронізації даних (обміну повідомленнями) на рівні програм.
- Слабко підтримують транзакційну семантику. Задачі підтримки узгодженості БД вирішуються на рівні програми, а не СУБД.
- Пристосовані до використання на кластерах. Простота структур зберігання даних та відсутність взаємозв'язків між елементами даних на рівні СУБД усуває необхідність координації при обробці даних, розміщених на різних серверах.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

General characteristics of NoSQL systems:

- Do not use data scheme. Refusal of independence of data and applications by using data synchronization tools (message exchange) on application layer.
- Weak support of transactions semantics. DB consistency is controlled on the application layer instead of DBMS layer.
- Suited for clustered usage. Simplicity of data storage structures and absence of relations between data elements on the DBMS layer eliminates necessity of coordination of data processing, which is deployed on multiple servers.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

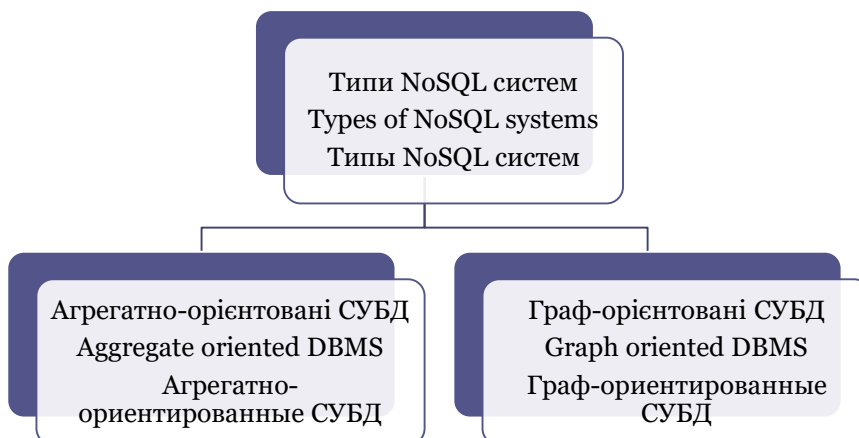
Общие характеристики NoSQL систем:

- Не используют схему данных. Отказ от независимости данных и программ за счет использования средств синхронизации данных (обмена сообщениями) на уровне приложений.
- Слабо поддерживают транзакционную семантику. Задачи поддержки согласованности БД решаются на уровне приложения, а не СУБД.
- Приспособлены для использования на кластерах. Простота структур хранения данных и отсутствие взаимосвязей между элементами данных на уровне СУБД устраняют необходимость координации при обработке данных, размещенных на разных серверах.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

Агрегатно-орієнтовані NoSQL СУБД:

- Системи ключ-значення (Redis, Memcached). Значення може бути будь-яким (наприклад, рядок, документ або зображення). Сховище зберігає значення у двійковому вигляді, не знає про його структуру та не контролює тип.
- Документорієнтовані системи (MongoDB, CouchDB). Зберігають довільні структури даних, як правило у форматі JSON. Підтримують запити на вибірку з пошуком за полями.
- Сховища сімейств колонок (HBase, Cassandra). Дані зберігаються у вигляді розрідженої матриці, ключами є строки та стовпці. Використовуються для OLAP систем.

Об'єкти можуть мати складну структуру, проте зберігаються як агрегати, не пов'язані між собою, тому їх нескладно розподілити за вузлами кластеру.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

Aggregate oriented NoSQL DBMS:

- Key-value systems (Redis, Memcached). Value can be anything (e.g., string, document, or image). Warehouse stores values in binary format, does not know values structure and does not control value types.
- Document oriented systems (MongoDB, CouchDB). Store raw data structures, usually in JSON format. Support select queries with filtering by fields.
- Wide column store (HBase, Cassandra). Data is stored in the sparse matrix, which rows and columns are used as keys. Used for OLAP systems.

Objects could be of complex structure, while stores as aggregates that are not related with each other, therefore it is easy to distribute such objects to cluster nodes.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

Агрегатно-ориентированные NoSQL СУБД:

- Системы ключ-значение (Redis, Memcached). Значение может быть любым (например, строка, документ или изображение). Хранилище содержит значения в двоичном виде, не знает о его структуре и не контролирует тип.
- Документоориентированные системы (MongoDB, CouchDB). Хранят произвольные структуры данных, как правило в формате JSON. Поддерживают запросы на выборку с поиском по полям.
- Хранилища семейств колонок (HBase, Cassandra). Данные хранятся в виде разреженной матрицы, ключами являются строки и столбцы. Используются в OLAP системах.

Объекты могут иметь сложную структуры, но хранятся как агрегаты, не связанные между собой, поэтому их несложно распределять по узлам кластера.

2.5 Сховища даних

2.5 Data warehouses

2.5 Хранилища данных

- Граф-орієнтовані СУБД. Зберігаються ребра, що демонструють зв'язок між об'єктами. Використовуються в рекомендаційних системах або соціальних мережах. Для вибірки підграфів використовуються спеціальні мови запитів. Підтримують транзакції на відміну від агрегатно-орієнтованих СУБД.
- Graph-oriented DBMS. Store edges that demonstrate relation between objects. Used in recommending systems or in social networks. Special query languages are used to select sub-graphs. Support transactions unlike aggregate oriented DBMS.
- Граф-ориентированные СУБД. Хранятся ребра, демонстрирующие связь между объектами. Используются в рекомендательных системах или социальных сетях. Для выборки подграфов используются специальные языки запросов. Поддерживают транзакции в отличие от агрегатно-ориентированных СУБД.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

- Функціональні вимоги. Усі сучасні СУБД підтримують мову SQL (Structured Query Language). Слід звернути увагу на необхідність нестандартних типів даних (XML, JSON, геолокації, часові інтервали), повнотекстового пошуку, багатомовність, підтримка збережених процедур та тригерів.
- Functional requirements. All modern DBMS support SQL (Structured Query Language) language. But you need to pay attention on need of non-standard data types (XML, JSON, geospatial, time series), full text search, multilanguage support, triggers and stored procedures support.
- Функциональные требования. Все современные СУБД поддерживают язык SQL (Structured Query Language). Следует обратить внимание на потребность в нестандартных типах данных (XML, JSON, геолокации, временные интервалы), полнотекстовом поиске, многоязычности, поддержке хранимых процедур и триггеров.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

- Нефункціональні вимоги. Вимоги до продуктивності, масштабованості, безпеки, резервного копіювання та відновлення після відмов.
- Non functional requirements. Requirements to performance, scalability, security, backup and restore after faults.
- Нефункциональные требования. Требования к производительности, масштабируемости, безопасности, резервного копирования и восстановления после отказов.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

- Можливості для супроводу системи. Супровід включає інсталяцію і налаштування системи, оновлення програмних компонент, забезпечення безперебійного функціонування. Необхідно звернути увагу на інструменти адміністрування СУБД та оцінити складність задач супроводу.
- Maintenance capabilities. Maintenance includes installation and configuration of the system, update of software components, ensuring of uninterrupted functioning. It is necessary to pay attention on administration tools of DBMS and estimate complexity of maintenance tasks.
- Возможности для сопровождения системы. Сопровождение включает инсталляцию и настройку системы, обновление программных компонент, обеспечение бесперебойного функционирования. Необходимо обратить внимание на инструменты администрирования СУБД и оценить сложность задач сопровождения.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

- Бюджет проекту. Супровід систем на основі високопродуктивних та високонадійних комерційних СУБД також дорогий та технічно складний. Необхідно враховувати наскільки складно знайти спеціалістів необхідної кваліфікації та рівень оплати їх праці.
- Project budget. Maintenance of systems based on high-performance and highly reliable DBMS is also expensive and technically complex. It is need to consider how hard is to hire specialists of required qualification and their payment rates.
- Бюджет проекта. Сопровождение систем на основе высокопроизводительных и высоконадежных коммерческих СУБД также дорогое и технически сложное. Необходимо учитывать насколько сложно найти специалистов необходимой квалификации и уровень оплаты их труда.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

Тенденції використання СУБД:

- Відмова від використання функціональності СУБД. Перенос на рівень програми відповідальності за виконання складних операцій обробки даних, підтримки узгодженості та цілісності, обміну даними з іншими системами.
- Використання СУБД з обмеженими характеристиками або NoSQL систем. Обрана СУБД повністю задовольняє вимогам проекту або необхідні характеристики досягаються застосуванням апаратних ресурсів та обмеженням функціональності системи.
- Використання реляційних СУБД з відкритим кодом. Висока якість продукту та документації, розповсюдженість і активні спільноти роблять такі СУБД підходящими як для малих підприємств, так і для великих корпорацій.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

DBMS usage trends:

- Refusal of using of DBMS functions. Moving to application layer responsibility of execution of complex data processing operations, support of consistency and integrity, data exchange with other systems.
- Using DBMS with limited features or NoSQL systems. Selected DBMS completely satisfies project requirements, otherwise required features are achieved by using hardware resources and systems features constraints.
- Using open-source relational DBMS. High quality of product and documentation, popularity and active communities make such DBMS suitable for small organizations and big corporations.

2.6 Вибір СУБД для побудови програм

2.6 Selecting DBMS for application development

2.6 Выбор СУБД для построения приложений

Тенденции использования СУБД:

- Отказ от использования функциональности СУБД. Перенос на уровень приложения ответственности за исполнение сложных операций обработки данных, поддержки согласованности и целостности, обмена данными с другими системами.
- Использование СУБД с ограниченными характеристиками или NoSQL систем. Выбранная СУБД полностью удовлетворяет требованиям проекта или же необходимые характеристики достигаются использованием аппаратных ресурсов и ограничением функциональности системы.
- Использование реляционных СУБД с открытым кодом. Высокое качество продукта и документации, распространенности и активные сообщества делают такие СУБД подходящими как для малых предприятий, так и для крупных корпораций.

Контрольні питання

1. Основні відмінності OLTP та OLAP систем.
2. Критерії оцінки якості паралельних систем.
3. Характеристики систем NoSQL.
4. Фактори вибору СУБД для розробки інформаційних систем.

Assessment questions

1. Main differences between OLTP and OLAP systems.
2. Evaluation criteria of parallel systems.
3. Characteristics of NoSQL systems.
4. DBMS selection factors for information systems development.

87

Контрольные вопросы

1. Основные отличия OLTP и OLAP систем.
2. Критерии оценки качества параллельных систем.
3. Характеристики систем NoSQL.
4. Факторы выбора СУБД для разработки информационных систем.

88

Моделі даних
Data models
Модели данных

Тема 3
Topic 3

3 Моделі даних

3 Data models

3 Модели данных

Модель даних – система взаємопов’язаних понять і правил, призначена для опису структур і властивостей даних, що використовуються у БД.

Data model is a system of interrelated definitions and rules, aimed to describe structures and data properties used in DB.

Модель данных – система взаимосвязанных понятий и правил, предназначенная для описания структур и свойств данных, используемых в БД.

Модель даних задає спосіб опису схеми БД.

Data model defines the way to describe DB scheme.

Модель данных задает способ описания схемы БД.

3 Моделі даних

3 Data models

3 Модели данных

До складу моделі даних входять:

- Способи опису даних (базові типи та складні структури)
- Способи опису взаємозв’язків між об’єктами даних
- Засоби визначення обмежень цілісності
- Способи конструювання операцій

Data model includes:

- Ways to describe data (primitive types and complex structures)
- Ways to describe relations between data objects
- Tools to define integrity constraints
- Ways to build operations

Модель данных включает:

- Способы описания данных (базовые типы и сложные структуры)
- Способы описания взаимосвязей между объектами данных
- Средства определения ограничений целостности
- Способы конструирования операций

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

Деякі моделі передбачають наявність виділеного способу ідентифікації (наприклад, об'єктний ідентифікатор у ОО моделях даних). Об'єкти вважаються співпадаючими, якщо в них однакові ідентифікатори. Елементи даних у складі об'єкту визначають його стан і такі об'єкти є змінюваними.

Some models assume existence of identification mechanism (e.g. object identifier in OO models). Objects are equal if they have equal identifiers. Data elements of the object define its state, such objects are mutable.

Некоторые модели предусматривают наличие выделенного способа идентификации (например, объектный идентификатор в ОО моделях данных). Объекты считаются совпадающими, если они имеют одинаковые идентификаторы. Элементы данных в составе объекта определяют его состояние и такие объекты являются изменяемыми.

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

За природними ознаками об'єкта реального світу. Наприклад: код аеропорту, номер бронювання, біометричні властивості.

За штучним значенням, згенерованим ІС. Наприклад: номер документа ідентифікації особистості.

За зв'язком об'єкта з іншим об'єктом. Для розрізнення об'єктів, які неможливо розрізнити іншим способом. Наприклад: праве переднє колесо автомобіля ідентифікує його за місцем.

By natural features of the real-world object. E.g. airport code, booking number, biometric properties.

By artificial value generated by IS. E.g. identity document number.

By object relation to another object. Used to identify objects that could not be identified in another way. E.g. right front wheel of the vehicle is identified by its place.

По естественным признакам объекта реального мира. Например: код аэропорта, номер бронирования, биометрические характеристики.

По искусственному значению, сгенерированному ИС. Например: номер документа идентификации личности.

По связи объекта с другим объектом. Для различия объектов, которые невозможно различить другим способом. Например: правое переднее колесо автомобиля идентифицирует его по месту.

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

Якщо спосіб ідентифікації не визначено, необхідно перевіряти збіг значень усіх елементів даних. У таких моделях об'єкти з хоча б одним відмінним елементом є різними і тому не можуть змінюватися. Можна замінити об'єкт, але не змінювати.

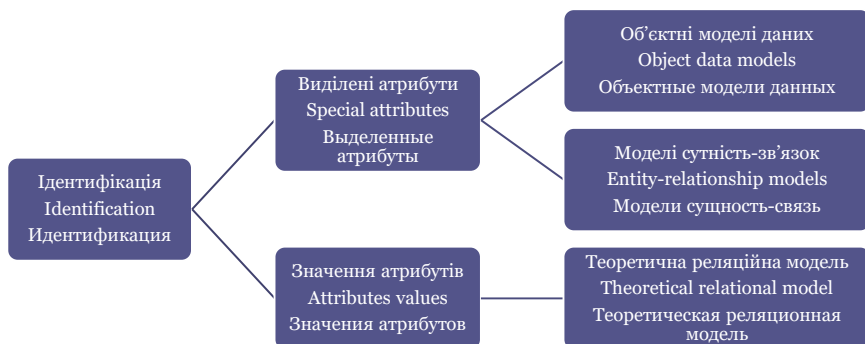
If the identification method is not specified, you must check that the values of all data elements match. In such models, objects with at least one different element are considered as different and therefore cannot be modified. You can replace the object, but not modify it.

Если способ идентификации не определен, необходимо проверять совпадение значений всех элементов данных. В таких моделях объекты с хотя бы одним отличным элементом различны и поэтому не могут изменяться. Можно заменить объект, но не изменять.

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

3.1 Моделі даних. Ідентифікація та змінюваність

3.1 Data models. Identification and mutability

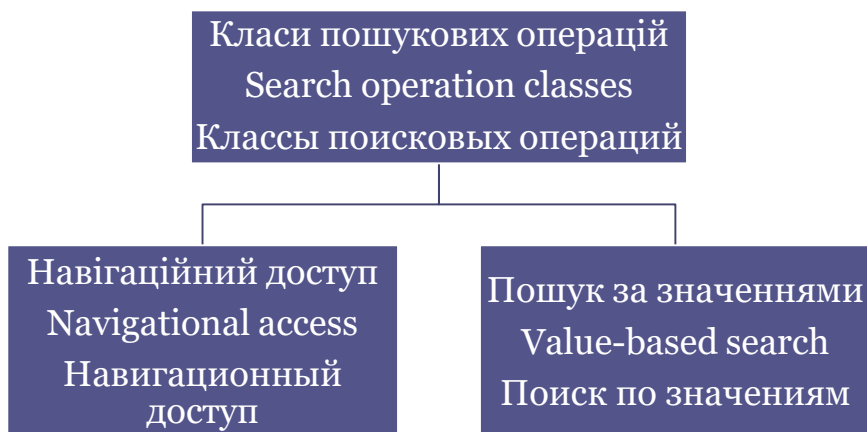
3.1 Модели данных. Идентификация и изменяемость

Внаслідок незмінюваності реляційна модель дозволяє побудувати потужні засоби виконання запитів. В деяких моделях ідентифікатори можуть бути виявлені на основі обмежень цілісності. Це використовується у реляційній моделі для визначення поняття ключа. В реальності практично усі об'єкти є змінюваними, тому важливим є вибір способу ідентифікації, що однозначно визначатиме об'єкти реального світу у БД.

Due to the immutability the relational model allows you to build powerful tools for executing queries. In some models, identifiers can be detected based on integrity constraints. This is used in a relational model to define the concept of a key. In reality, almost all objects are mutable, so it is important to choose a method of identification that will uniquely identify real-world objects in the DB.

Вследствие неизменяемости реляционная модель позволяет построить мощные средства выполнения запросов. В некоторых моделях идентификаторы могут быть обнаружены на основе ограничений целостности. Это используется в реляционной модели для определения понятия ключа. В реальности практически все объекты являются изменяемыми, поэтому важным является выбор способа идентификации, позволяющего однозначно определять объекты реального мира в БД.

- 3.2 Моделі даних. Навігація та пошук за значеннями
 3.2 Data models. Navigation and search by values
 3.2 Модели данных. Навигация и поиск по значениям

- 3.2 Моделі даних. Навігація та пошук за значеннями
 3.2 Data models. Navigation and search by values
 3.2 Модели данных. Навигация и поиск по значениям

Навігаційний пошук (переходи між об'єктами відбуваються за допомогою посилань). Прикладом є використання URL для навігації у Інтернеті. Використовуються явно задані зв'язки між об'єктами. Цей тип пошуку характерний для об'єктно-орієнтованих моделей даних та мов програмування.

Navigational search (transitions between objects are made by links). An example is the use of URLs to navigate on the Internet. Explicitly defined relationships between objects are used. This type of search is typical for object-oriented data models and programming languages.

Навигационный поиск (переходы между объектами происходят с помощью ссылок). Примером является использование URL для навигации в Интернете. Используются явно заданные связи между объектами. Этот тип поиска характерен для объектно-ориентированных моделей данных и языков программирования.

3.2 Моделі даних. Навігація та пошук за значеннями

3.2 Data models. Navigation and search by values

3.2 Модели данных. Навигация и поиск по значениям

Пошук по значенням (асоціативний пошук). Прикладом є пошукові системи, проте вони не обмежуються текстовим пошуком. Результатом є набір значень, що задовольняють умовам пошуку. Реалізується у декларативних мовах запитів, у теоретичній моделі даних, реальних СУБД на основі мови SQL.

Search by values (associative search). Examples are search engines, but they are not limited to text search. The result is a set of values that satisfy the search conditions. Implemented in declarative query languages, in a theoretical data model, real DBMS based on SQL language.

Поиск по значению (ассоциативный поиск). Примером являются поисковые системы, однако они не ограничиваются текстовым поиском. Результатом является набор значений, удовлетворяющих условиям поиска. Реализуется в декларативных языках запросов, в теоретической модели данных, реальных СУБД на основе языка SQL.

3.2 Моделі даних. Навігація та пошук за значеннями

3.2 Data models. Navigation and search by values

3.2 Модели данных. Навигация и поиск по значениям

Навігація можлива навіть якщо модель даних не передбачає явну ідентифікацію об'єктів. Наприклад, можливо знайти колекцію взаємопов'язаних об'єктів. Не існує чіткого розрізнення між способами пошуку, багато моделей допускають обидва типи операцій пошуку.

Navigation is possible even if the data model does not explicitly identify objects. For example, you might find a collection of related objects. There is no clear distinction between search methods, many models allow both types of search operations.

Навигация возможна даже если модель данных не предусматривает явную идентификацию объектов. Например, можно найти коллекцию взаимосвязанных объектов. Не существует четкого различия между способами поиска, многие модели допускают оба типа операций поиска.

3.3 Моделі даних. Об'єкти та колекції об'єктів

3.3 Data models. Objects and object collections

3.3 Модели данных. Объекты и коллекции объектов

Визначені у моделі даних операції можуть бути орієнтовані на обробку окремих об'єктів та масову обробку. Зазвичай навігаційний доступ передбачає обробку окремих об'єктів даних, а пошук по значенням – масову обробку. Це повинно враховуватися при проектуванні програмного забезпечення.

The operations defined in the data model can be focused on the processing of individual objects and mass processing. Typically, navigational access involves the processing of individual data objects, and the search for values involves bulk processing. This should be taken into account when designing the software.

Определенные в модели данных операции могут быть ориентированы на обработку отдельных объектов и массовую обработку. Обычно навигационный доступ предусматривает обработку отдельных объектов данных, а поиск по значению – массовую обработку. Это должно учитываться при проектировании программного обеспечения.

3.3 Моделі даних. Об'єкти та колекції об'єктів

3.3 Data models. Objects and object collections

3.3 Модели данных. Объекты и коллекции объектов

Системи, що орієнтовані на обробку окремих об'єктів, є неефективними при масовій обробці. Системи, що демонструють високу продуктивність при масовій обробці, можуть бути вкрай неефективними при обробці окремих об'єктів. Теоретична реляційна модель та реляційні СУБД орієнтовані на масову обробку об'єктів.

Systems that focus on processing individual objects are inefficient in mass processing. Systems that demonstrate high performance in bulk processing can be extremely inefficient in processing individual objects. Theoretical relational model and relational DBMS are focused on mass processing of data objects.

Системы, ориентированные на обработку отдельных объектов, неэффективны при массовой обработке. Системы, демонстрирующие высокую производительность при массовой обработке, могут быть крайне неэффективными при обработке отдельных объектов. Теоретическая реляционная модель и реляционные СУБД ориентированы на массовую обработку объектов данных.

3.4 Моделі даних. Властивості моделей даних

3.4 Data models. Data models features

3.4 Модели данных. Свойства моделей данных

Розглянуті властивості є достатньо абстрактними, але вони суттєво впливають на якість проєктованих систем. Ці властивості важливі для порівняльного аналізу моделей. Для ранніх моделей, включаючи об'єктні моделі, були характерні навігаційний спосіб доступу та орієнтація на обробку окремих об'єктів.

The considered properties are rather abstract, but they essentially influence quality of the designed systems. These properties are important for comparative analysis of models. Early models, including object models, were characterized by a navigational access method and a focus on processing individual objects.

Рассмотренные свойства достаточно абстрактны, но они существенно влияют на качество проектируемых систем. Эти свойства важны для сравнительного анализа моделей. Для ранних моделей, включая объектные модели, были характерны навигационный способ доступа и ориентация на обработку отдельных объектов.

3.4 Моделі даних. Властивості моделей даних

3.4 Data models. Data models features

3.4 Модели данных. Свойства моделей данных

Протягом років стало зрозумілим, що орієнтація на обробку окремих записів не може забезпечити ефективну масову обробку даних. З'явилися технології та реалізації реляційних систем, які значно випереджали ранні системи за продуктивністю. Тенденція відмови від масової обробки об'єктів на рівні БД призвела до розповсюдження NoSQL систем.

Over the years, it has become clear that focusing on the processing of individual records cannot provide effective mass data processing. Technologies and implementations of relational systems have emerged that are far ahead of early systems in terms of performance. The trend of avoiding mass processing of objects at the database level has led to the spread of NoSQL systems.

Со временем стало ясно, что ориентация на обработку отдельных записей не может обеспечить эффективную массовую обработку данных. Появились технологии и реализации реляционных систем, которые значительно опережали ранние системы по производительности. Тенденция отказа от массовой обробки объектов на уровне БД привела к распространению NoSQL систем.

Контрольні питання

1. Моделі даних та їх основні особливості.
2. Ідентифікація та змінюваність.
3. Навігація та пошук за значеннями.
4. Об'єкти та колекції об'єктів.
5. Властивості моделей даних.

Assessment questions

1. Data models and their main features.
2. Identification and mutability.
3. Navigation and search by values.
4. Objects and object collections.
5. Data models features.

Контрольные вопросы

1. Модели данных и их основные особенности.
2. Идентификация и изменяемость.
3. Навигация и поиск по значениям.
4. Объекты и коллекции объектов.
5. Свойства моделей данных.

Реляційна модель даних Relational data model Реляционная модель данных

Тема 4
Торіс 4

4 Реляційна модель даних

4 Relational data model

4 Реляционная модель данных

Реляційна модель з'явилась на початку 1970-х рр. у працях Е. Кодда та інших дослідників. Десятки років розроблялася як суто теоретичний спосіб опису колекцій даних та мов запитів. Дослідження методів і структур зберігання та пошуку даних, оптимізації запитів, дозволили створити СУБД з високою ефективністю масової обробки даних.

The relational model appeared in the early 1970s in the works of E. Codd and other researchers. It has been developed for decades as a purely theoretical way of describing data collections and query languages. Research of methods and structures of data storage and retrieval, query optimization, allowed to create DBMS with high efficiency of mass data processing.

Реляционная модель появилась в начале 1970-х гг. в трудах Э. Кодда и других исследователей. Десятки лет разрабатывалась как чисто теоретический способ описания коллекций данных и языков запросов. Исследование методов и структур хранения и поиска данных, оптимизации запросов, позволили создать СУБД с высокой эффективностью массовой обработки данных.

4 Реляційна модель даних

4 Relational data model

4 Реляционная модель данных

Саме зміна критеріїв ефективності та вимог до систем (з 1980-х років найбільш важливою за доступ до окремих об'єктів та навігацію між ними стала масова обробка даних та пошук по значенням атрибутів) призвела до створення високоефективних систем на основі реляційної моделі даних.

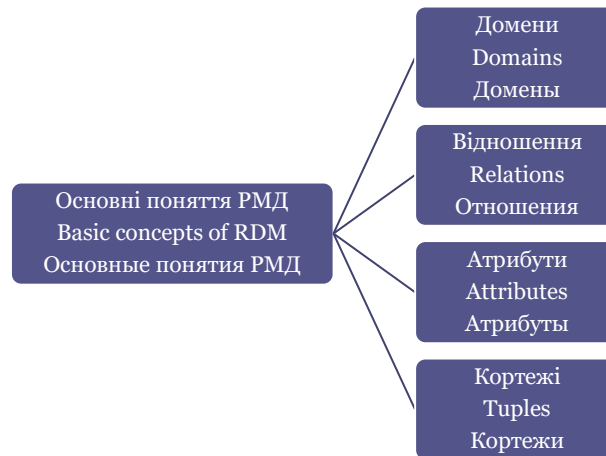
It is the change in performance criteria and system requirements (since the 1980s, the most important than accessing and navigating individual objects has become mass data processing and searching for attribute values) that has led to the creation of highly efficient systems based on a relational data model.

Именно изменение критериев эффективности и требований к системам (с 80-х годов наиболее важной, по сравнению с доступом к отдельным объектам и навигации между ними, стала массовая обработка данных и поиск по значениям атрибутов) привело к созданию высокоэффективных систем на основе реляционной модели данных.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Домен можна описати як множину значень, що володіють деякими загальними властивостями. Домени цілих чисел, дійсних чисел, текстів тощо. Передбачається, що усі значення доменів є скалярними. Для кожної пари значень домену визначено відношення рівності. Це необхідно для порівняння, наприклад з константою у запиті.

A domain can be described as a set of values that have some common properties. Domains of integers, real numbers, texts, etc. All domain values are assumed to be scalar. An equality relationship is defined for each pair of domain values. This is necessary for comparison, for example with a constant in the query.

Домен можна описати як множество значений, обладающих некоторыми общими свойствами. Домены целых чисел, действительных чисел, текстов и т.д. Предполагается, что все значения доменов скалярные. Для каждой пары значений домена определено отношение равенства. Это необходимо для сравнения, например с константой в запросе.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Для доменів можуть бути визначені інші відношення, операції та функції. Наприклад у домені числових значень можна розглядати: відношення впорядковування ($<$, $<=$, $>$, $>=$), арифметичні операції ($+$, $-$, $*$, $/$), функції, що приймають скалярні значення.

Other relationships, operations, and functions can be defined for domains. For example, in the domain of numerical values we can consider: ordering relations ($<$, $<=$, $>$, $>=$), arithmetic operations ($+$, $-$, $*$, $/$), functions that take scalar values.

Для доменов могут быть определены другие отношения, операции и функции. Например, в домене числовых значений можно рассматривать: отношение упорядочивания ($<$, $<=$, $>$, $>=$), арифметические операции ($+$, $-$, $*$, $/$), функции, которые принимают скалярные значения.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Також можуть бути визначені функції, які приймають значення з інших доменів, функції декількох аргументів різних доменів. Наприклад, у домені текстів можна розглядати функцію, яка повертає довжину тексту. Додаткові відношення, функції та операції використовуються для обчислення нових значень при описі запитів, однак для реляційної моделі необхідним є лише відношення рівності.

Functions that take values from other domains, functions of several arguments of different domains can also be defined. For example, in a text domain, you can consider a function that returns the length of the text. Additional relationships, functions, and operations are used to calculate new values when describing queries, but only an equality relationship is required for a relational model.

Также могут быть определены функции, которые принимают значения из других доменов, функции нескольких аргументов разных доменов. Например, в домене текстов можно рассматривать функцию, которая возвращает длину текста. Дополнительные отношения, функции и операции используются для вычисления новых значений при описании запросов, однако для реляционной модели необходимо лишь отношение равенства.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

У мовах програмування поняттю домену відповідає поняття абстрактного типу даних. Відмінність полягає у тому, що значення доменів є скалярними (тобто не можуть бути масивами, тощо). Домени є взаємопов'язаними (наприклад, домен цілих чисел є підмножиною домену дійсних чисел). Проте в реляційній теорії усі домени розглядаються як незалежні.

In programming languages, the concept of domain corresponds to the concept of abstract data type. The difference is that domain values are scalar (i.e. cannot be arrays, etc.). Domains are interconnected (for example, the domain of integers is a subset of the domain of real numbers). However, in relational theory, all domains are considered independent.

В языках программирования понятию домена соответствует понятие абстрактного типа данных. Отличие заключается в том, что значения доменов являются скалярными (то есть не могут быть массивами и т.д.). Домены взаимосвязаны (например, домен целых чисел является подмножеством домена действительных чисел). Однако в реляционной теории все домены рассматриваются как независимые.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Ранні реалізації реляційної моделі допускали використання лише обмеженого набору доменів: числові, дати та час, текстові рядки тощо. Сучасні СУБД дозволяють використання будь-яких доменів. Наприклад, можна визначити домени довжин та ваг. Вони будуть числовими, але набори операцій будуть відрізнятися. Наприклад, множення довжин даватиме результат у іншому домені, можливо, площин.

Early implementations of the relational model allowed the use of only a limited set of domains: numeric, date and time, text strings etc. Modern databases allow the use of any domain. For example, you can define length and weight domains. They will be numeric, but the sets of operations will be different. For example, multiplying lengths will result in another domain, possibly squares.

Ранние реализации реляционной модели допускали использование только ограниченного набора доменов: числовые, даты и время, текстовые строки и т.д. Современные СУБД позволяют использование любых доменов. Например, можно определить домены длин и весов. Они будут числовыми, но наборы операций будут отличаться. Например, умножение длин будет давать результат в другом домене, возможно, площадей.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Центральним поняттям реляційної моделі є відношення. Формально відношення визначається як n -арний предикат – функція з n аргументами, яка приймає булеве значення. Як і в математиці визначення предикату не передбачає наявності формули або алгоритму обчислення його значення.

The central concept of the relational model is the relation. Formally, the relation is defined as an n -ary predicate – a function with n arguments, which takes a boolean value. As in mathematics, the definition of a predicate does not require a formula or algorithm for calculating its value.

Центральним поняттям реляційної моделі є відношення. Формально відношення визначається як n -арний предикат – функція з n аргументами, яка приймає булеве значення. Як і в математиці визначення предикату не передбачає наявності формули або алгоритму обчислення його значення.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

У реляційній теорії використовуються іменовані аргументи, які називаються атрибутами відношення. Використання імен дозволяє записувати атрибути у довільному порядку. З кожним атрибутом пов'язаний домен його значень. Один домен може бути пов'язаний з декількома атрибутами. Множина усіх атрибутів відношення називається схемою відношення.

Relational theory uses named arguments called relationship attributes. Using names allows you to write attributes in any order. Each attribute is associated with a domain of its values. A single domain can be associated with multiple attributes. The set of all attributes of a relation is called a relation scheme.

В реляційній теорії використовуються іменовані аргументи, які називаються атрибутами відношення. Використання імен дозволяє записувати атрибути у довільному порядку. З кожним атрибутом пов'язаний домен його значень. Один домен може бути пов'язаний з декількома атрибутами. Множина усіх атрибутів відношення називається схемою відношення.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Сукупність n значень по одному для кожного атрибуту називається кортежем.

Кортеж – набір значень аргументів, для якого можна обчислити предикат, що відповідає відношенню. Вважається, що значення у кортежі взаємозалежні, якщо цей кортеж належить відношенню та виражає істинність деякого факту про відповідний об'єкт реального світу.

The set of n values, one for each attribute, is called a tuple. A tuple is a set of argument values for which a predicate corresponding to a relation can be computed. Values in a tuple are considered to be interdependent if the tuple belongs to a relation and expresses the truth of some fact about the corresponding real-world object.

Совокупность n значений по одному для каждого атрибута называется кортежем. Кортеж – набор значений аргументов, для которого можно вычислить предикат, соответствует отношению. Считается, что значения в кортеже взаимосвязаны, если этот кортеж принадлежит отношению и выражает истинность некоторого факта о соответствующем объекте реального мира.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Кількість кортежів у деякому відношенні називається кардинальністю цього відношення. Наприклад, відношення exams має атрибути {name, course, grade}.

Тоді істинне значення предиката на наступних кортежах вказує на те, що зазначені студенти отримали оцінки по даних курсах:

The number of tuples in some relation is called the cardinality of this relation. For example, the exams relationship has the attributes {name, course, grade}. Then the true value of the predicate for the following tuples indicates that these students received grades for these courses:

Количество кортежей в некотором отношении называется кардинальностью этого отношения. Например, отношение exams имеет атрибуты {name, course, grade}. Тогда истинное значение предиката на следующих кортежах указывает на то, что указанные студенты получили оценки по данным курсам:

```
exams(name='Ann', course='Databases', grade=5)
exams(name='Ann', course='Data analysis', grade=5)
exams(course='Data analysis', grade=5, name='Victor')
exams(name='Nina', grade=5, course='Databases')
```

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Кожний кортеж складається з n значень, тому відношення прийнято записувати у вигляді таблиць з n колонок, які відповідають атрибутам відношення, а кожний рядок відповідає одному кортежу. Порядок розташування кортежів не має значення.

Each tuple consists of n values, so the relationship is usually written in the form of a table with n columns that correspond to the attributes of the relationship, and each row corresponds to one tuple. The order of the tuples does not matter.

Каждый кортеж состоит из n значений, поэтому отношение принято записывать в виде таблиц с n колонками, которые соответствуют атрибутам отношения, а каждая строка соответствует одному кортежу. Порядок расположения кортежей не имеет значения.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

Кожний кортеж визначає істинність деякого факту, тому повторне включення кортежу до відношення не дає ніякої нової інформації. У теоретичній реляційній моделі передбачається, що усі кортежі є різними і тому сукупність кортежів відношення є множиною у математичному сенсі.

Each tuple determines the truth of a fact, so the re-inclusion of the tuple in the relationship does not provide any new information. The theoretical relational model assumes that all tuples are different and therefore the set of tuples of the relation is a set in the mathematical sense.

Каждый кортеж определяет истинность некоторого факта, поэтому повторное включение кортежа в отношение не дает никакой новой информации. В теоретической реляционной модели предполагается, что все кортежи различны и поэтому совокупность кортежей отношения является множеством в математическом смысле.

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

exams

name	course	grade
Ann	Databases	5
Ann	Data analysis	5
Victor	Data analysis	4
Nina	Databases	5

4.1 Реляційна модель даних. Основні поняття

4.1 Relational data model. Basic concepts

4.1 Реляционная модель данных. Основные понятия

У багатьох реалізаціях реляційної моделі даних відношення називаються таблицями, атрибути – колонками або стовпцями, а кортежі – рядками. На відміну від теоретичної реляційної моделі, табличні реалізації у СУБД допускають зберігання співпадаючих рядків у таблицях, якщо не задано унікальність.

In many implementations of the relational data model, relationships are called tables, attributes are called columns, and tuples are called rows. In contrast to the theoretical relational model, tabular implementations in the DBMS allow the storage of equal rows in tables, unless unique constraint is defined.

Во многих реализациях реляционной модели данных отношения называются таблицами, атрибуты – колонками или столбцами, а кортежи – строками. В отличие от теоретической реляционной модели, табличные реализации в СУБД допускают хранение совпадающих строк в таблицах, если не задано уникальность.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Успіх реляційної моделі даних пояснюється потужними та виразними мовами маніпулювання даними, які вона визначає. Результати виконання операцій можна використовувати як аргументи наступних операцій, задаючи обчислення у формі виразів. Такі системи операцій називаються алгебрами. Набір операцій на множині всіх можливих кінцевих відносин називається реляційною алгеброю.

The success of the relational data model is due to the powerful and expressive data manipulation languages it defines. The results of operations can be used as arguments for subsequent operations, specifying calculations in the form of expressions. Such systems of operations are called algebras. A set of operations on the set of all possible finite relations is called relational algebra.

Успех реляционной модели данных объясняется мощными и выразительными языками манипулирования данными, которые она определяет. Результаты выполнения операций можно использовать в качестве аргументов следующих операций, задавая вычисления в форме выражений. Такие системы операций называются алгебрами. Набор операций на множестве всех возможных конечных отношений называется реляционной алгеброй.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Теоретико-множинні операції. Можуть бути застосовані до будь-якої пари відношень, які мають однакові схеми.

Sets theory operations. Can be applied to any pair of relationships that have the same scheme.

Теоретико-множественные операции. Могут быть применены к любой паре отношений, которые имеют одинаковые схемы.

- UNION – об'єднання, union operation, объединение
 $\{a, b\} \text{ UNION } \{a, c\} = \{a, b, c\}$
- INTERSECT – перетин, intersect operation, пересечение
 $\{a, b\} \text{ INTERSECT } \{a, c\} = \{a\}$
- EXCEPT (MINUS) – різниця, except operation, вычитание
 $\{a, b\} \text{ EXCEPT } \{a, c\} = \{b\}$

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Ці операції можна використовувати для побудови похідних операцій, визначених алгебраїчними виразами. Наприклад, операцію симетричної різниці відношень R та S (XOR) можна визначити як:

These operations can be used to construct derivative operations defined by algebraic expressions. For example, the operation of the symmetric difference of the relations R and S (XOR) can be defined as:

Эти операции можно использовать для построения производных операций, определенных алгебраическими выражениями. Например, операцию симметричной разницы отношений R и S (XOR) можно определить как:

(R UNION S) EXCEPT (R INTERSECT S)

або як:

or as:

или как:

(R EXCEPT S) UNION (S EXCEPT R)

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Унарні операції. Операції з одним аргументом дозволяють виділити необхідну інформацію.

Unary operations. Operations with one argument allow you to select the necessary information.

Унарные операции. Операции с одним аргументом позволяют выделить необходимую информацию.

Операція проєкції PROJ включає у результат підмножину атрибутів відношення. Наприклад PROJ [name, course] exams дозволяє отримати лише дані про факт екзамену без оцінки.

The PROJ projection operation results in a subset of the relationship attributes. For example PROJ [name, course] exams allows you to get only the data on the fact of the exam without a grade.

Операция проєкции PROJ включает в результат подмножество атрибутов отношения. Например PROJ [name, course] exams позволяет получить только данные о факте экзамена без оценки.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

PROJ [name, course] exams

name	course
Ann	Databases
Ann	Data analysis
Victor	Data analysis
Nina	Databases

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

В результаті виключення частини атрибутів різні кортежі вихідного відношення стануть співпадати за значенням. Реляційна операція проєкції обов'язково виключить дублікати. Проєкція на атрибути {course, grade} буде містити менше кортежів, ніж вихідне відношення.

As a result of exclusion of a part of attributes various tuples of initial relation will begin to coincide on value. The relational projection operation will eliminate duplicates anyway. The projection on the {course, grade} attributes will contain fewer tuples than the original relationship.

В результате исключения части атрибутов различные кортежи исходного отношения станут совпадать по значению. Реляционная операция проєкции обязательно исключит дубликаты. Проєкция на атрибуты {course, grade} будет содержать меньше кортежей, чем исходное отношение.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

PROJ [course, grade] exams

course	grade
Databases	5
Data analysis	5
Data analysis	4

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Операція фільтрації FILTER будує нове відношення, включаючи в нього рядки вихідного відношення, які задовольняють умові, що виражається логічною формулою. Проста умова представляється атрибутом, який порівнюється з константою або іншим атрибутом. Умови можна поєднувати логічними операторами (AND, OR, NOT).

The FILTER filtering operation builds a new relationship, including the lines of the original relationship that satisfy the condition expressed by the logical formula. A simple condition is represented by an attribute that is compared to a constant or other attribute. Conditions can be combined with logical operators (AND, OR, NOT).

Операция фильтрации FILTER строит новое отношение, включая в него строки исходного отношения, которые удовлетворяют условию, что выражается логической формулой. Простое условие представляется атрибутом, который сравнивается с константой или другим атрибутом. Условия можно сочетать логическими операторами (AND, OR, NOT).

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

exams

name	course	grade
Ann	Databases	5
Ann	Data analysis	5
Victor	Data analysis	4
Nina	Databases	5

FILTER [course='Data analysis' AND grade=5] exams

name	course	grade
Ann	Data analysis	5

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Добуток. Операція декартового добутку PROD будує усі пари кортежів з першого та другого аргументів та створює кортеж результату для кожної такої пари. Усі імена атрибутів повинні бути різними, тому перед виконанням операції атрибути з однаковими іменами у одному з відношень потрібно перейменувати.

Product. The Cartesian product PROD constructs all pairs of tuples from the first and second arguments and creates a result tuple for each such pair. All attribute names must be different, so you must rename attributes with the same name in one of the relationships before performing the operation.

Произведение. Операция декартова произведения PROD строит все пары кортежей из первого и второго аргументов и создает кортеж результата для каждой такой пары. Все имена атрибутов должны быть разными, поэтому перед выполнением операции атрибуты с одинаковыми именами в одном из отношений нужно переименовать.

135

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

exams

name	course	grade
Ann	Databases	5
Ann	Data analysis	5
Victor	Data analysis	4
Nina	Databases	5

courses

title	credits
Databases	5
Data analysis	10

136

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

exams PROD courses

name	course	grade	title	credits
Ann	Databases	5	Databases	5
Ann	Data analysis	5	Databases	5
Victor	Data analysis	4	Databases	5
Nina	Databases	5	Databases	5
Ann	Databases	5	Data analysis	10
Ann	Data analysis	5	Data analysis	10
Victor	Data analysis	4	Data analysis	10
Nina	Databases	5	Data analysis	10

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Кардинальність добутку відношень дорівнює добутку кардинальностей аргументів. Безпосередньо добуток не є корисною операцією, оскільки результат містить кортежі, які представляють собою істинні але не обов'язково пов'язані між собою факти.

The cardinality of the product of relations is equal to the product of the cardinalities of the arguments. The product itself is not a useful operation because the result contains tuples that are true but not necessarily related facts.

Кардинальность произведения отношений равна произведению кардинальности аргументов. Непосредственно произведение не является полезной операцией, так как результат содержит кортежи, которые представляют собой истинные но не обязательно связанные между собой факты.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

З'єднання. Операція JOIN представляє собою з'єднання з подальшою фільтрацією. Умова фільтрації може містити та зіставляти атрибути з різних аргументів, виділяючи таким чином взаємопов'язані кортежі з різних відношень.

Join. The JOIN operation is a join followed by filtering. The filter condition can contain and compare attributes from different arguments, thus distinguishing interrelated tuples from different relationships.

Соединение. Операция JOIN представляет собой соединение с последующей фильтрацией. Условие фильтрации может содержать и сопоставлять атрибуты из разных аргументов, выделяя таким образом взаимосвязанные кортежи из разных отношений.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Умова фільтрації може бути будь-якою, проте зазвичай використовуються умови, які представляють собою кон'юнкцію умов на рівність значень пар атрибутів. Значення порівнюваних атрибутів у результуючому відношенні будуть однаковими, тому необхідно зробити проекцію, яка виключить дублюючі значення.

The filtering condition can be any, but usually used are conjunctions of conditions on the equality of values of attribute pairs. The values of the compared attributes will be the same in the result set, so it is necessary to make a projection that will eliminate duplicate values.

Условие фильтрации может быть любым, однако обычно используются условия, которые представляют собой конъюнкцию условий на равенство значений пар атрибутов. Значения сравниваемых атрибутов в результирующем отношении будут одинаковыми, поэтому необходимо сделать проекцию, которая исключит дублирующие значения.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

exams JOIN [course=title] courses

name	course	grade	title	credits
Ann	Databases	5	Databases	5
Nina	Databases	5	Databases	5
Ann	Data analysis	5	Data analysis	10
Victor	Data analysis	4	Data analysis	10

PROJ [name, course, grade, credits] (exams JOIN [course=title] courses)

name	course	grade	credits
Ann	Databases	5	5
Nina	Databases	5	5
Ann	Data analysis	5	10
Victor	Data analysis	4	10

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Операція з'єднання є похідною, оскільки вона виражається через добуток та фільтрацію. Вона розглядається окремо, оскільки вона дуже важлива для застосування. Важливо також, що для операції з'єднання існують більш ефективні алгоритми, ніж алгоритми, засновані на прямому добутку. Інші варіанти будуть розглянуті в контексті мови запитів SQL.

The join operation is derived because it is expressed through product and filtering. It is considered separately because it is very important for application. It is also important that there are more efficient algorithms for the join operation than direct product-based algorithms. Other options will be considered in the context of the SQL query language.

Операция соединения является производной, поскольку она выражается через произведение и фильтрацию. Она рассматривается отдельно, поскольку она очень важна для применения. Важно также, что для операции соединения существуют более эффективные алгоритмы, чем алгоритмы, основанные на прямом произведении. Другие варианты будут рассмотрены в контексте языка запросов SQL.

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Властивості операцій реляційної алгебри:

- Комутативність. Операції об'єднання, перетину, добутку та з'єднання.

$$R \cup S = S \cup R$$

$$R \Join S = S \Join R$$

- Асоціативність. Операції перетину, об'єднання, добутку та з'єднання.

$$R \cup (S \cup T) = (R \cup S) \cup T$$

$$R \Join (S \Join T) = (R \Join S) \Join T$$

- Дистрибутивність. Пари операцій об'єднання, перетину, добутку (або з'єднання).

$$R \cap (S \cup T) = (R \cap S) \cup (R \cap T)$$

$$R \cup (S \cap T) = (R \cup S) \cap (R \cup T)$$

$$R \cap (S \Join T) = (R \cap S) \Join (R \cap T)$$

$$R \Join (S \cap T) = (R \Join S) \cap (R \Join T)$$

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Features of relational algebra operations:

- Commutative property. Union, intersect, product, and join operations.

$$R \text{ UNION } S = S \text{ UNION } R$$

$$R \text{ JOIN } S = S \text{ JOIN } R$$

- Associative property. Intersect, union, product, and join operations.

$$R \text{ UNION } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ UNION } S) \text{ UNION } T$$

$$R \text{ JOIN } (S \text{ JOIN } T) = (R \text{ JOIN } S) \text{ JOIN } T$$

- Distributive property. Pairs of merge, intersection, product (or join) operations.

$$R \text{ INTERSECT } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ INTERSECT } S) \text{ UNION } (R \text{ INTERSECT } T)$$

$$R \text{ UNION } (S \text{ INTERSECT } T) = (R \text{ UNION } S) \text{ INTERSECT } (R \text{ UNION } T)$$

$$R \text{ PROD } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ PROD } S) \text{ UNION } (R \text{ PROD } T)$$

$$R \text{ PROD } (S \text{ INTERSECT } T) = (R \text{ PROD } S) \text{ INTERSECT } (R \text{ PROD } T)$$

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Свойства операций реляционной алгебры:

- Коммутативность. Операции объединения, пересечения, произведения и соединения.

$$R \text{ UNION } S = S \text{ UNION } R$$

$$R \text{ JOIN } S = S \text{ JOIN } R$$

- Ассоциативность. Операции пересечения, объединения, произведения и соединения.

$$R \text{ UNION } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ UNION } S) \text{ UNION } T$$

$$R \text{ JOIN } (S \text{ JOIN } T) = (R \text{ JOIN } S) \text{ JOIN } T$$

- Дистрибутивность. Пары операций объединения, пересечения, произведения (или соединения).

$$R \text{ INTERSECT } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ INTERSECT } S) \text{ UNION } (R \text{ INTERSECT } T)$$

$$R \text{ UNION } (S \text{ INTERSECT } T) = (R \text{ UNION } S) \text{ INTERSECT } (R \text{ UNION } T)$$

$$R \text{ PROD } (S \text{ UNION } T) = (R \text{ PROD } S) \text{ UNION } (R \text{ PROD } T)$$

$$R \text{ PROD } (S \text{ INTERSECT } T) = (R \text{ PROD } S) \text{ INTERSECT } (R \text{ PROD } T)$$

4.2 Реляційна модель даних. Реляційна алгебра

4.2 Relational data model. Relational algebra

4.2 Реляционная модель данных. Реляционная алгебра

Існування різних тотожностей дозволяє перетворювати алгебраїчні вирази у еквівалентні. Результат обчислення еквівалентних виразів буде однаковим, але складність може відрізнятися на декілька порядків. СУБД може обирати серед еквівалентних способів запису такий, що потребує меншої кількості ресурсів.

The existence of different forms makes it possible to convert algebraic expressions into equivalent ones. The result of calculating equivalent expressions will be the same, but the complexity may differ by several orders. The DBMS can choose from equivalent expressions that require fewer resources.

Существование различных тождеств позволяет преобразовывать алгебраические выражения в эквивалентные. Результат вычисления эквивалентных выражений будет одинаковым, но сложность может отличаться на несколько порядков. СУБД может выбирать среди эквивалентных способов записи такой, что требует меньшего количества ресурсов.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Наявність мови запитів є однією з основних вимог до СУБД. Така мова має бути декларативною – описувати який треба отримати результат, не вказуючи спосіб його обчислення. Реляційна алгебра не є декларативною мовою, так як алгебраїчний вираз визначає порядок виконання операцій.

The presence of the query language is one of the main requirements for the DBMS. Such language should be declarative – to describe what result it is necessary to receive, without specifying a way of its calculation. Relational algebra is not a declarative language, as an algebraic expression determines the order of operations.

Наличие языка запросов является одним из основных требований к СУБД. Такой язык должен быть декларативным – описывать результат, который надо получить, не указывая способ его вычисления. Реляционная алгебра не является декларативным языком, так как алгебраическое выражение определяет порядок выполнения операций.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Мови запитів більш високого рівня дозволяють записати вимоги до результату виконання запиту у вигляді набору логічних умов. Такі мови називаються обчисленнями. У лівій частині правила визначається схема відношення, яка є результатом обчислення правила, а у лівій – умова, якій повинні задовольняти кортежі, включені у результат обчислення.

Higher-level query languages allow you to write requirements to the result of the query in the form of a set of logical conditions. Such languages are called calculus. The left part of the rule defines the scheme of the relationship, which is the result of the calculation of the rule, and the left – the condition that must satisfy the tuples included in the result of the calculation.

Язyki запросов более высокого уровня позволяют записать требования к результату выполнения запроса в виде набора логических условий. Такие языки называются исчислениями. В левой части правила определяется схема отношения, которое является результатом вычисления правила, а в левой – условие, которому должны удовлетворять кортежи, включенные в результат вычисления.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Ліва частина правила називається *головою* правила, а права частина, яка містить умову, називається *тілом* правила.

Умова формується наступним чином:

- Прості умови задаються предикатами, визначеними на доменах; в якості аргументів предикатів можуть використовуватися змінні або константи.
- Умова може бути подана у дужках.
- Умова може бути побудована з більш простих умов за допомогою логічних операцій \wedge , \vee , \neg .
- Умова, яка містить вільні змінні, може бути замкнута за допомогою кванторів загальності \forall та існування \exists .
- Вільні змінні можуть використовуватися у лівій частині правила в якості атрибутів результуючого відношення.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

The left part of the rule is called the *head* of the rule, and the right part, which contains the condition, is called the *body* of the rule.

The condition is formed as follows:

- Simple conditions are given by predicates defined on domains; variables or constants can be used as arguments.
- The condition can be given in parentheses.
- The condition can be constructed from simpler conditions by using logical operations \wedge , \vee , \neg .
- A condition that contains free variables can be closed by quantifiers of generality \forall and existence \exists .
- Free variables can be used on the left side of the rule as attributes of the resulting relationship.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Левая часть правила называется головой правила, а правая часть, которая содержит условие, называется телом правила.

Условие формируется следующим образом:

- Простые условия задаются предикатами, определенными на доменах; в качестве аргументов предикатов могут использоваться переменные или константы.
- Условие может быть представлено в скобках.
- Условие может быть построено из более простых условий с помощью логических операций \wedge , \vee , \neg .
- Условие, которое содержит свободные переменные, может быть замкнуто с помощью кванторов всеобщности \forall и существования \exists .
- Свободные переменные могут использоваться в левой части правила в качестве атрибутов результирующего отношения.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Розрізняють обчислення зі змінними на кортежах і на доменах. Для змінних на кортежах вказується приналежність змінної до відношення. Значення атрибутів позначаються ім'ям змінної, за яким слідує ім'я атрибуту, відокремлене крапкою. Голова і тіло розділяються знаком :-.

There are calculations with variables on tuples and domains. For variables on tuples the affiliation of a variable to the relation is specified. Attribute values are denoted by the variable name, followed by the attribute name separated by a period. The head and body are separated by a sign :-.

Различают вычисления с переменными на кортежах и на доменах. Для переменных на кортежах указывается принадлежность переменной к отношению. Значения атрибутов обозначаются именем переменной, за которым следует имя атрибута, отделенное точкой. Голова и тело разделяются знаком :-.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

exams JOIN [course=title] courses

name	course	grade	title	credits
Ann	Databases	5	Databases	5
Nina	Databases	5	Databases	5
Ann	Data analysis	5	Data analysis	10
Victor	Data analysis	4	Data analysis	10

JoinResult (x.name, x.course, x.grade, y.title, y.credits) :-
 $x \in \text{exams} \wedge y \in \text{courses} \wedge x.\text{course} = y.\text{title}$

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

У обчисленні на доменах змінні приймають значення у доменах. З таких змінних і констант формуються кортежі, приналежність яких до відношень БД є однією з простих умов у виразі, який описує запит. У прикладі тіло правила описує запит на вибірку результатів екзаменів з оцінкою, нижчою за відмінну.

In calculus on domains, variables take values in domains. From such variables and constants tuples are formed, belonging to the relations of the database is one of the simple conditions in the expression that describes the query. In the example, the rule's body describes a request for exam results with a grade below excellent.

В исчислении на доменах переменные принимают значения в доменах. Из таких переменных и констант формируются кортежи, принадлежность которых к отношениям БД является одним из простых условий в выражении, которое описывает запрос. В примере тело правила описывает запрос на выборку результатов экзаменов с оценкой ниже отличной.

$$\{\text{name, course, grade}\} \in \text{exams} \wedge \text{grade} < 5$$

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

У реляційному обчисленні не допускається рекурсія, тобто відношення, яке знаходиться в голові правила, не може використовуватися у його тілі, а якщо правил декілька, то не допускається також взаємна рекурсія.

In relational computation, recursion is not allowed, i.e. the relation that is in the head of the rule cannot be used in its body, and if there are several rules, then mutual recursion is also not allowed.

В реляционном исчислении не допускается рекурсия, то есть отношение, которое находится в голове правила, не может использоваться в его теле, а если правил несколько, то не допускается также взаимная рекурсия.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Існує декілька варіантів реляційних обчислень, однак можна доказати, що усі вони еквівалентні одне одному і кожний з яких еквівалентний реляційній алгебрі. Еквівалентність означає, що будь-який запит, який можна записати на одній з цих мов, можна також записати і на іншій еквівалентній мові.

There are several variants of relational calculus, but we can prove that they are all equivalent to each other and each of them is equivalent to relational algebra. Equivalence means that any query that can be written in one of these languages can also be written in another equivalent language.

Существует несколько вариантов реляционных вычислений, однако можно доказать, что все они эквивалентны друг другу и каждый из которых эквивалентен реляционной алгебре. Эквивалентность означает, что любой запрос, который можно записать на одном из этих языков, можно записать и на другом эквивалентном языке.

4.3 Реляційна модель даних. Інші мови запитів

4.3 Relational data model. Other query languages

4.3 Реляционная модель данных. Другие языки запросов

Мова SQL, яка застосовується у реалізаціях СУБД, займає проміжне положення між алгеброю та обчисленням та дозволяє використовувати форми запису запитів, близькі як до алгебраїчних виразів, так і до формул в обчисленні. Незалежно від обраного способу запису при підготовці запиту до виконання він переводиться у алгебраїчний вираз. Серед еквівалентних обирається вираз, виконання якого буде обчислено ефективно.

SQL, which is used in DBMS implementations, has an intermediate position between algebra and calculus and allows the use of query forms that are close to both algebraic expressions and formulas in computation. Regardless of the chosen method of writing when preparing a request for execution, it is translated into an algebraic expression. An expression is selected from the equivalent, the execution of which will be calculated efficiently.

Язык SQL, который применяется в реализациях СУБД, занимает промежуточное положение между алгеброй и исчислением и позволяет использовать формы записи запросов, близкие как к алгебраическим выражениям, так и к формулам в исчислении. Независимо от выбранного способа записи при подготовке запроса к выполнению он переводится в алгебраическое выражение. Среди эквивалентных избирается выражение, выполнение которого будет вычислено эффективно.

4.4 Реляційна модель даних. Особливості реляційної моделі даних

4.4 Relational data model. Relational model features

4.4 Реляционная модель данных. Особенности реляционной модели данных

Семантика реляційної моделі визначається тим, що кортежі відповідають твердженням (фактам) про об'єкти реального світу. Кортежі виконують роль об'єктів даних. Формально кортежі не можуть бути змінені. Можна замінити одне значення на інше, але це буде інший кортеж.

The semantics of the relational model are determined by the fact that tuples correspond to statements (facts) about real-world objects.

Tuples act as data objects. Formally, tuples cannot be changed. You can replace one value with another, but it will be another tuple.

Семантика реляционной модели определяется тем, что кортежи соответствуют утверждениям (фактам) об объектах реального мира. Кортежи выполняют роль объектов данных. Формально кортежи не могут быть изменены. Можно заменить одно значение на другое, но это будет другой кортеж.

4.4 Реляційна модель даних. Особливості реляційної моделі даних

4.4 Relational data model. Relational model features

4.4 Реляционная модель данных. Особенности реляционной модели данных

Усі операції реляційної алгебри в якості результату створюють нове відношення, тому реляційна модель орієнтована на масову обробку даних. У реляційній алгебрі передбачені лише критерії пошуку. Взаємозв'язки між кортежами різних відношень також встановлюються у операціях з'єднання на основі значень атрибутів.

All operations of relational algebra as a result create a new relationship, so the relational model is focused on mass data processing. Relational algebra provides only search criteria. Relationships between tuples of different relationships are also established using join operations based on attribute values.

Все операции реляционной алгебры в качестве результата создают новое отношение, поэтому реляционная модель ориентирована на массовую обработку данных. В реляционной алгебре предусмотрены только критерии поиска. Взаимосвязи между кортежами разных отношений также устанавливаются в операциях соединения на основе значений атрибутов.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Реляційна теорія аналізує різні типи залежностей.

Нехай X та Y – деякі множини атрибутів одного відношення. Y функціонально залежить від X ($X \rightarrow Y$), якщо для будь-якої комбінації значень атрибутів з X існує лише одна комбінація значень Y , яка входить у відношення.

Relational theory analyzes different types of dependencies.

Let X and Y be some sets of attributes of one relation. Y is functionally dependent on X ($X \rightarrow Y$) if for any combination of attribute values of X there is only one combination of Y values that is included in the relationship.

Реляционная теория анализирует различные типы зависимостей.

Пусть X и Y – некоторые множества атрибутов одного отношения. Y функционально зависит от X ($X \rightarrow Y$), если для любой комбинации значений атрибутов из X существует только одна комбинация значений Y , которая входит в отношение.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Функціональна залежність означає, що існує деяка функція з областю визначення X , яка приймає значення у Y та визначає значення Y для будь-якого кортежу, що може входити у розглянуте відношення. Важливе лише існування такої функції, а не спосіб її обчислення.

Functional dependence means that there is some function with a domain X that takes values in Y and determines the value of Y for any tuple that may be included in the relationship under consideration. What matters is only the existence of such a function, not the way it is calculated.

Функциональная зависимость означает, что существует некоторая функция с областью определения X , которая принимает значение в Y и определяет значение Y для любого кортежа, который может входить в рассмотренное отношение. Важно лишь существование такой функции, а не способ ее вычисления.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Якщо $Y \subset X$, то $X \rightarrow Y$, оскільки будь-яка комбінація значень атрибутів однозначно визначає саму себе. Такі залежності називаються *тривіальними* і існують для будь-якої множини атрибутів. Усі атрибути відношення залежать від схеми цього відношення та кожний атрибут залежить сам від себе.

If $Y \subset X$, then $X \rightarrow Y$, because any combination of attribute values uniquely defines itself. Such dependencies are called *trivial* and exist for any set of attributes. All attributes of a relation depend on the scheme of this relation and each attribute depends on itself.

Если $Y \subset X$, то $X \rightarrow Y$, поскольку любая комбинация значений атрибутов однозначно определяет саму себя. Такие зависимости называются *тривиальными* и существуют для любого множества атрибутов. Все атрибуты отношения зависят от схемы этого отношения и каждый атрибут зависит сам от себя.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Нетривіальні залежності не можуть бути виведені формально, вони повинні відображати закономірності, яким підкоряються властивості об'єктів реального світу, представлених у СУБД. Такі закономірності повинні бути справедливими для будь-якого стану бази даних, тобто повинні виконуватися для усіх без виключення об'єктів реального світу.

Non-trivial dependencies cannot be derived formally, they must reflect the laws that govern the properties of real-world objects represented in the database. Such patterns must be true for any state of the database, that is, they must be true for all real-world objects.

Нетривиальные зависимости не могут быть выведены формально, они должны отражать закономерности, которым подчиняются свойства объектов реального мира, представленных в СУБД. Такие закономерности должны быть справедливы для любого состояния базы данных, то есть должны выполняться для всех без исключения объектов реального мира.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Наприклад, у відношенні *exams* оцінка (*grade*) функціонально залежить від пари атрибутів {*name*, *course*}, оскільки кожний студент може мати лише одну підсумкову оцінку за будь-якою дисципліною. Залежності між атрибутами *name* та *course* немає, так як будь-який курс може здавати декілька студентів і один студент може здавати декілька курсів. Ні *name*, ні *course* не залежать від оцінки навіть у комбінації з іншим атрибутом, тому {*name*, *course*} → {*grade*} є єдиною нетривіальною функціональною залежністю у цьому відношенні.

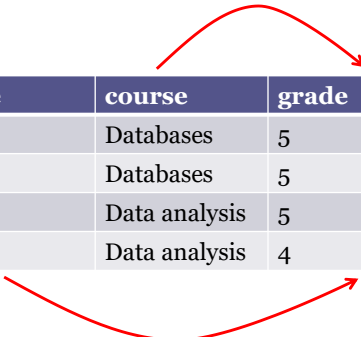
For example, in relation *exams*, the *grade* functionally depends on the pair of attributes {*name*, *course*}, as each student can have only one final grade in each discipline. There is no relationship between the *name* and *course* attributes, as any course can be taken by several students and one student can take several courses. Neither *name* nor *course* depends on the *grade*, even in combination with another attribute, so {*name*, *course*} → {*grade*} is the only non-trivial functional dependency in this relation.

Например, в отношении *exams* оценка (*grade*) функционально зависит от пары атрибутов {*name*, *course*}, поскольку каждый студент может иметь только одну итоговую оценку по любой дисциплине. Зависимости между атрибутами *name* и *course* нет, так как любой курс может сдавать несколько студентов и один студент может сдавать несколько курсов. Ни *name*, ни *course* не зависят от оценки даже в комбинации с другим атрибутом, поэтому {*name*, *course*} → {*grade*} является единственной нетривиальной функциональной зависимостью в этом отношении.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

name	course	grade	credits
Ann	Databases	5	5
Nina	Databases	5	5
Ann	Data analysis	5	10
Victor	Data analysis	4	10

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Множина атрибутів, від якої функціонально залежать усі атрибути відношення, називається *потенційним ключем* відношення. У будь-якому відношенні є принаймні один потенційний ключ, оскільки будь-який атрибут тривіально залежить від усіх атрибутів відношення.

The set of attributes on which all the attributes of a relation depend functionally is called the *potential key* of the relation. There is at least one potential key in any relationship, because any attribute is trivially dependent on all the attributes of the relationship.

Множество атрибутов, от которого функционально зависят все атрибуты отношения, называется *потенциальным ключом* отношения. В любом отношении есть по крайней мере один потенциальный ключ, поскольку любой атрибут тривиально зависит от всех атрибутов отношения.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Потенційний ключ називається *мінімальним ключем*, якщо після виключення з нього будь-якого атрибуту множина атрибутів, що залишилась, не є потенційним ключем. У одному відношенні може бути декілька мінімальних ключів, один з яких обирається в ролі *первинного ключа* відношення.

A potential key is called a *minimum key* if, after excluding any attribute from it, the remaining set of attributes is not a potential key. In one relationship there may be several minimum keys, one of which is selected as the *primary key* of the relationship.

Потенциальный ключ называется *минимальным ключом*, если после исключения из него какого-либо атрибута оставшееся множество атрибутов не является потенциальным ключом. В одном отношении может быть несколько минимальных ключей, один из которых избирается в качестве *первичного ключа* отношения.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Значення первинного ключа, як і будь-якого потенційного, є унікальними та можуть використовуватися для ідентифікації об'єктів реального світу, що описуються кортежами відношення. Різні кортежі з однаковими значеннями первинного ключа описують різні стани одного реального об'єкту. Звісно вони зберігаються в різних станах відношення у різні моменти часу реального світу.

Primary key values, like any potential key, are unique and can be used to identify real-world objects described by relationship tuples. Different tuples with the same primary key values describe different states of the same real object. Of course, they persist in different states of relationship at different time points in the real world.

Значения первичного ключа, как и любого потенциального, являются уникальными и могут использоваться для идентификации объектов реального мира, которые описываются кортежами отношения. Различные кортежи с одинаковыми значениями первичного ключа описывают различные состояния одного реального объекта. Конечно они хранятся в разных состояниях отношения в разные моменты времени реального мира.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Наприклад, у відношенні *exams* єдиним мінімальним потенційним ключем є {*name*, *course*}. Ця пара атрибутів складає первинний ключ даного відношення.

For example, for relationship *exams*, the only minimum potential key is {*name*, *course*}. This pair of attributes is the primary key of this relationship.

Например, в отношении *exams* единственным минимальным потенциальным ключом является {*name*, *course*}. Эта пара атрибутов составляет первичный ключ данного отношения.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

name	course	grade	credits
Ann	Databases	5	5
Nina	Databases	5	5
Ann	Data analysis	5	10
Victor	Data analysis	4	10

 PK

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Наявність нетривіальних функціональних залежностей може призводити до небажаних ефектів, які називають *аномаліями*. Крім вже згаданої залежності $\{name, course\} \rightarrow \{grade\}$, у відношенні наявна залежність $\{course\} \rightarrow \{credits\}$. Через це присутня надлишковість: credits вказуються стільки разів, скільки разів зустрічається курс.

The presence of non-trivial functional dependencies can lead to side effects, which are called *anomalies*. In addition to the already mentioned dependence $\{name, course\} \rightarrow \{grade\}$, there is a dependence $\{course\} \rightarrow \{credits\}$. Because of this there is a redundancy: credits are indicated as many times as the course occurs.

Наличие нетривиальных функциональных зависимостей может приводить к нежелательным эффектам, которые называют *аномалиями*. Кроме уже упомянутой зависимости $\{name, course\} \rightarrow \{grade\}$, в отношении имеется зависимость $\{course\} \rightarrow \{credits\}$. Из-за этого присутствует избыточность: credits указываются столько раз, сколько раз встречается курс.

171

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

name	course	grade	credits
Ann	Databases	5	5
Nina	Databases	5	5
Ann	Data analysis	5	10
Victor	Data analysis	4	10

172

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Більш суттєвим недоліком є неможливість зберігання інформації про курс, який не здавав жоден студент. Включити інформацію про курс можна лише разом з оцінкою та ім'ям студента, а видалення усіх оцінок з курсу призведе до втрати інформації про курс.

A more significant drawback is the inability to store information about a course that no student has taken. Course information can only be included with the student's grade and name, and removing all grades from the course will result in the loss of course information.

Более существенным недостатком является невозможность хранения информации о курсе, который не сдавал ни один студент. Включить информацию о курсе можно только вместе с оценкой и именем студента, а удаление всех оценок по курсу приведет к потере информации о курсе.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Причиною є те, що атрибут *credits* залежить лише від частини первинного ключа. Для усунення аномалій у даному випадку необхідно використовувати замість такого відношення дві його проекції, які співпадають з відношеннями *exams* та *courses*.

The reason is that the *credits* attribute depends only on part of the primary key. To eliminate anomalies in this case, it is necessary to use instead of such a relationship two of its projections, which coincide with the relationship *exams* and *courses*.

Причиной является то, что атрибут *credits* зависит только от части первичного ключа. Для устранения аномалий в данном случае необходимо использовать вместо такого отношения две его проекции, которые совпадают с отношениями *exams* и *courses*.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

exams

name	course	grade
Ann	Databases	5
Ann	Data analysis	5
Victor	Data analysis	4
Nina	Databases	5

courses

title	credits
Databases	5
Data analysis	10

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Відношення, у яких усі атрибути мають скалярні значення, називаються відношеннями у *першій нормальній формі* (1NF). Відповідно до реляційної теорії, усі відношення знаходяться у 1NF.

Відношення, у яких відсутні залежності від неповного ключа, називаються відношеннями у *другій нормальній формі* (2NF).

Relationships in which all attributes have scalar values are called relationships in the *first normal form* (1NF). According to relational theory, all relations are in 1NF.

Relationships in which there are no dependencies on the incomplete key are called relations in the *second normal form* (2NF).

Отношения, в которых все атрибуты имеют скалярные значения, называются отношениями в *первой нормальной форме* (1NF). Согласно реляционной теории, все отношения находятся в 1NF.

Отношения, в которых отсутствуют зависимости от неполного ключа, называются отношениями во *второй нормальной форме* (2NF).

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Аномалії також можуть бути викликані транзитивними залежностями. Якщо наявні функціональні залежності $X \rightarrow Y$ та $Y \rightarrow Z$, то існує ще і залежність $X \rightarrow Z$, яка є суперпозицією перших двох. Такі комбінації призводять до аномалій, оскільки кожний комплект значень атрибутів з Z буде повторений разом з відповідними значеннями атрибутів з Y.

Anomalies can also be caused by transitive dependencies. If there are functional dependences $X \rightarrow Y$ and $Y \rightarrow Z$, then there is also the dependence $X \rightarrow Z$, which is a superposition of the first two. Such combinations lead to anomalies because each set of attribute values with Z will be repeated along with the corresponding attribute values with Y.

Аномалии также могут быть вызваны транзитивными зависимостями. Если имеются функциональные зависимости $X \rightarrow Y$ и $Y \rightarrow Z$, то существует еще и зависимость $X \rightarrow Z$, которая является суперпозицией первых двух. Такие комбинации приводят к аномалиям, поскольку каждый комплект значений атрибутов с Z будет повторен вместе с соответствующими значениями атрибутов с Y.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Наприклад, у відношенні зі схемою {emp, dept, mgr}, для кожного співробітника вказаний його відділ і менеджер. У такому відношенні наявна надлишковість, оскільки у всіх співробітників одного відділу менеджер один і той же самий.

For example, in relation with the scheme {emp, dept, mgr}, for each employee the department and manager are specified. There is a redundancy in this relation, because all employees in the same department have the same manager.

Например, в отношении со схемой {emp, dept, mgr}, для каждого сотрудника указаны его отдел и менеджер. В таком отношении имеется избыточность, так как у всех сотрудников одного отдела менеджер одно и то же.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Redundancy

emp	dept	mgr
Jim Halpert	Sales	Michael Scott
Dwight Schrutte	Sales	Michael Scott
Pamela Bisley	Sales	Michael Scott
Kelly Kapour	HR	Toby Flenderson

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Для усунення таких аномалій вихідне відношення замінюється на його проєкції таким чином, щоб транзитивні залежності опинилися у різних відношеннях. У прикладі такими відношеннями можуть бути {emp, dept} та {dept, mgr}. З'єднання цих проєкцій відновить вихідне відношення, тому при створенні проєкцій втрати інформації не відбувається.

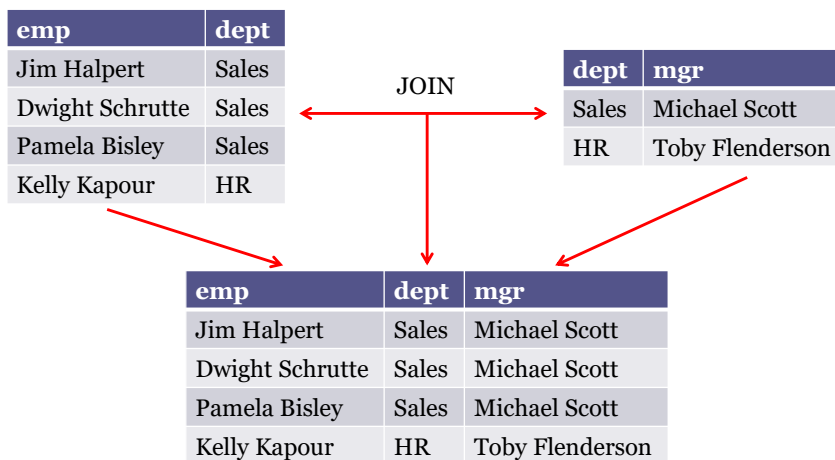
To eliminate such anomalies, the original relation is replaced by its projection so that the transitive dependences are in different relations. In the example, such relationships may be {emp, dept} and {dept, mgr}. Connecting these projections will restore the original relationship, so there is no loss of information when creating projections.

Для устранения таких аномалий исходное отношение заменяется на его проекции таким образом, чтобы транзитивные зависимости оказались в разных отношениях. В примере такими отношениями могут быть {emp, dept} и {dept, mgr}. Соединение этих проекций восстановит исходное отношение, поэтому при создании проекций потери информации не происходит.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Усунення транзитивних залежностей переводить відношення у *третю нормальну форму* (3NF). Кажуть, що відношення знаходиться у *нормальній формі Бойса-Кодда* (BKNF), якщо для будь-якої нетривіальної функціональної залежності $X \rightarrow Y$ між атрибутами цього відношення множина X містить деякий ключ цього відношення. Різниця між 3NF та BKNF не є суттєвою з практичної точки зору.

Elimination of transitive dependences translates the relationship into the *third normal form* (3NF). A relation is considered to be in the *Boyce-Codd normal form* (BKNF) if for any nontrivial functional dependence $X \rightarrow Y$ between the attributes of this relation the set X contains some key of this relation. The difference between 3NF and BKNF is not significant from a practical point of view.

Устранение транзитивных зависимостей переводит отношение в *третью нормальную форму* (3NF). Говорят, что отношение находится в *нормальной форме Бойса-Кодда* (BKNF), если для любой нетривиальной функциональной зависимости $X \rightarrow Y$ между атрибутами этого отношения множество X содержит некоторый ключ этого отношения. Разница между 3NF и BKNF не является существенной с практической точки зрения.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Практичне значення нормальних форм та нормалізації полягає у тому, що вони дають критерії оцінки якості логічної структури бази даних, на основі якої будуються представлення структури даних для програм. Структури зберігання можуть відрізнятися від логічної структури, оскільки при їх проектуванні враховуються й інші критерії.

The practical significance of normal forms and normalization is that they provide criteria for assessing the quality of the logical structure of the database, on the basis of which the representation of the data structure for programs is built. Storage structures may differ from the logical structure, because their design takes into account other criteria.

Практическое значение нормальных форм и нормализации заключается в том, что они дают критерии оценки качества логической структуры базы данных, на основе которой строятся представления структуры данных для программ. Структуры хранения могут отличаться от логической структуры, поскольку при их проектировании учитываются и другие критерии.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

Безпосереднє зберігання логічної схеми може призвести до необхідності частого виконання обчислювально складних операцій з'єднання у багатьох запитах. Щоб виключити зайві обчислення, у таких випадках варто організувати зберігання ненормалізованих відношень (на рівні схеми зберігання, а не на логічному рівні).

Direct storage of a logic scheme may require frequent computational expensive join operations in many queries. To avoid unnecessary computation, in such cases it is necessary to organize the storage of non-normalized relationships (at the level of the storage scheme, not at the logical level).

Непосредственное хранения логической схемы может привести к необходимости частого выполнения вычислительно сложных операций соединения во многих запросах. Чтобы исключить лишние вычисления, в таких случаях следует организовать хранение ненормализованных отношений (на уровне схемы хранения, а не на логическом уровне).

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

У деяких випадках нормалізацією називають інші проектні рішення. Типово є заміна атрибутів (наприклад рядкових) на сурогатні ідентифікатори з подальшим винесенням їх значень у окремі відношення. Таке рішення належить до нормалізації лише тим, що воно вводить штучні транзитивні залежності. В рамках реляційної моделі немає необхідності у додаткових сурогатних ідентифікаторах, які також призводять до ускладнення багатьох запитів.

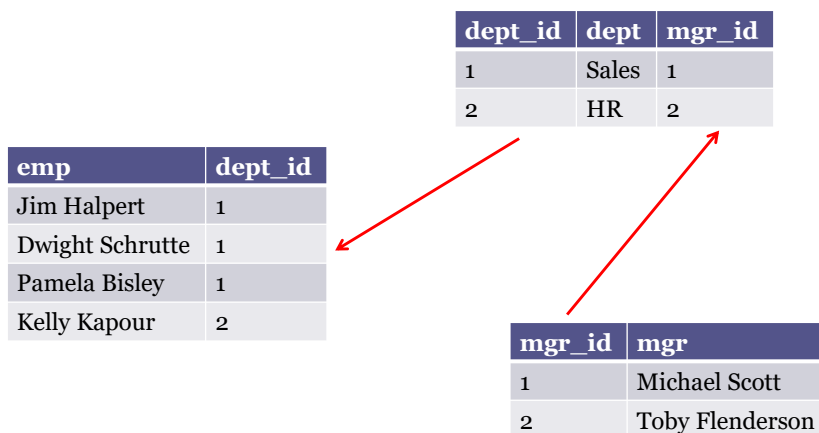
In some cases, normalization is associated with other design solutions. It is typical to replace attributes (for example, strings) with surrogate identifiers with subsequent removal of their values to separate relations. Such a solution belongs to normalization only in that it introduces artificial transitive dependencies. Within the relational model, there is no need for additional surrogate identifiers, which also complicate many queries.

В некоторых случаях нормализацией называют другие проектные решения. Типичной является замена атрибутов (например строковых) на суррогатные идентификаторы с последующим вынесением их значений в отдельные отношения. Такое решение относится к нормализации тем, что оно вводит искусственные транзитивные зависимости. В рамках реляционной модели нет необходимости в дополнительных суррогатных идентификаторах, которые также приводят к усложнению многих запросов.

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

4.5 Реляційна модель даних. Нормальні форми

4.5 Relational data model. Normal forms

4.5 Реляционная модель данных. Нормальные формы

У теоретичній реляційній моделі крім функціональних залежностей розглядається ціла низка інших класів залежностей і пов'язаних з ними нормальних форм. Наприклад, *багатозначні залежності* визначають відповідність між групами значень атрибутів. Усунення небажаних багатозначних залежностей призводить до *четвертої нормальної форми*. Однак ці типи залежностей та нормальні форми мають невелике практичне значення.

In the theoretical relational model, in addition to functional dependencies, a number of other classes of dependencies and related normal forms are considered. For example, *multivalued dependencies* determine the correspondence between groups of attribute values. Elimination of unwanted multivalued dependencies leads to the *fourth normal form*. However, these types of dependencies and normal forms have little practical significance.

В теоретической реляционной модели кроме функциональных зависимостей рассматривается целый ряд других классов зависимостей и связанных с ними нормальных форм. Например, *многозначные зависимости* определяют соответствие между группами значений атрибутов. Устранение нежелательных многозначных зависимостей приводит к *четвертой нормальной форме*. Однако эти типы зависимостей и нормальные формы имеют небольшое практическое значение.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Більшість сучасних СУБД базуються на реляційній моделі даних, однак усі ці реалізації володіють суттєвими відмінностями від цієї теоретичної моделі. У практичному варіанті реляційної моделі відношення називають *таблицями*, атрибути – *колонками*, а кортежі – *рядками*.

Most modern databases are based on a relational data model, but all these implementations have significant differences from this theoretical model. In the practical version of the relational model, relations are called *tables*, attributes are called *columns*, and tuples are called *rows*.

Большинство современных СУБД базируются на реляционной модели данных, однако все эти реализации обладают существенными отличиями от этой теоретической модели. В практическом варианте реляционной модели отношения называют *таблицами*, атрибуты – *колонками*, а кортежи – *строками*.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

У практичній реалізації реляційної моделі допускається використання невизначених значень атрибутів, які зазвичай позначаються як NULL. Передбачається, що невизначене значення може задаватися, коли значення атрибута не відоме, не визначене або не має сенсу у поєднанні зі значеннями інших атрибутів того ж рядку.

In the practical implementation of the relational model, the use of indeterminate attribute values, which are usually denoted as NULL, is allowed. It is assumed that an undefined value can be specified when the value of an attribute is unknown, undefined, or meaningless in combination with the values of other attributes of the same row.

В практической реализации реляционной модели допускается использование неопределенных значений атрибутов, которые обычно обозначаются как NULL. Предполагается, что неопределенное значение может задаваться, когда значение атрибута не известно, не определено или не имеет смысла в сочетании со значениями других атрибутов той же строки.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Використання невизначених значень спрощує проектування схеми БД за рахунок деякого ускладнення коду програм. При відображенні у БД ієрархії класів усі об'єкти можуть відображені у одну таблицю; атрибути, присутні тільки у об'єктах підкласу, отримують невизначені значення для об'єктів суперкласу. Приналежність об'єкту до певного класу повинна встановлюватися у коді, щоб запобігти некоректне використання атрибутів NULL.

The use of undefined values simplifies the design of the database schema due to some complication of the program code. When displaying a class hierarchy in a database, all objects can be mapped to a single table; attributes present only in subclass objects will be given undefined values for superclass objects. The object must belong to a certain class in the code to prevent the NULL attributes from being used incorrectly.

Использование неопределенных значений упрощает проектирование схемы БД за счет некоторого усложнения кода программ. При отражении в БД иерархии классов все объекты могут отражены в одну таблицу; атрибуты, присутствующие только у объектов подкласса, получают неопределенные значения для объектов суперкласса. Принадлежность объекта к определенному классу должна устанавливаться в коде, чтобы предотвратить некорректное использование атрибутов NULL.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Досить часто невизначені значення використовуються у випадках, коли значення не є обов'язковим. Наприклад, для пасажера, який не має карти постійного клієнта, значення відповідного атрибуту може бути невизначеним. У теоретичній реляційній моделі невизначені значення не допускаються.

Quite often undefined values are used in cases where the value is not mandatory. For example, for a passenger who does not have a regular customer card, the value of the corresponding attribute may be uncertain. In the theoretical relational model, indefinite values are not allowed.

Достаточно часто неопределенные значения используются в случаях, когда значение не является обязательным. Например, для пассажира, который не имеет карты постоянного клиента, значение соответствующего атрибута может быть неопределенным. В теоретической реляционной модели неопределенные значения не допускаются.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Використання невизначених значень суттєво ускладнює основні операції і призводить до появи парадоксів. Наприклад, операції над атрибутами зі значеннями NULL у результаті дають значення NULL. Однак операція фільтрації інтерпретує невизначене значення логічного предикату як хибне.

The use of indefinite values significantly complicates basic operations and leads to paradoxes. For example, operations on attributes with NULL values result in NULL values. However, the filtering operation interprets the indefinite value of the logical predicate as false.

Использование неопределенных значений существенно усложняет основные операции и приводит к появлению парадоксов. Например, операции над атрибутами со значениями NULL в результате дают значения NULL. Однако операция фильтрации интерпретирует неопределенное значение логического предиката как ложное.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

При проектуванні баз даних доброю практикою вважається заборона на використання невизначених значень для усіх атрибутів, окрім тих, для яких необхідна підтримка невизначених значень. Заборона на використання невизначених значень є обмеженням цілісності.

When designing databases, it is good practice to prohibit the use of undefined values for all attributes except those that require the support of undefined values. Prohibiting the use of undefined values is an integrity constraint.

При проектировании баз данных хорошей практикой считается запрет на использование неопределенных значений для всех атрибутов, кроме тех, для которых необходима поддержка неопределенных значений. Запрет на использование неопределенных значений является ограничением целостности.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

На відміну від теоретичної реляційної моделі практичні реалізації допускають появу ідентичних рядків як у таблицях, так і у результатах виконання запитів. Використання дублікатів дозволяється, оскільки усунення або перевірка дублікатів є обчислювально складними операціями та могли призводити до значного зниження продуктивності системи.

In contrast to the theoretical relational model, practical implementations allow the appearance of identical rows in both tables and query results. The use of duplicates is allowed because eliminating or verifying duplicates is a computationally complex operation and could lead to a significant reduction in system performance.

В отличие от теоретической реляционной модели практические реализации допускают появление идентичных строк как в таблицах, так и в результатах выполнения запросов. Использование дубликатов разрешается, поскольку устранение или проверка дубликатов является вычислительно сложными операциями и могли приводить к значительному снижению производительности системы.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

У сучасних умовах вплив обчислень, необхідних для видалення дублікатів, на загальну продуктивність систем став значно меншим внаслідок зростання потужності обчислювальних систем у декілька разів. Наявність дублікатів у таблицях частіше за все є наслідком помилки розробників програм.

In modern conditions, the impact of computing required to remove duplicates on the overall performance of systems has become much smaller due to the increase in the capacity of computing systems several times. The presence of duplicates in the tables is most often the result of a mistake by software developers.

В современных условиях влияние вычислений, необходимых для удаления дубликатов, на общую производительность систем стало значительно меньшим вследствие роста мощности вычислительных систем в несколько раз. Наличие дубликатов в таблицах чаще всего является следствием ошибки разработчиков программ.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Можливість використання невизначених значень та допущення дублікатів призводять до зміни семантики та алгебраїчних властивостей реляційних операцій у СУБД. Наприклад, допущення дублікатів призводить до необхідності розрізняти теоретико-множинні операції, що виключають дублікати з результату та залишають їх.

The possibility of using undefined values and the assumption of duplicates lead to changes in the semantics and algebraic properties of relational operations in the DBMS. For example, the assumption of duplicates leads to the need to distinguish between set-theoretic operations that exclude duplicates from the result and leave them.

Возможность использования неопределенных значений и допущение дубликатов приводят к изменению семантики и алгебраических свойств реляционных операций в СУБД. Например, допущение дубликатов приводит к необходимости различать теоретико-множественные операции, исключающие дубликаты из результата и оставляют их.

4.6 Реляційна модель даних. Практичні аспекти

4.6 Relational data model. Practical aspects

4.6 Реляционная модель данных. Практические аспекты

Практичні реалізації також передбачають операції зовнішнього з'єднання, результати яких можуть містити невизначені значення. Наприклад, операція лівого зовнішнього з'єднання включає до результату ті кортежі першого аргументу, для яких не знайшлося пари у другому аргументі, доповнюючи ці кортежі невизначеними значеннями для атрибутів другого аргументу.

Practical implementations also involve external connection operations, the results of which may contain uncertain values. For example, the left external join operation includes in the result those tuples of the first argument for which no pair was found in the second argument, supplementing these tuples with undefined values for the attributes of the second argument.

Практические реализации также предусматривают операции внешнего соединения, результаты которых могут содержать неопределенные значения. Например, операция левого внешнего соединения включает в результат те кортежи первого аргумента, для которых не нашлось пары во втором аргументе, дополняя эти кортежи неопределенными значениями для атрибутов второго аргумента.

Контрольні питання

1. Основні поняття реляційної моделі даних.
2. Реляційна алгебра.
3. Реляційне обчислення.
4. Функціональні залежності та ключі.
5. Нормалізація та нормальні форми.
6. Практичні аспекти застосування реляційної моделі даних.

Assessment questions

1. Basic concepts of relational data model.
2. Relational algebra.
3. Relational calculus.
4. Functional dependencies and keys.
5. Normalization and normal forms.
6. Practical aspects of application of relational data model.

Контрольные вопросы

1. Основные понятия реляционной модели данных.
2. Реляционная алгебра.
3. Реляционное исчисление.
4. Функциональные зависимости и ключи.
5. Нормализация и нормальные формы.
6. Практические аспекты применения реляционной модели данных.

Моделювання даних Data modeling Моделирование данных

Тема 5
Topic 5

5 Моделювання даних

5 Data modeling

5 Моделирование данных

Проектування інформаційних систем і баз даних, що знаходяться у їх основі, є достатньо складною задачею. Опис усіх використаних у системі або взаємодіючих з нею типів об'єктів реального світу може нараховувати сотні або тисячі одиниць, співвідношення та зв'язки між якими частіше за все є нетривіальними та потребують глибоких знань процесів.

Designing the information systems and databases that underlie them is quite a challenge. The description of all types of real-world objects used in the system or interacting with it can number hundreds or thousands of units, the relationships and connections between which are often non-trivial and require in-depth knowledge of the processes.

Проектирование информационных систем и баз данных, находящихся в их основе, является достаточно сложной задачей. Описание всех использованных в системе или взаимодействующих с ней типов объектов реального мира может насчитывать сотни или тысячи единиц, соотношения и связи между которыми чаще всего являются нетривиальными и требуют глубоких знаний процессов.

5 Моделювання даних

5 Data modeling

5 Моделирование данных

Для спрощення порозуміння між спеціалістами предметної галузі та розробниками інформаційних систем використовуються різні мови моделювання, серед яких широко відома уніфікована мова об'єктного моделювання UML та модель даних концептуального рівня «сутність-зв'язок» (Entity-Relationship, ER).

Various modeling languages are used to facilitate communication between subject area experts and information system developers, including the widely known object modeling language UML and the Entity-Relationship (ER) conceptual data model.

Для упрощення понимания между специалистами предметной области и разработчиками информационных систем используются различные языки моделирования, среди которых широко известен унифицированный язык объектного моделирования UML и модель данных концептуального уровня «сущность-связь» (Entity-Relationship, ER).

5 Моделювання даних

5 Data modeling

5 Моделирование данных

Різниця між цими інструментами моделювання у тому, що UML дозволяє описати високорівневу об'єктну модель усієї системи, включаючи поведінку тощо, тоді як ER здебільшого описує властивості даних, які використовуються у системі. Існують й інші засоби моделювання, які описують окремі сторони функціонування системи, наприклад мови моделювання бізнес-процесів.

The difference between these modeling tools is that UML allows you to describe a high-level object model of the entire system, including behavior, etc., while ER mostly describes the properties of the data used in the system. There are other modeling tools that describe certain aspects of the system, such as business process modeling languages.

Разница между этими инструментами моделирования в том, что UML позволяет описать высокоуровневую объектную модель всей системы, включая поведение и т.д., тогда как ER основном описывает свойства данных, используемых в системе. Существуют и другие средства моделирования, которые описывают отдельные стороны функционирования системы, например языки моделирования бизнес-процессов.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Одним з основних понять моделі є поняття *сутності*. Сутність є описом деякого об'єкту реального світу, який може бути чітко відокремлений від інших об'єктів (також представлених іншими сутностями моделі), а його опис однозначно пов'язаний з цим реальним об'єктом.

One of the basic concepts of the model is the concept of *entity*. An entity is a description of an object in the real world that can be clearly separated from other objects (also represented by other entities in the model), and its description is uniquely related to that real object.

Одним из основных понятий модели является понятие *сущности*. Сущность является описанием некоторого объекта реального мира, который может быть четко отделен от других объектов (также представленных другими сущностями модели), а его описание однозначно связано с этим реальным объектом.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Сутності повинні розрізнятися між собою. Спочатку визначається наявність деякого способу ідентифікації, що дозволяє зіставити об'єкти реального світу з їх представленнями у БД. Передбачається ідентифікація сутностей за їх природними признаками, а не сурогатними ідентифікаторами.

Entities must be different. At first, you need to determine the presence of some method of identification, which allows you to compare real-world objects with their representations in the database. The identification of entities by their natural features, rather than surrogate identifiers, is considered.

Сущности должны различаться между собой. Сначала определяется наличие некоторого способа идентификации, позволяющего сопоставить объекты реального мира с их представлениями в БД. Предполагается идентификация сущностей по их естественным признакам, а не суррогатным идентификаторам.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Необхідно щоб описи сутностей у моделі були пов'язані з об'єктами реального світу. Значення атрибутів сутностей можуть змінюватися, але повинен бути деякий незмінюваний ідентифікатор. Передбачається, що усі атрибути мають скалярні значення, для ідентифікації атрибутів використовують імена.

The descriptions of the entities in the model need to be related to real-world objects. The values of entity attributes can vary, but there must be some immutable identifier. It is assumed that all attributes have scalar values, using names to identify attributes.

Необходимо, чтобы описания сущностей в модели были связаны с объектами реального мира. Значения атрибутов сущностей могут меняться, но должен быть некоторый неизменяемый идентификатор. Предполагается, что все атрибуты имеют скалярные значения, для идентификации атрибутов используют имена.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Сукупність сутностей, що мають однакові (за іменами) набори атрибутів, називається *множиною сутностей*. Це поняття є аналогом класу у об'єктних моделях. Крім того множина сутностей можуть називатися сутностями, а їх елементи – екземплярами сутностей.

A collection of entities that have the same (by name) attribute sets is called a *set of entities*. This concept is analogous to the class in object models. In addition, a set of entities can be called entities, and their elements – instances of entities.

Совокупность сущностей, имеющих одинаковые (по именам) наборы атрибутов, называется *множеством сущностей*. Это понятие является аналогом класса в объектных моделях. Кроме того множества сущностей могут называться сущностями, а их элементы – экземплярами сущностей.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Наприклад, у системі зберігається інформація про виробників та моделі автомобілів та літаків. За значенням атрибуту "виробник" можна визначити, що Ford – автомобіль, а Airbus – літак. Проте цей набір атрибутів може описувати будь-які транспортні засоби. Тому для введення відмінностей між об'єктами необхідно включити нові атрибути, специфічні для автомобілів та літаків.

For example, the system stores information about manufacturers and models of cars and aircrafts. The value of the "manufacturer" attribute can determine that Ford is a car and Airbus is an airplane. However, this set of attributes can describe any vehicle. Therefore, to introduce differences between objects, you need to include new attributes specific to cars and airplanes.

Например, в системе хранится информация о производителях и модели автомобилей и самолетов. По значению атрибута "производитель" можно определить, что Ford – автомобиль, а Airbus – самолет. Однако этот набор атрибутов может описывать любые транспортные средства. Поэтому для ввода различий между объектами необходимо включить новые атрибуты, специфические для автомобилей и самолетов.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Інший приклад – у системі необхідно зберігати дані про постачальників та споживачів продукції підприємства. Скоріш за все, постачальники та споживачі будуть мати ті ж самі атрибути. Одна й та ж сутність може бути як постачальником, так і споживачем, тому об'єднання усіх партнерів у єдиній множині сутностей цілком виправдане.

Another example – the system must store data about suppliers and consumers of enterprise products. Most likely, suppliers and consumers will have the same attributes. The same entity can be both a supplier and a consumer, so combining all the partners into a single set of entities is justified.

Другой пример – в системе необходимо хранить данные о поставщиках и потребителей продукции предприятия. Скорее всего, поставщики и потребители будут иметь те же атрибуты. Одна и та же сущность может быть как поставщиком, так и потребителем, поэтому объединение всех партнеров в единой множестве сущностей вполне оправдано.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Іншим ключовим поняттям моделі є зв'язок. Зв'язком є упорядкована послідовність сутностей, що має свою ідентифікацію та може мати власні атрибути. Зв'язки між сутностями (з одних й тих самих множин) складають множину зв'язків.

Another key concept of the model is *relationship*. A relationship is an ordered sequence of entities that has its own identification and may have its own attributes. Relationships between entities (from the same sets) make up a set of relationships.

Другим ключевым понятием модели является *связь*. Связью является упорядоченная последовательность сущностей, имеет свою идентификацию и может иметь собственные атрибуты. Связи между сущностями (из одних и тех же множеств) составляют множество связей.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Наприклад, сутності “студент” та “дисципліна” можуть бути пов’язані зв’язком “екзамен”. Набір сутностей (студент, дисципліна) буде ідентифікувати зв’язок, а додатковими атрибутами зв’язку можуть бути оцінка та дата її отримання.

For example, the entities "student" and "discipline" may be related to the "exam" relationship. A set of entities (student, discipline) will identify the relationship, and additional attributes of the relationship may be a grade and the date of its receipt.

Например, сущности "студент" и "дисциплина" могут быть связаны связью "экзамен". Набор сущностей (студент, дисциплина) будет идентифицировать связь, а дополнительными атрибутами связи могут быть оценка и дата ее получения.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Найбільш поширеним видом зв'язків є бінарні (що поєднують дві сутності). Для них можна визначити обмеження щодо того як саме сутності можуть бути пов'язані: 1 – у зв'язку бере участь одна сутність; 0 – у зв'язку беруть участь не більше 1 сутності; m, n – у зв'язку бере участь 0 або декілька сутностей з однієї множини.

The most common type of relationship is binary (combining two entities). For them, you can define restrictions on how the entities can be related: 1 – one entity is involved in the relationship; 0 – no more than 1 entity is involved in the relationship; m, n – 0 or more entities from one set are involved in the relationship.

Наиболее распространенным видом связей являются бинарные (объединяющие две сущности). Для них можно определить ограничения относительно того как сущности могут быть связаны: 1 – в связи участвует одна сущность; 0 – в связи участвуют не более 1 сущности; m, n – в связи участвует 0 или несколько сущностей из одного множества.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Обмеження цілісності описуються парою символів, розділених двокрапкою.

Наприклад, якщо співробітник обов'язково належить до одного відділу, таке обмеження можна виразити як 1:n (*один-до-багатьох*); n позначає, що декілька співробітників можуть бути пов'язані з одним відділом, а 1 – що кожний співробітник обов'язково пов'язаний лише з одним відділом.

Integrity constraints are described by a pair of characters separated by a colon. For example, if an employee must belong to the same department, this restriction can be expressed as 1: n (*one-to-many*); n indicates that multiple employees can be associated with one department, and 1 indicates that each employee must be associated with only one department.

Ограничения целостности описываются парой символов, разделенных двоеточием. Например, если сотрудник обязательно относится к одному отделу, такое ограничение можно выразить как 1: n (*один-ко-многим*) n обозначает, что несколько сотрудников могут быть связаны с одним отделом, а 1 – что каждый сотрудник обязательно связан только с одним отделом.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

З іншого боку, зв'язок між викладачем та науковим ступенем підлягає обмеженню 0:n, оскільки викладач не обов'язково повинен мати науковий ступінь. Найбільш складним типом зв'язку є m:n (*багато-до-багатьох*). Наприклад, співробітник може брати участь у декількох проектах, в кожному з яких беруть участь декілька співробітників.

On the other hand, the relationship between a teacher and a PhD degree is limited to 0:n, as the teacher does not have to have a PhD degree. The most complex type of connection is m:n (*many-to-many*). For example, an employee may be involved in several projects, each involving multiple employees.

С другой стороны, связь между преподавателем и научной степенью подлежит ограничению 0:n, поскольку преподаватель не обязательно должен иметь научную степень. Наиболее сложным типом связи является m:n (*многие-ко-многим*). Например, сотрудник может участвовать в нескольких проектах, в каждом из которых участвуют несколько сотрудников.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Об'єкти реального світу можуть одночасно входити до складу декількох множин. Людина може бути (або не бути) співробітником деякого підприємства. Такі ситуації представляються на основі *спадкування* – бінарного зв'язку 1:0 (*один-до-одного*). При спадкуванні атрибути більш широкої сутності не дублюються у більш вузькій сутності.

Real-world objects can be part of several sets at the same time. A person may or may not be an employee of an enterprise. Such situations are represented on the basis of *inheritance* – binary relationship 1:0 (*one-to-one*). When inheriting, the attributes of a more general entity are not duplicated in a more specific entity.

Объекты реального мира могут одновременно входить в состав нескольких множеств. Человек может быть (или не быть) сотрудником некоторого предприятия. Такие ситуации представляются на основе *наследования* – бинарной связи 1: 0 (один-к-одному). При наследовании атрибуты более широкой сущности не дублированные в более узкой сущности.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Побудовану модель “сутність-зв'язок” необхідно відобразити у реляційну модель даних наступним чином:

1. Для кожної множини сутностей побудувати відношення, атрибутами якого будуть усі атрибути сутностей, що входять до цієї множини.
2. Визначити функціональні залежності атрибутів від ідентифікаторів для кожного відношення.
3. Для кожної множини зв'язків побудувати відношення, атрибутами якого будуть усі атрибути зв'язку. Ідентифікатор зв'язку буде містити усі ідентифікатори пов'язаних сутностей.
4. Визначити функціональні залежності атрибутів, отриманих з атрибутів зв'язку, від атрибутів, отриманих з ідентифікатора зв'язку.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

The designed entity-relationship model must be mapped to a relational data model as following:

1. For each set of entities build a relation which attributes will be all the attributes of the entities included in this set.
2. Determine the functional dependencies of the attributes on the identifiers for each relation.
3. For each set of relationships, construct a relation which attributes will be all the attributes of the relationship. The relationship identifier will contain all the identifiers of the related entities.
4. Determine the functional dependencies of the attributes derived from the relationship attributes on the attributes derived from the relationship identifiers.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Построенную модель "сущность-связь" необходимо отразить в реляционную модель данных следующим образом:

1. Для каждого множества сущностей построить отношения, атрибутами которого будут все атрибуты сущностей, входящих в это множество.
2. Определить функциональные зависимости атрибутов от идентификаторов для каждого отношения.
3. Для каждого множества связей построить отношения, атрибутами которого будут все атрибуты связи. Идентификатор связи будет содержать все идентификаторы связанных сущностей.
4. Определить функциональные зависимости атрибутов, полученных из атрибутов связи, от атрибутов, полученных из идентификатора связи.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Якщо інші функціональні залежності визначити не можливо, то отримані відношення будуть у 3NF. Інакше отримана схема не буде нормалізованою та, можливо, знадобиться додаткова нормалізація. Це може вказувати на помилки проектування моделі "сутність-зв'язок" (можливо, деякі сутності насправді є агрегатами, які складаються з інших сутностей).

If other functional dependencies cannot be determined, then the obtained relations will be in 3NF. Otherwise, the resulting scheme will be non-normalized and may require additional normalization. This may indicate errors in the design of the entity-relationship model (perhaps some entities are actually aggregates that consist of other entities).

Если другие функциональные зависимости определить невозможно, то полученные отношения будут в 3NF. Иначе полученная схема не будет нормализованной и, возможно, понадобится дополнительная нормализация. Это может указывать на ошибки проектирования модели "сущность-связь" (возможно, некоторые сущности самом деле являются агрегатами, которые состоят из других сущностей).

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Наприклад, з кожним замовленням на перевезення пов'язані відправник та отримувач. Кожна особа може бути як відправником, так і отримувачем, тому їх можна поєднати у сутність party. Атрибутом зв'язку між замовленням order та особою буде роль особи у цьому зв'язку, а також ідентифікатори пов'язаних сутностей.

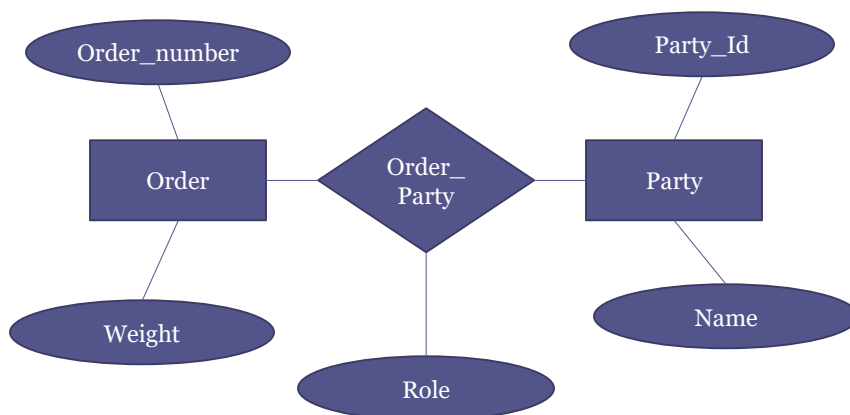
For example, each order for transportation is associated with the sender and the recipient. Each person can be both a sender and a recipient, so they can be combined in the entity called party. The attribute of the relationship between the order and the party will be the role of the party in this relationship, as well as the identifiers of the related entities.

Например, с каждым заказом на перевозку связаны отправитель и получатель. Каждый человек может быть как отправителем, так и получателем, поэтому их можно объединить в сущность party. Атрибутом связи между заказом order и лицом будет роль лица в этой связи, а также идентификаторы связанных сущностей.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Ключами у відношеннях *order* та *party* будуть *order_number* та *party_id* відповідно, а ключем відношення *order_party* буде сукупність усіх його атрибутів, оскільки одна особа може виступати по відношенню до вантажу у декількох ролях одночасно.

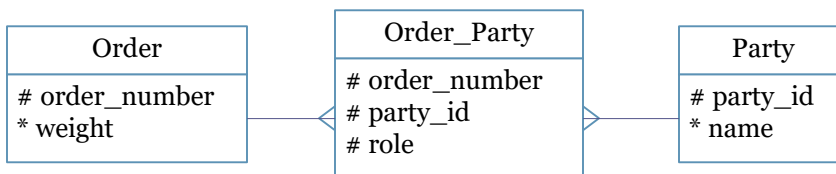
The keys in the *order* and *party* relations will be *order_number* and *party_id*, respectively, and the key in the *order_party* relation will be the set of all its attributes, as one person can have several roles simultaneously.

Ключами в отношениях *order* и *party* будут *order_number* и *party_id* соответственно, а ключом отношения *order_party* будет совокупность всех его атрибутов, поскольку один человек может выступать по отношению к грузу в нескольких ролях одновременно.

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

5.1 Моделювання даних. Модель сутність-зв'язок

5.1 Data modeling. Entity-relationship model

5.1 Моделирование данных. Модель сущность-связь

Для побудови діаграм моделі даних "сутність-зв'язок" не передбачено можливості визначення зв'язків $m:n$, тому для представлення таких зв'язків необхідно визначати додаткові сутності та два зв'язки типу $1:n$. Ключ іншого відношення, який функціонально залежить від ключа відношення та включений до складу його атрибутів, називається *зовнішнім ключем*.

It is not possible to define $m:n$ relationships to build entity-relationship data model diagrams, so you must define additional entities and two $1:n$ relationships to represent such relations. The key of another relationship, which functionally depends on the key of the relationship and is included in its attributes, is called a *foreign key*.

Для построения диаграмм модели данных "сущность-связь" не предусмотрена возможность определения связей $m:n$, поэтому для представления таких связей необходимо определять дополнительные сущности и две связи типа $1:n$. Ключ другого отношения, который функционально зависит от ключа отношения и включен в состав его атрибутов, называется *внешним ключом*.

5.2 Моделювання даних. Концептуальна модель

5.2 Data modeling. Conceptual model

5.2 Моделирование данных. Концептуальная модель

Сучасні варіанти моделі "сутність-зв'язок" надають велику кількість різних можливостей для опису структур даних та особливостей їх взаємозв'язків, але не дозволяють описувати будь-які операції над цими структурами даних.

Modern variants of the entity-relationship model provide a large number of different possibilities for describing data structures and features of their relationships, but do not allow to describe any operations on these data structures.

Современные варианты модели "сущность-связь" предоставляют большое количество различных возможностей для описания структур данных и особенностей их взаимосвязей, но не позволяют описывать какие-либо операции над этими структурами данных.

5.2 Моделювання даних. Концептуальна модель

5.2 Data modeling. Conceptual model

5.2 Моделирование данных. Концептуальная модель

Зазвичай ця особливість моделі розглядається як недолік, який вирішується в рамках об'єктно-орієнтованого підходу до проектування систем. В даний час домінуючим засобом об'єктно-орієнтованого проектування є уніфікована мова моделювання UML.

This feature of the model is usually seen as a shortcoming that is solved through an object-oriented approach to system design. Currently, the dominant tool of object-oriented design is a unified modeling language UML.

Обычно эта особенность модели рассматривается как недостаток, который решается в рамках объектно-ориентированного подхода к проектированию систем. В настоящее время доминирующим средством объектно-ориентированного проектирования является унифицированный язык моделирования UML.

5.2 Моделювання даних. Концептуальна модель

5.2 Data modeling. Conceptual model

5.2 Моделирование данных. Концептуальная модель

У процесі моделювання з використанням UML одночасно створюються діаграма класів програми та відповідна до неї модель даних. Зазвичай такі схеми БД поступають якостю схемам, отриманим при використанні моделі "сутність-зв'язок". Це викликано необхідністю компромісів для спрощення відображення схеми БД у структури даних програми.

In the process of modeling using UML, a class diagram and the corresponding data model are created at the same time. Typically, such database schemas have weak quality in compare to schemas obtained using the entity-relationship model. This is due to the need for compromises to simplify the mapping of the database schema into the data structure of the program.

В процессе моделирования с использованием UML одновременно создаются диаграмма классов программы и соответствующая ей модель данных. Обычно такие схемы БД уступают по качеству схемам, полученным при использовании модели "сущность-связь". Это вызвано необходимостью компромиссов для упрощения отображения схемы БД в структуры данных программы.

5.3 Моделювання даних. Об'єктна модель

5.3 Data modeling. Object model

5.3 Моделирование данных. Объектная модель

Очікувалось, що об'єктні БД витіснять усі інші класи моделей даних, однак цього не сталося через:

- БД може використовуватися лише клієнтами, написаними на одній мові програмування;
- Не вдалося створити високорівневу декларативну мову запитів;
- Не вдалося забезпечити високу продуктивність при масовій обробці даних.

Object databases were expected to displace all other classes of data models, but this did not happen due to:

- The database can be used only by clients written in one programming language;
- Failed to create high-level declarative query language;
- It was not possible to ensure high performance in mass data processing.

Ожидалось, что объектные БД вытеснят все другие классы моделей данных, однако этого не произошло из-за:

- БД может использоваться только клиентами, написанными на одном языке программирования;
- Не удалось создать высокоуровневый декларативный язык запросов;
- Не удалось обеспечить высокую производительность при массовой обработке данных.

5.3 Моделювання даних. Об'єктна модель

5.3 Data modeling. Object model

5.3 Моделирование данных. Объектная модель

Системи, засновані на суто об'єктних моделях даних, зайняли відносно невеликий сегмент, але деякі об'єктні засоби стали складовою частиною СУБД загального призначення. Зараз усі системи реалізують об'єктні розширення, тому їх прийнято називати об'єктно-реляційними.

Systems based on purely object data models occupied a relatively small segment, but some object tools became part of the general-purpose database. Now all systems implement object extensions, so they are called object-relational.

Системы, основанные на чисто объектных моделях данных, заняли относительно небольшой сегмент, но некоторые объектные средства стали составной частью СУБД общего назначения. Сейчас все системы реализуют объектные расширения, поэтому их принято называть объектно-реляционными.

5.3 Моделювання даних. Об'єктна модель

5.3 Data modeling. Object model

5.3 Моделирование данных. Объектная модель

Найбільш важливими видами об'єктних розширень вважаються:

- Можливість визначення користувацьких типів даних, у тому числі й структурних;
- Використання колекцій об'єктів;
- Можливість створення структурних типів у доповнення до скалярних.

The most important types of object extensions are:

- Ability to define custom data types, including structural;
- Using object collections;
- Ability to create structural types in addition to scalar.

Наиболее важными видами объектных расширений считаются:

- Возможность определения пользовательских типов данных, в том числе и структурных;
- Использование коллекций объектов;
- Возможность создания структурных типов в дополнение к скалярным.

5.3 Моделювання даних. Об'єктна модель

5.3 Data modeling. Object model

5.3 Моделирование данных. Объектная модель

Колекція – набір об'єктів визначеного типу. Розрізняють наступні види колекцій:

- Set – набір об'єктів, що не містить дублікатів;
- Bag – набір об'єктів, що може містити дублікати;
- List – впорядкований список об'єктів;
- Array – набір об'єктів з доступом за індексом.

A collection is a set of objects of a certain type. There are the following types of collections:

- Set – a set of objects that does not contain duplicates;
- Bag – a set of objects that can contain duplicates;
- List – an ordered list of objects;
- Array – a set of objects with index access.

Коллекция - набор объектов определенного типа. Различают следующие виды коллекций:

- Set – набор объектов, не содержит дубликатов;
- Bag – набор объектов, может содержать дубликаты;
- List – упорядоченный список объектов;
- Array – набор объектов с доступом по индексу.

5.4 Моделювання даних. Слабкоструктуровані моделі

5.4 Data modeling. Semi-structured models

5.4 Моделирование данных. Слабоструктурированные модели

У деяких системах відокремлення опису структури даних (схеми) від самих даних не є бажаним. У таких випадках значна частина даних представляє собою текст на природній мові, тому такі дані називають слабкоструктурованими. Частіше за все це дані у форматах XML та JSON.

In some systems, separating the description of the data structure (scheme) from the data itself is not desirable. In such cases, a significant part of the data is a text in natural language, so such data are called semi-structured. Most often it is data in XML and JSON formats.

В некоторых системах отделение описания структуры данных (схемы) от самих данных не желательно. В таких случаях значительная часть данных представляет собой текст на естественном языке, поэтому такие данные называют слабоструктурированными. Чаще всего это данные в форматах XML и JSON.

5.4 Моделювання даних. Слабкоструктуровані моделі

5.4 Data modeling. Semi-structured models

5.4 Моделирование данных. Слабоструктурированные модели

Хоча XML та JSON не передбачались для зберігання даних, ці формати можна розглядати як моделі даних. Вони надають можливості для більш гнучкого опису та представлення даних, ніж реляційна модель, однак схеми XML (XSD) надають засоби опису не менш жорстких обмежень ніж реляційна модель.

Although XML and JSON were not intended for data storage, these formats can be considered as data models. They provide opportunities for more flexible description and representation of data than a relational model, but XML (XSD) schemas provide tools for describing no less strict constraints than a relational model.

Хотя XML и JSON не предусматривались для хранения данных, эти форматы можно рассматривать как модели данных. Они предоставляют возможности для более гибкого описания и представления данных, чем реляционная модель, однако схемы XML (XSD) предоставляют средства описания не менее жестких ограничений чем реляционная модель.

5.4 Моделювання даних. Слабкоструктуровані моделі

5.4 Data modeling. Semi-structured models

5.4 Моделирование данных. Слабоструктурированные модели

У об'єктно-реляційних БД слабкоструктуровані дані можуть зберігатися як значення атрибутів таблиць. Для цього застосовуються типи даних xml, json тощо. Вбудовані функції дозволяють формувати значення слабкоструктурованих типів з табличних даних та, навпаки, вилучати елементи слабкоструктурованих значень у вигляді колекцій.

In object-relational databases, poorly structured data can be stored as values of table attributes; xml, json, etc. data types are used for this purpose. The built-in functions allow to form values of semi-structured types from tabular data and, vice versa, to extract elements of semi-structured values in the form of collections.

В объектно-реляционных БД слабоструктурированные данные могут храниться как значения атрибутов таблиц. Для этого применяются типы данных xml, json и подобные. Встроенные функции позволяют формировать значения слабоструктурированных типов из табличных данных и, наоборот, извлекать элементы слабоструктурированных значений в виде коллекций.

5.5 Моделювання даних. Моделі подання знань

5.5 Data modeling. Knowledge-representation models

5.5 Моделирование данных. Модели представления знаний

У системах представлення знань (семантичні мережі та онтології) та для представлення графів часто використовується тернарна модель даних, у якій елементарною структурою є трійка вигляду (об'єкт, атрибут, значення). Це дає дуже велику гнучкість представлення будь-яких об'єктів, проте значно впливає на складність обробки та продуктивність.

Knowledge representation systems (semantic networks and ontologies) and graph representations often use a ternary data model, in which the elementary structure is a triple of views (object, attribute, value). This gives a lot of flexibility to the presentation of any object, but significantly affects the complexity of processing and productivity.

В системах представления знаний (семантические сети и онтологии) и для представления графов часто используется тернарная модель данных, в которой элементарной структурой является тройка вида (объект, атрибут, значение). Это дает очень большую гибкость представления любых объектов, однако значительно влияет на сложность обработки и производительность.

5.6 Моделювання даних. Моделі ключ-значення

5.6 Data modeling. Key-value models

5.6 Моделирование данных. Модели ключ-значение

У останні роки широко відомими стали системи зберігання пар ключ-значення. Передбачається, що пошук даних можливий лише за ключем, а інтерпретація значення виконується у програмі. Однак усі функції СУБД (взаємозв'язки між об'єктами, обмеження цілісності, мови запитів, пошук за не ключовими атрибутами) повинні бути реалізовані у програмі.

In recent years, key-value pair storage systems have become widely known. It is assumed that the search for data is possible only by key, and the interpretation of the value is performed in the program. However, all DBMS functions (object relationships, integrity constraints, query languages, non-key attribute searches) must be implemented in the program.

В последние годы широко известными стали системы хранения пар ключ-значение. Предполагается, что поиск данных возможен только по ключу, а интерпретация значения выполняется в программе. Однако все функции СУБД (взаимосвязи между объектами, ограничения целостности, языка запросов, поиск по не ключевой атрибутами) должны быть реализованы в программе.

5.7 Моделювання даних. Застарілі моделі даних

5.7 Data modeling. Outdated data models

5.7 Моделирование данных. Устаревшие модели данных

Найбільш відомими серед застарілих на сьогодні моделей даних є мережева та ієрархічна моделі. Вони надавали можливості навігаційного доступу до окремих об'єктів та опису зв'язків між ними, однак у ієрархічній моделі представлення даних завжди є деревом. Можливості мережевої моделі повністю перекриті об'єктно-реляційними моделями, а ієрархічної – засобами JSON та XML.

The most well-known among the outdated data models today are network and hierarchical models. They provided navigational access to individual objects and a description of the relationships between them, but in a hierarchical model, data representation is always a tree. The capabilities of the network model are completely overlaid with object-relational models, and the hierarchical model is completely overlaid with JSON and XML tools.

Наиболее известными среди устаревших на сегодня моделей данных является сетевая и иерархическая модели. Они предоставляли возможности навигационного доступа к отдельным объектам и описания связей между ними, однако в иерархической модели представления данных всегда является деревом. Возможности сетевой модели полностью перекрыты объектно-реляционными моделями, а иерархической – средствами JSON и XML.

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

Розглянемо схему бази даних, призначеної для зберігання інформації про розклад навчальних занять. Цей фрагмент значно простіший за реальні схеми, проте навіть така спрощена схема дає можливість показати використання різних типів зв'язків.

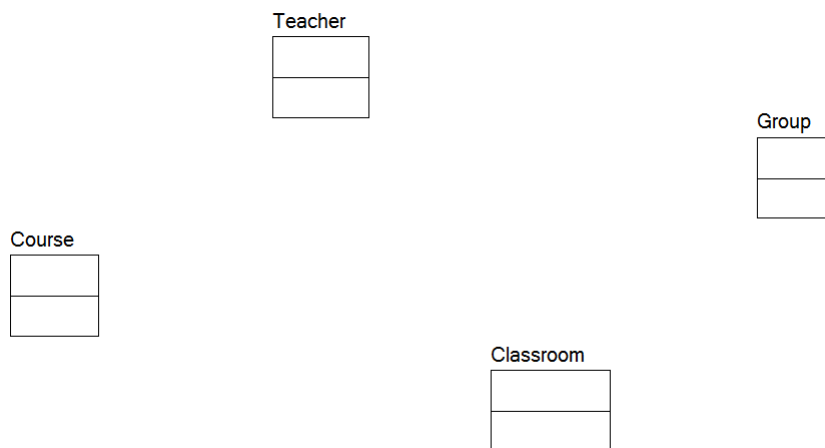
Consider the scheme of the database designed to store information about the schedule of classes. This fragment is much simpler than real schemes, but even such a simplified scheme allows to show the use of different types of connections.

Рассмотрим схему базы данных, предназначенной для хранения информации о расписании учебных занятий. Этот фрагмент значительно проще реальные схемы, однако даже такая упрощенная схема дает возможность показать использование различных типов связей.

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

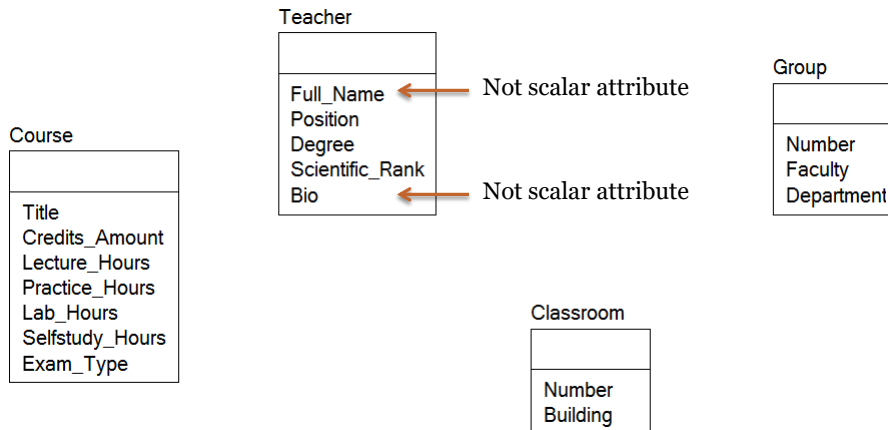

241

5.8 Моделирование данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

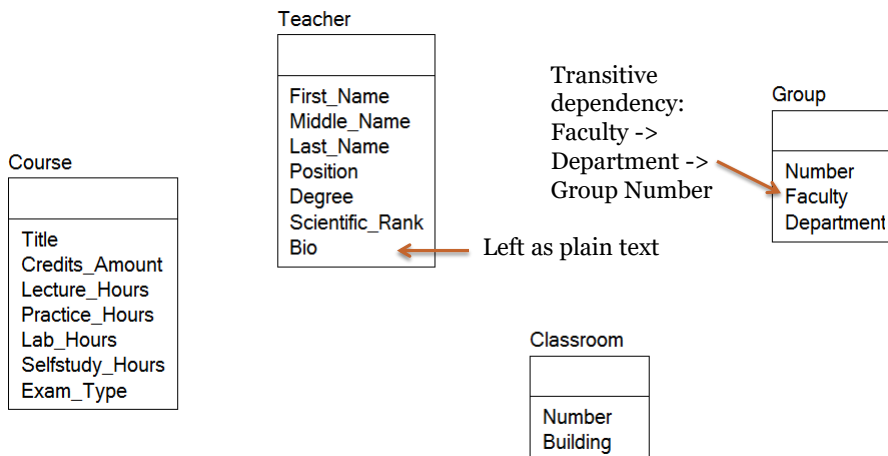

242

5.8 Моделирование данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

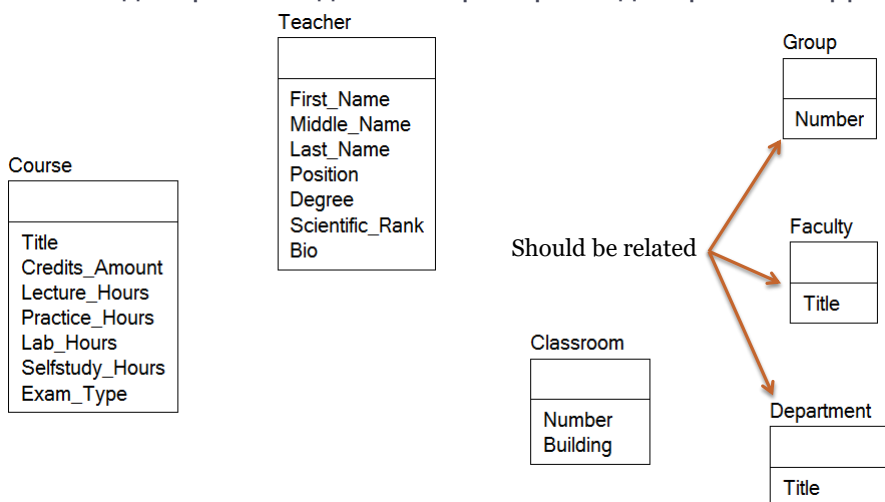
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

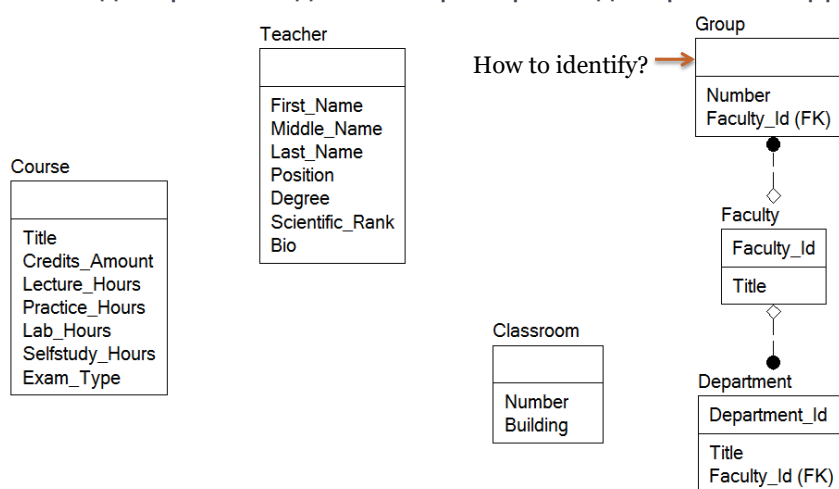
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

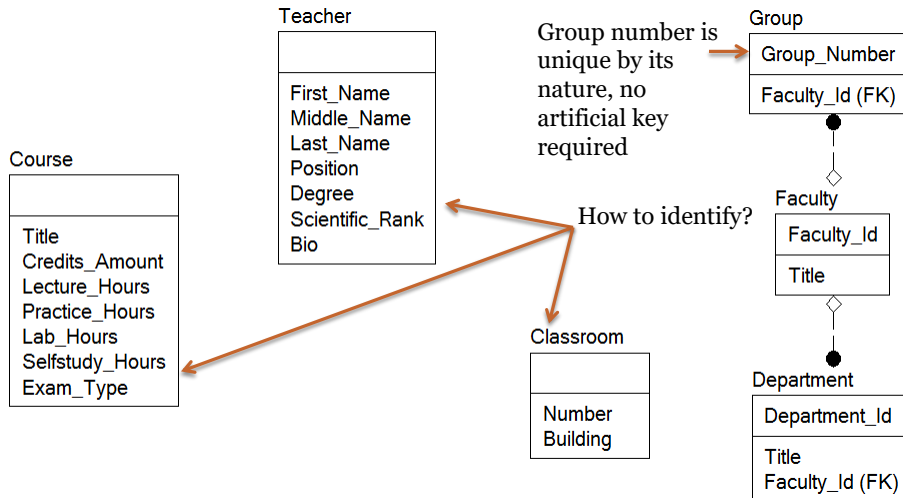
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

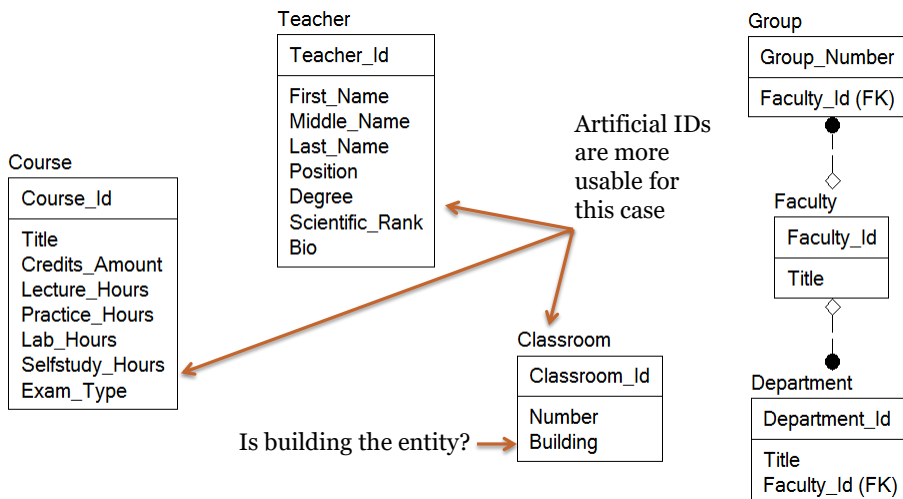
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

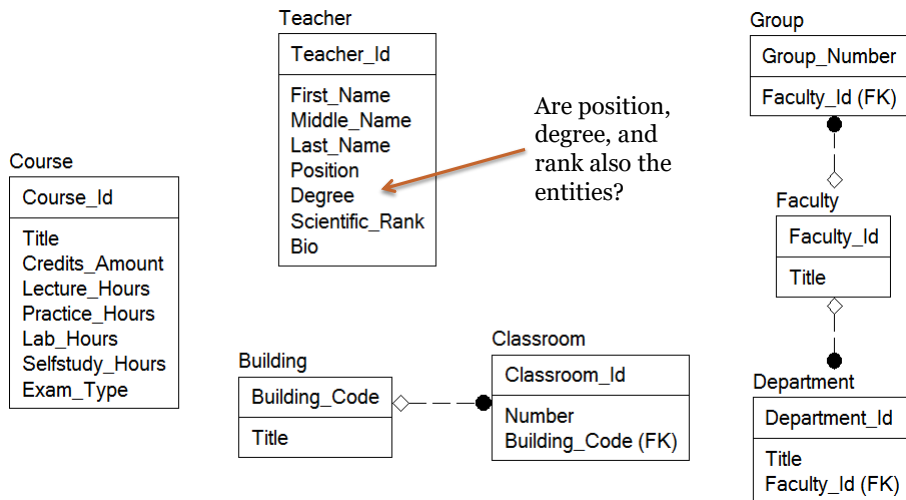
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

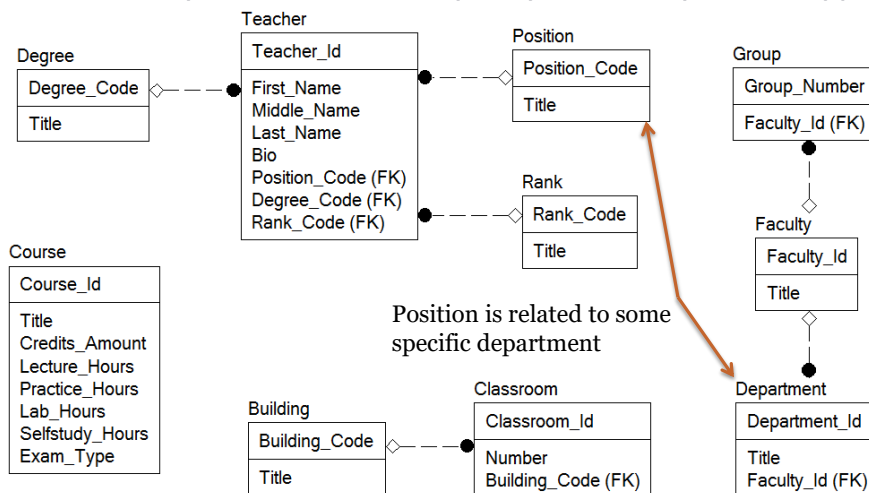
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

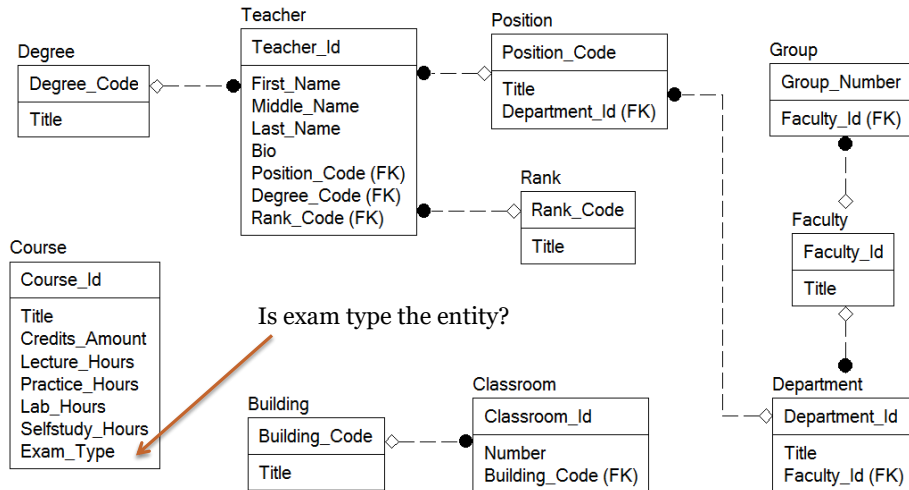
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

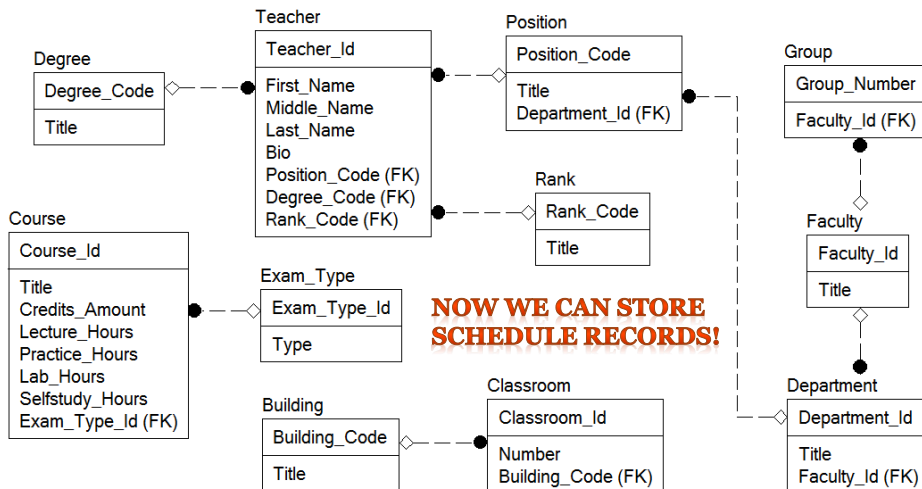
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования данных. Приклады моделирования БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

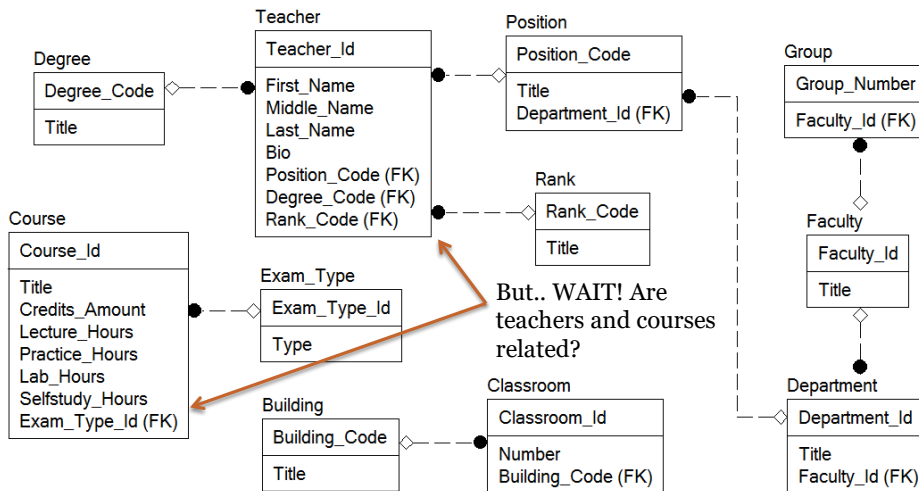
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделирования даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

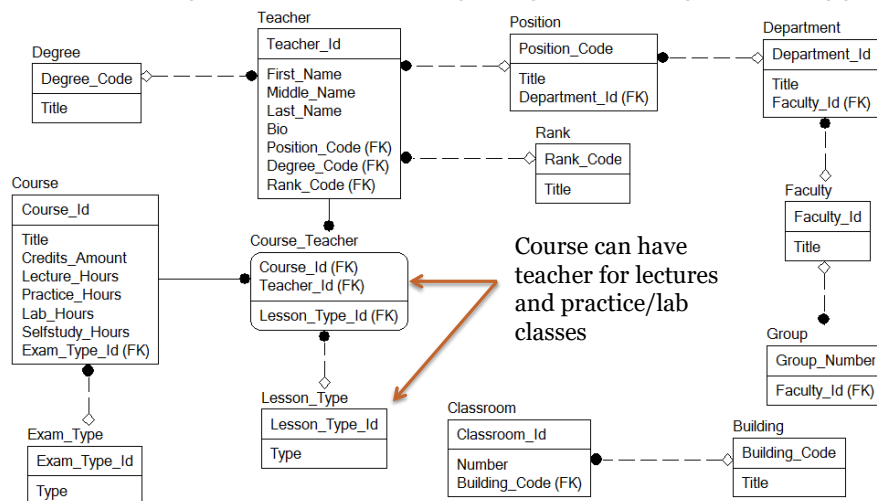
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделивання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

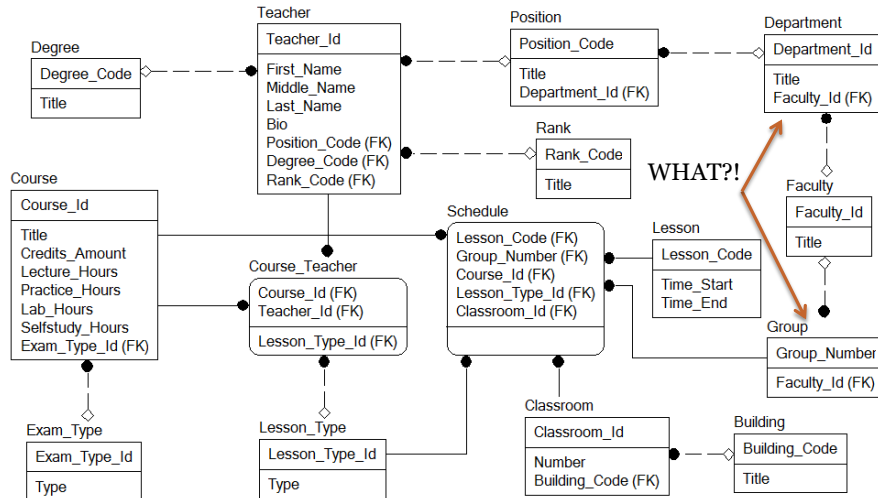
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

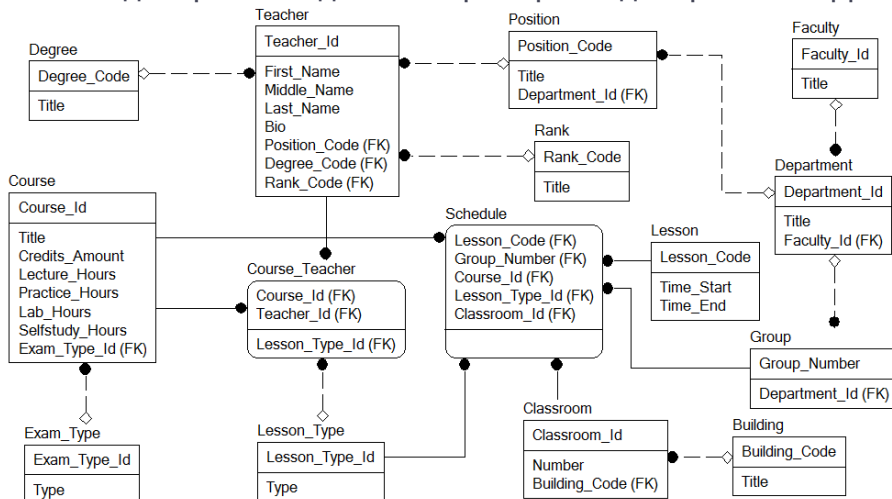
5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

5.8 Моделювання даних. Приклади моделювання БД

5.8 Data modeling. DB modeling examples

5.8 Моделирование данных. Примеры моделирования БД

255

Контрольні питання

1. Модель сутність-зв'язок.
2. Об'єктна та інші моделі даних.
3. Проектування схеми БД у моделі сутність-зв'язок.

256

Assessment questions

1. The entity-relationship model.
2. Object and other data models.
3. Designing a database schema in an entity-relationship model.

257

Контрольные вопросы

1. Модель сущность-связь.
2. Объектная и другие модели данных.
3. Проектирование схемы БД в модели сущность-связь.

258

Мова SQL
SQL Language
Язык SQL

Тема 6
Topic 6

6.1 Призначення мови SQL

6.1 Purpose of the SQL language

6.1 Назначение языка SQL

Однією з основних вимог до СУБД є наявність високорівневих засобів виконання запитів. У реляційних СУБД таким засобом є мова SQL. Фактично ця мова містить повний набір операцій, необхідних для виконання будь-яких дій з БД.

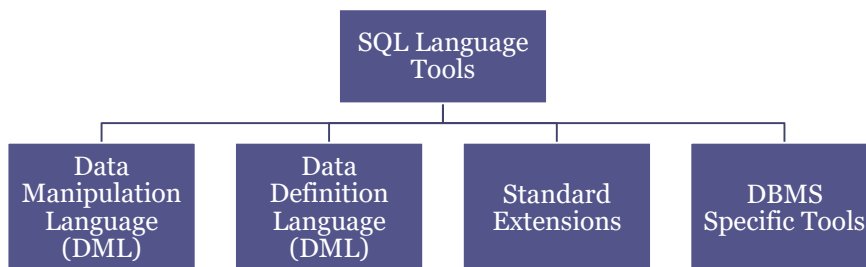
One of the main requirements for the database is the availability of high-level tools of query execution. In relational databases, such a tool is the SQL language. In fact, this language contains a complete set of operations required to perform any action on the database.

Одним из основных требований к СУБД является наличие высокоуровневых средств выполнения запросов. В реляционных СУБД таким средством является язык SQL. Фактически этот язык содержит полный набор операций, необходимых для выполнения каких-либо действий с БД.

6.1 Призначення мови SQL

6.1 Purpose of the SQL language

6.1 Назначение языка SQL

6.1 Призначення мови SQL

6.1 Purpose of the SQL language

6.1 Назначение языка SQL

Засоби маніпулювання даними (Data Manipulation Language, DML) забезпечують виконання пошуку, вилучення, додавання, зміни та видалення даних, визначених у описі логічної структури бази даних, але не дозволяють змінювати цю структуру.

Data Manipulation Language (DML) tools allow search, extract, add, modify, and delete data defined in the description of the logical structure of the database, but do not allow you to change this structure.

Средства манипулирования данными (Data Manipulation Language, DML) обеспечивают выполнение поиска, извлечения, добавления, изменения и удаления данных, определенных в описании логической структуры базы данных, но не позволяют изменять эту структуру.

6.1 Призначення мови SQL

6.1 Purpose of the SQL language

6.1 Назначение языка SQL

Засоби визначення даних (Data Definition Language, DDL) забезпечують створення, модифікацію та видалення елементів опису структури бази даних – як логічної, так і структури зберігання.

Data Definition Language (DDL) tools allow create, modify, and delete database structure description elements, of both logical and physical structure.

Средства определения данных (Data Definition Language, DDL) обеспечивают создание, модификацию и удаление элементов описания структуры базы данных – как логической, так и структуры хранения.

6.1 Призначення мови SQL

6.1 Purpose of the SQL language

6.1 Назначение языка SQL

Розширення, передбачені стандартом, але не включені у основне ядро мови SQL.

Додаткові засоби, що забезпечують опис особливостей, специфічних для конкретної СУБД. Частіше за все це – визначення конкретних структур зберігання або їх параметрів.

Extensions provided by the standard, but not included in the main core of the SQL language.

Additional tools that provide a description of features specific to a particular database. Most often it is the definition of specific storage structures or their parameters.

Расширения, предусмотренные стандартом, но не включенные в основное ядро языка SQL.

Дополнительные средства, обеспечивающие описание особенностей, специфичных для конкретной СУБД. Чаще всего это – определения конкретных структур хранения или их параметров.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

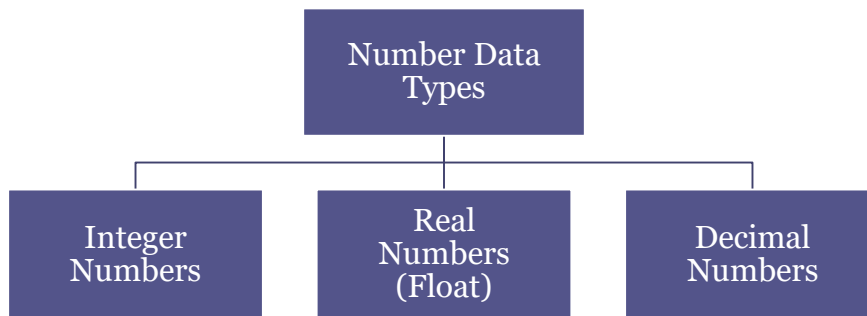
У реляційній моделі даних значення атрибутів є елементами доменів. Домени описують властивості деяких конкретних типів значень. Однак у SQL не була врахована специфіка доменів та допускалось використання тільки таких типів, як числа, текстові рядки, моменти часу та деякі інші, не прив'язані до конкретних доменів.

In a relational data model, attribute values are domain elements. Domains describe the properties of some specific value types. However, SQL did not take into account the specifics of domains and allowed the use of only such types as numbers, text strings, time points, and some others that are not tied to specific domains.

В реляционной модели данных значения атрибутов являются элементами доменов. Домены описывают свойства некоторых конкретных типов значений. Однако в SQL не была учтена специфика доменов и допускалось использование только таких типов, как числа, текстовые строки, моменты времени и некоторые другие, не привязанные к конкретным доменам.

265

6.2 Прості типи даних
 6.2 Simple data types
 6.2 Простые типы данных

266

6.2 Прості типи даних
 6.2 Simple data types
 6.2 Простые типы данных

Цілі числа (int, integer) зазвичай представляють собою двійкові числа, для яких визначені алгебраїчні операції та операції порівняння.

Integers (int, integer) are usually binary numbers for which algebraic operations and comparison operations are defined.

Целые числа (int, integer) обычно представляют собой двоичные числа, для которых определены алгебраические операции и операции сравнения.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Дійсні числа (real, double precision) також зазвичай зберігаються у внутрішньому представленні комп'ютера, на якому працює СУБД, та можуть мати різну точність. Звичайно для них також визначені усі звичайні операції та відношення.

Real numbers (real, double precision) are also usually stored in the internal representation of the computer on which the database is deployed, and can have different accuracy. Of course, all the usual operations and relationships are also defined for them.

Действительные числа (real, double precision) также обычно хранятся во внутреннем представлении компьютера, на котором работает СУБД, и могут иметь разную точность. Обычно для них также определены все обычные операции и отношения.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Десяткові числа (decimal, numeric) обробляються за правилами десяткової арифметики з фіксованим положенням десяткової точки (яка відокремлює дробову частину від цілої). Для цих типів можна вказувати максимальну кількість цифр та кількість цифр після десяткової точки.

Decimal numbers (decimal, numeric) are processed according to the rules of decimal arithmetic with a fixed position of the decimal point (which separates the fractional part from the integer). For these types, you can specify the maximum number of digits and the number of digits after the decimal point.

Десятичные числа (decimal, numeric) обрабатываются по правилам десятичной арифметики с фиксированным положением десятичной точки (которая отделяет дробную часть от целого). Для этих типов можно указывать максимальное количество цифр и количество цифр после десятичной точки.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Десяткові числа корисні для зберігання грошових значень. У багатьох країнах, у яких основна грошова одиниця складається зі 100 більш дрібних одиниць, законодавство вимагає виконання усіх обчислень зі збереженням трьох знаків після десяткової крапки (до 0.1 цента або копійки).

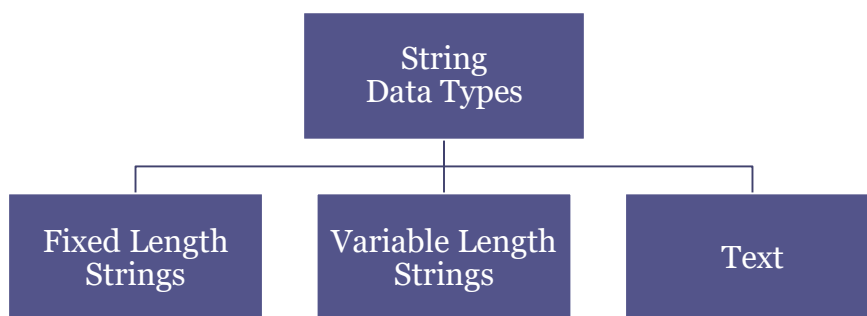
Decimal numbers are useful for storing monetary values. In many countries, where the basic currency consists of 100 smaller units, the law requires all calculations to be performed with three decimal places (up to 0.1 cent or kopeck).

Десятичные числа полезны для хранения денежных значений. Во многих странах, в которых основная денежная единица состоит из 100 более мелких единиц, законодательство требует выполнения всех вычислений с сохранением трех знаков после десятичной точки (до 0.1 цента или копейки).

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Для зберігання символьних даних можна використовувати **рядки фіксованої довжини** (char) та **рядки змінної довжини** (varchar, text).

Тип varchar вимагає вказувати максимальну довжину, а text – ні та придатний для зберігання рядків великого розміру. У багатьох СУБД text рекомендується використовувати завжди, коли обмеження максимальної довжини не потребується.

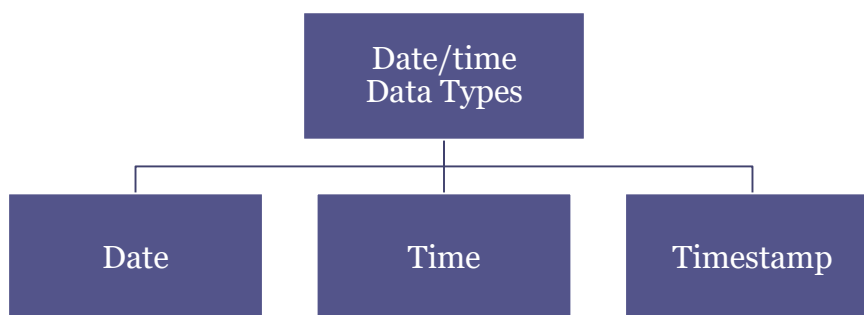
You can use **fixed-length** (char) and **variable-length** (varchar, text) **strings** to store character data. The *varchar* type requires a maximum length, but *text* does not and is suitable for storing large strings. In many DBMS *text* is recommended to use whenever the maximum length restriction is not required.

Для хранения символьных данных можно использовать **строки фиксированной длины** (char) и **строки переменной длины** (varchar, text). Тип varchar требует указывать максимальную длину, а text – нет и пригоден для хранения строк большого размера. Во многих СУБД text рекомендуется использовать всегда, когда ограничение максимальной длины не требуется.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Для часу передбачені типи **дат** (date), **часу доби** (time) та позначок часу (timestamp), які включають і дату, і час. Для типів, що містять час (time та timestamp), існують різновиди, що включають (або не включають) інформацію про часовий пояс.

For time points, the types of **date** (date), **time of day** (time), and **timestamps** (timestamp), which include both date and time, are provided. For types that contain time (time and timestamp), there are implementations that include (or do not include) time zone information.

Для времени предусмотрены типы **дат** (date), **времени суток** (time) и **меток времени** (timestamp), которые включают и дату, и время. Для типов, содержащих время (time и timestamp), существуют разновидности, которые включают (или не включают) информацию о часовом поясе.

6.2 Прості типи даних

6.2 Simple data types

6.2 Простые типы данных

Логічний тип (boolean), визначений у багатьох СУБД, як і слід було очікувати, зберігає булеві значення (істина або брехня).

The **boolean type** defined in many DBMSs, as expected, stores boolean values (true or false).

Логический тип (boolean), определенный во многих СУБД, как и следовало ожидать, сохраняет булевы значения (истина или ложь).

6.3 SQL

Intro

SQL став стандартом Американського національного інституту стандартів (ANSI) у 1986 році та Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) у 1987 році.

SQL became a standard of the American National Standards Institute (ANSI) in 1986, and of the International Organization for Standardization (ISO) in 1987.

SQL стал стандартом Американского национального института стандартов (ANSI) в 1986 году и Международной организации по стандартизации (ISO) в 1987 году.

6.3 SQL

Intro

Для чого використовується SQL?

- SQL може виконувати запити до бази даних
- SQL може отримувати дані з бази даних
- SQL може вставляти записи в базу даних
- SQL може оновлювати записи в базі даних
- SQL може видаляти записи з бази даних
- SQL може створювати нові бази даних
- SQL може створювати нові таблиці в базі даних
- SQL може створювати збережені процедури в базі даних
- SQL може створювати подання в базі даних
- SQL може встановлювати дозволи на таблиці, процедури та подання

6.3 SQL

Intro

What can SQL do?

- SQL can execute queries against a database
- SQL can retrieve data from a database
- SQL can insert records in a database
- SQL can update records in a database
- SQL can delete records from a database
- SQL can create new databases
- SQL can create new tables in a database
- SQL can create stored procedures in a database
- SQL can create views in a database
- SQL can set permissions on tables, procedures, and views

6.3 SQL

Intro

Для чего используется SQL?

- SQL может выполнять запросы к базе данных
- SQL может извлекать данные из базы данных
- SQL может вставлять записи в базу данных
- SQL может обновлять записи в базе данных
- SQL может удалять записи из базы данных
- SQL может создавать новые базы данных
- SQL может создавать новые таблицы в базе данных
- SQL может создавать хранимые процедуры в базе данных
- SQL может создавать представления в базе данных
- SQL может устанавливать разрешения для таблиц, процедур и представлений

6.3 SQL

Intro

Хоча SQL є стандартом ANSI/ISO, існують різні версії мови SQL. Однак, щоб відповідати стандарту ANSI, усі вони підтримують принаймні основні команди (наприклад, SELECT, UPDATE, DELETE, INSERT, WHERE) подібним чином. Більшість СУБД також мають свої власні розширення на додаток до стандарту SQL.

Although SQL is an ANSI/ISO standard, there are different versions of the SQL language. However, to be compliant with the ANSI standard, they all support at least the major commands (such as SELECT, UPDATE, DELETE, INSERT, WHERE) in a similar manner. Most of the DBMS also have their own proprietary extensions in addition to the SQL standard.

Хотя SQL является стандартом ANSI/ISO, существуют разные версии языка SQL. Однако, чтобы соответствовать стандарту ANSI, все они одинаково поддерживают как минимум основные команды (такие как SELECT, UPDATE, DELETE, INSERT, WHERE). Большинство СУБД также имеют собственные проприетарные расширения в дополнение к стандарту SQL.

6.3 SQL

Intro

Щоб створити веб-сайт, який відображає дані з бази даних, вам знадобиться:

- СУБД для роботи з базою даних (тобто MS SQL Server, MySQL);
- Використовувати серверну мову сценаріїв, наприклад PHP;
- Використовувати SQL для отримання потрібних даних;
- Використовувати HTML/CSS для стилізації сторінки.

To build a web site that shows data from a database, you will need:

- An RDBMS database program (i.e. MS SQL Server, MySQL);
- To use a server-side scripting language, like PHP;
- To use SQL to get the data you want;
- To use HTML/CSS to style the page.

Чтобы создать веб-сайт, отображающий данные из базы данных, вам понадобятся:

- СУБД для работы с базой данных (например, MS SQL Server, MySQL);
- Чтобы использовать язык сценариев на стороне сервера, например PHP;
- Чтобы использовать SQL для получения нужных данных;
- Чтобы использовать HTML/CSS для стилизации страницы.

6.3 SQL Syntax

Ключові слова SQL НЕ чутливі до регістру: select – це те саме, що SELECT.

Деякі системи баз даних вимагають крапки з комою в кінці кожного оператора SQL. Крапка з комою – це стандартний спосіб відокремлення кожного оператора SQL у системах баз даних, які дозволяють виконувати більше одного оператора SQL в одному і тому ж запиті до сервера.

SQL keywords are NOT case sensitive: select is the same as SELECT. Some database systems require a semicolon at the end of each SQL statement. Semicolon is the standard way to separate each SQL statement in database systems that allow more than one SQL statement to be executed in the same call to the server.

Ключевые слова SQL НЕ чувствительны к регистру: select совпадает с SELECT. В некоторых системах баз данных в конце каждого оператора SQL требуется точка с запятой. Точка с запятой – это стандартный способ разделения каждого оператора SQL в системах баз данных, которые позволяют выполнять более одного оператора SQL в одном запросе к серверу.

6.3 SQL Syntax

SELECT – вилучає дані з бази даних

UPDATE – оновлення даних у базі даних

DELETE – видаляє дані з бази даних

INSERT INTO – вставляє нові дані в базу даних

CREATE DATABASE – створює нову базу даних

ALTER DATABASE – змінює базу даних

CREATE TABLE – створює нову таблицю

ALTER TABLE – змінює таблицю

DROP TABLE – видаляє таблицю

CREATE INDEX – створює індекс (ключ пошуку)

DROP INDEX – видаляє індекс

6.3 SQL Syntax

SELECT – extracts data from a database

UPDATE – updates data in a database

DELETE – deletes data from a database

INSERT INTO – inserts new data into a database

CREATE DATABASE – creates a new database

ALTER DATABASE – modifies a database

CREATE TABLE – creates a new table

ALTER TABLE – modifies a table

DROP TABLE – deletes a table

CREATE INDEX – creates an index (search key)

DROP INDEX – deletes an index

6.3 SQL Syntax

SELECT – извлекает данные из базы данных

ОБНОВЛЕНИЕ – обновляет данные в базе данных

DELETE – удаляет данные из базы данных

INSERT INTO – вставляет новые данные в базу данных

CREATE DATABASE – создает новую базу данных

ALTER DATABASE – изменяет базу данных

CREATE TABLE – создает новую таблицу

ALTER TABLE – изменяет таблицу

DROP TABLE – удаляет таблицу

CREATE INDEX – создает индекс (ключ поиска)

DROP INDEX – удаляет индекс

6.3 SQL SELECT

Оператор SELECT використовується для вибору даних із бази даних. Повернуті дані зберігаються в таблиці результатів, яка називається набором результатів.

The SELECT statement is used to select data from a database. The data returned is stored in a result table, called the result-set.

Оператор SELECT используется для выбора данных из базы данных. Возвращенные данные сохраняются в таблице результатов, называемой набором результатов.

6.3 SQL SELECT

```
SELECT column1, column2, ...
FROM table_name;
```

Тут стовпець1, стовпець2, ... – це імена полів таблиці, з якої потрібно вибрати дані. Якщо ви хочете вибрати всі поля, доступні в таблиці, використовуйте такий синтаксис:

Here, *column1, column2, ...* are the field names of the table you want to select data from. If you want to select all the fields available in the table, use the following syntax:

Здесь *column1, column2, ...* – это имена полей таблицы, из которой вы хотите выбрать данные. Если вы хотите выбрать все поля, доступные в таблице, используйте следующий синтаксис:

```
SELECT * FROM table_name;
```

6.3 SQL SELECT

Customers

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

6.3 SQL SELECT

Наступний оператор SQL вибирає стовпці "CustomerName" та "City" з таблиці "Customers":

The following SQL statement selects the "CustomerName" and "City" columns from the "Customers" table:

Следующий оператор SQL выбирает столбцы «CustomerName» и «City» из таблицы «Customers»:

```
SELECT CustomerName, City FROM Customers;
```

Наступний оператор SQL вибирає всі стовпці з таблиці "Customers":

The following SQL statement selects all the columns from the "Customers" table:

Следующий оператор SQL выбирает все столбцы из таблицы «Customers»:

```
SELECT * FROM Customers;
```



```
SELECT CustomerName, City FROM Customers;
```

CustomerName	City
Alfreds Futterkiste	Berlin
Ana Trujillo Emparedados y helados	México D.F.
Antonio Moreno Taquería	México D.F.
Around the Horn	London
Berglunds snabbköp	Luleå

```
SELECT * FROM Customers;
```

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

6.3 SQL SELECT DISTINCT

Оператор `SELECT DISTINCT` використовується для повернення лише різних значень. У середині таблиці стовпець часто містить багато повторюваних значень; а іноді потрібно лише перерахувати різні значення.

The `SELECT DISTINCT` statement is used to return only distinct (different) values. Inside a table, a column often contains many duplicate values; and sometimes you only want to list the different (distinct) values.

Оператор `SELECT DISTINCT` используется для возврата только различных значений. Столбец внутри таблицы часто содержит много повторяющихся значений; а иногда необходимо только перечислить различные значения.

```
SELECT DISTINCT column1, column2, ...
FROM table_name;
```

6.3 SQL SELECT DISTINCT

Наступний оператор SQL вибирає ВСІ (включаючи повторювані) значення зі стовпця "Country" в таблиці "Customers":

The following SQL statement selects ALL (including the duplicates) values from the "Country" column in the "Customers" table:

Следующий оператор SQL выбирает ВСЕ (включая повторяющиеся) значения из столбца «Country» в таблице «Customers»:

```
SELECT Country FROM Customers;
```

Наступний оператор SQL вибирає лише значення DISTINCT зі стовпця "Country" в таблиці "Customers":

The following SQL statement selects only the DISTINCT values from the "Country" column in the "Customers" table:

Следующий оператор SQL выбирает только DISTINCT значения из столбца «Country» в таблице «Customers»:

```
SELECT DISTINCT Country FROM Customers;
```

```
SELECT Country FROM Customers;
```

Country
Germany
Mexico
Mexico
UK
Sweden

```
SELECT DISTINCT Country FROM Customers;
```

Country
Germany
Mexico
Sweden
UK

6.3 SQL WHERE

WHERE використовується для фільтрації записів. WHERE використовується для вилучення лише тих записів, які відповідають заданій умові. WHERE використовується не тільки в операторі SELECT, воно також використовується в операторах UPDATE та DELETE.

The WHERE clause is used to filter records. The WHERE clause is used to extract only those records that fulfill a specified condition. The WHERE clause is not only used in SELECT statement, it is also used in UPDATE, DELETE statement.

WHERE используется для фильтрации записей. WHERE используется для извлечения только тех записей, которые соответствуют указанному условию. WHERE используется не только в операторе SELECT, оно также используется в операторе UPDATE и DELETE.

```
SELECT column1, column2, ...
FROM table_name
WHERE condition;
```

6.3 SQL WHERE

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з країни "Mexico" в таблиці "Customers":

The following SQL statement selects all the customers from the country "Mexico", in the "Customers" table:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов из страны «Mexico» в таблице «Customers»:

```
SELECT * FROM Customers WHERE Country = 'Mexico';
```

SQL вимагає одинарних лапок навколо текстових значень (більшість систем баз даних також дозволяють подвійні лапки). Однак числові поля не повинні міститися в лапках:

SQL requires single quotes around text values (most database systems will also allow double quotes). However, numeric fields should not be enclosed in quotes:

SQL требует одинарных кавычек вокруг текстовых значений (большинство систем баз данных также допускают двойные кавычки). Однако числовые поля не следует заключать в кавычки:

```
SELECT * FROM Customers WHERE CustomerID = 1;
```

295

```
SELECT * FROM Customers WHERE Country = 'Mexico';
```

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico

```
SELECT * FROM Customers WHERE CustomerID = 1;
```

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany

296

6.3 SQL WHERE

Operator	Description
=	Equal
>	Greater than
<	Less than
>=	Greater than or equal
<=	Less than or equal
<>	Not equal. In some versions of SQL this operator may be written as !=
BETWEEN	Between a certain range
LIKE	Search for a pattern
IN	To specify multiple possible values for a column

6.3 SQL AND, OR, NOT

WHERE можна поєднувати з операторами AND, OR та NOT. Оператори AND та OR використовуються для фільтрації записів на основі більш ніж однієї умови:

- Оператор AND відображає запис, якщо всі умови, відокремлені AND, є TRUE.
- Оператор OR відображає запис, якщо будь-яка з умов, розділених OR – TRUE.
- Оператор NOT відображає запис, якщо умова(и) NOT TRUE.

The WHERE clause can be combined with AND, OR, and NOT operators. The AND and OR operators are used to filter records based on more than one condition:

- The AND operator displays a record if all the conditions separated by AND are TRUE.
- The OR operator displays a record if any of the conditions separated by OR is TRUE.
- The NOT operator displays a record if the condition(s) is NOT TRUE.

WHERE можно комбинировать с операторами AND, OR и NOT. Операторы AND и OR используются для фильтрации записей на основе более чем одного условия:

- Оператор AND отображает запись, если все условия, разделенные AND, истинны.
- Оператор OR отображает запись, если какое-либо из условий, разделенных OR, истинно.
- Оператор NOT отображает запись, если условие(я) не истинно.

6.3 SQL AND, OR, NOT

- AND

```
SELECT column1, column2, ...
```

```
FROM table_name
```

```
WHERE condition1 AND condition2 AND condition3 ...;
```

- OR

```
SELECT column1, column2, ...
```

```
FROM table_name
```

```
WHERE condition1 OR condition2 OR condition3 ...;
```

- NOT

```
SELECT column1, column2, ...
```

```
FROM table_name
```

```
WHERE NOT condition;
```

299

Customers						
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden
6	Blauer See Delikatessen	Hanna Moos	Forsterstr. 57	Mannheim	68306	Germany
7	Blondel père et fils	Frédérique Citeaux	24, place Kléber	Strasbourg	67000	France
8	Bólido Comidas preparadas	Martin Sommer	C/ Araquil, 67	Madrid	28023	Spain
9	Bon app'	Laurence Lebihans	12, rue des Bouchers	Marseille	13008	France
10	Bottom-Dollar Marketse	Elizabeth Lincoln	23 Tsawassen Blvd.	Tsawassen	T2F 8M4	Canada
11	B's Beverages	Victoria Ashworth	Fauntleroy Circus	London	EC2 5NT	UK
12	Cactus Comidas para llevar	Patricio Simpson	Cerrito 333	Buenos Aires	1010	Argentina
13	Centro comercial Moctezuma	Francisco Chang	Sierras de Granada 9993	México D.F.	05022	Mexico
14	Chop-suey Chinese	Yang Wang	Hauptstr. 29	Bern	3012	Switzerland
15	Comércio Mineiro	Pedro Afonso	Av. dos Lusíadas, 23	São Paulo	05432-043	Brazil
16	Consolidated Holdings	Elizabeth Brown	Berkeley Gardens 12 Brewery	London	WX1 6LT	UK
17	Drachenblut Delikatessend	Sven Ottlieb	Walsertweg 21	Aachen	52066	Germany
18	Du monde entier	Janine Labrune	67, rue des Cinquante Otages	Nantes	44000	France
19	Eastern Connection	Ann Devon	35 King George	London	WX3 6FW	UK
20	Ernst Handel	Roland Mendel	Kirchgasse 6	Graz	8010	Austria
21	Familia Arquibaldo	Aria Cruz	Rua Orós, 92	São Paulo	05442-030	Brazil
22	FISSA Fabrica Inter. Salchichas S.A.	Diego Roel	C/ Moralzarzal, 86	Madrid	28034	Spain
23	Folies gourmandes	Martine Rancé	184, chaussée de Tournai	Lille	59000	France
24	Folk och få HB	Maria Larsson	Åkergatan 24	Bräcke	S-844 67	Sweden
25	Frankenversand	Peter Franken	Berliner Platz 43	München	80805	Germany

Record: 1 of 91 No Filter Search

300

6.3 SQL AND, OR, NOT

Наступний оператор SQL вибирає всі поля з «Customers», де країною є «Germany» і містом є «Berlin»:

The following SQL statement selects all fields from "Customers" where country is "Germany" AND city is "Berlin":

Следующий оператор SQL выбирает все поля из «Customers», где страна – «Germany» и город – «Berlin»:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE Country = 'Germany' AND City = 'Berlin';
```

302

151

304

152

Следующая инструкция SQL выбирает все поля из «Customers», где страна не «Germany»:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE NOT Country = 'Germany';
```

307

Query1						
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
32	Great Lakes Food Market	Howard Snyder	2732 Baker Blvd.	Eugene	97403	USA
33	GROSELLA-Restaurante	Manuel Pereira	5ª Ave. Los Palos Grandes	Caracas	1081	Venezuela
34	Hanari Carnes	Mario Pontes	Rua do Paço, 67	Rio de Janeiro	05454-876	Brazil
35	HILARIÓN-Abastos	Carlos Hernández	Carrera 22 con Ave. Carlos Soublette	San Cristóbal	5022	Venezuela
36	Hungry Coyote Import Store	Yoshi Latimer	City Center Plaza 516 Main St.	Elgin	97827	USA
37	Hungry Owl All-Night Grocers	Patricia McKenna	8 Johnstown Road	Cork		Ireland
38	Island Trading	Helen Bennett	Garden House Crowther Way	Cowes	PO31 7PJ	UK
40	La corne d'abondance	Daniel Tonini	67, avenue de l'Europe	Versailles	78000	France
41	La maison d'Asie	Annette Roulet	1 rue Alsace-Lorraine	Toulouse	31000	France
42	Laughing Bacchus Wine Cellars	Yoshi Tannamuri	1900 Oak St.	Vancouver	V3F 2K1	Canada
43	Lazy K Kountry Store	John Steel	12 Orchestra Terrace	Walla Walla	99362	USA
45	Let's Stop N Shop	Jaime Yorres	87 Polk St. Suite 5	San Francisco	94117	USA
46	LILA-Supermercado	Carlos González	Carrera 52 con Ave. Bolívar #65-10	Barquisimeto	3508	Venezuela
47	LINO-Delicateses	Felipe Izquierdo	Ave. 5 de Mayo Porlamar	I. de Margarita	4980	Venezuela
48	Lonesome Pine Restaurant	Fran Wilson	89 Chiaroscuro Rd.	Portland	97219	USA
49	Magazzini Alimentari Riuniti	Giovanni Rovelli	Via Ludovico il Moro 22	Bergamo	24100	Italy
50	Maison Dewey	Catherine Dewey	Rue Joseph-Bens 532	Bruxelles	B-1180	Belgium
51	Mère Paillarde	Jean Fresnière	43 rue St. Laurent	Montréal	H1J 1C3	Canada
53	North/South	Simon Crowther	South House 300 Queensbridge	London	SW7 1RZ	UK
54	Océano Atlántico Ltda.	Yvonne Moncada	Ing. Gustavo Moncada 8585 Pcs	Buenos Aires	1010	Argentina
55	Old World Delicatessen	Rene Phillips	2743 Bering St.	Anchorage	99508	USA
57	Paris spécialités	Marie Bertrand	265, boulevard Charonne	Paris	75012	France
58	Pericles Comidas clásicas	Guillermo Fernández	Calle Dr. Jorge Cash 321	México D.F.	05033	Mexico
59	Piccolo und mehr	Georg Pipps	Geislweg 14	Salzburg	5020	Austria
60	Princesa Isabel Vinhos	Isabel de Castro	Estrada da saúde n. 58	Lisboa	1756	Portugal

308

6.3 SQL AND, OR, NOT

Можна поєднувати оператори AND, OR і NOT. Наступний оператор SQL вибирає всі поля з "Customers", де країною є "Germany" і місто має бути "Berlin" або "München" (використовуйте дужки для формування складних виразів):

You can also combine the AND, OR and NOT operators. The following SQL statement selects all fields from "Customers" where country is "Germany" AND city must be "Berlin" OR "München" (use parenthesis to form complex expressions):

Можно комбинировать операторы AND, OR и NOT. Следующий оператор SQL выбирает все поля из «Customers», где страна – «Germany» и город должен быть «Berlin» или «München» (используйте круглые скобки для формирования сложных выражений):

```
SELECT * FROM Customers
```

```
WHERE Country = 'Germany' AND (City = 'Berlin' OR City = 'München');
```

310

Наступний оператор SQL вибирає всі поля з "Customers", де країна не "Germany" та не "USA":

The following SQL statement selects all fields from "Customers" where country is NOT "Germany" and NOT "USA":

Следующий оператор SQL выбирает все поля из «Customers», где страна не «Germany» и не«USA»:

155

311

Query1						
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
33	GROSELLA-Restaurante	Manuel Pereira	5ª Ave. Los Palos Grandes	Caracas	1081	Venezuela
34	Hanari Carnes	Mario Pontes	Rua do Paço, 67	Rio de Janeiro	05454-876	Brazil
35	HILARIÓN-Abastos	Carlos Hernández	Carrera 22 con Ave. Carlos Soublette	San Cristóbal	5022	Venezuela
37	Hungry Owl All-Night Grocers	Patricia McKenna	8 Johnstown Road	Cork		Ireland
38	Island Trading	Helen Bennett	Garden House Crowther Way	Cowes	PO31 7PJ	UK
40	La corne d'abondance	Daniel Tonini	67, avenue de l'Europe	Versailles	78000	France
41	La maison d'Asie	Annette Roulet	1 rue Alsace-Lorraine	Toulouse	31000	France
42	Laughing Bacchus Wine Cellars	Yoshi Tannamuri	1900 Oak St.	Vancouver	V3F 2K1	Canada
46	LILA-Supermercado	Carlos González	Carrera 52 con Ave. Bolívar #65-10	Barquisimeto	3508	Venezuela
47	LINO-Delicateses	Felipe Izquierdo	Ave. 5 de Mayo Porlamar	I. de Margarita	4980	Venezuela
49	Magazzini Alimentari Riuniti	Giovanni Rovelli	Via Ludovico il Moro 22	Bergamo	24100	Italy
50	Maison Dewey	Catherine Dewey	Rue Joseph-Bens 532	Bruxelles	B-1180	Belgium
51	Mère Paillarde	Jean Fresnière	43 rue St. Laurent	Montréal	H1J 1C3	Canada
53	North/South	Simon Crowther	South House 300 Queensbridge	London	SW7 1RZ	UK
54	Océano Atlántico Ltda.	Yvonne Moncada	Ing. Gustavo Moncada 8585 PIs	Buenos Aires	1010	Argentina
57	Paris spécialités	Marie Bertrand	265, boulevard Charonne	Paris	75012	France
58	Pericles Comidas clásicas	Guillermo Fernández	Calle Dr. Jorge Cash 321	México D.F.	05033	Mexico
59	Piccolo und mehr	Georg Pipps	Geislweg 14	Salzburg	5020	Austria
60	Princesa Isabel Vinhoss	Isabel de Castro	Estrada da saúde n. 58	Lisboa	1756	Portugal
61	Que Delícia	Bernardo Batista	Rua da Panificadora, 12	Rio de Janeiro	02389-673	Brazil
62	Queen Cozinha	Lúcia Carvalho	Alameda dos Canários, 891	São Paulo	05487-020	Brazil
64	Rancho grande	Sergio Gutiérrez	Av. del Libertador 900	Buenos Aires	1010	Argentina
66	Reggiani Caseifici	Maurizio Moroni	Strada Provinciale 124	Reggio Emilia	42100	Italy
67	Ricardo Adocicados	Janete Limeira	Av. Copacabana, 267	Rio de Janeiro	02389-890	Brazil
68	Richter Supermarkt	Michael Holz	Grenzacherweg 237	Genève	1203	Switzerland

Record: 1 of 67 | No Filter | Search

312

6.3 SQL ORDER BY

Ключевое слово ORDER BY используется для сортировки набора результатов в порядке возрастания или убывания. Ключевое слово ORDER BY сортирует записи в порядке возрастания по умолчанию. Для сортировки записей в порядке убывания используйте ключевое слово DESC.

The ORDER BY keyword is used to sort the result-set in ascending or descending order. The ORDER BY keyword sorts the records in ascending order by default. To sort the records in descending order, use the DESC keyword.

Ключевое слово ORDER BY используется для сортировки набора результатов в порядке возрастания или убывания. Ключевое слово ORDER BY по умолчанию сортирует записи в порядке возрастания. Чтобы отсортировать записи в порядке убывания, используйте ключевое слово DESC.

```
SELECT column1, column2, ...
FROM table_name
ORDER BY column1, column2, ... ASC | DESC;
```

6.3 SQL ORDER BY

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з таблиці "Customers", відсортованих за стовпцем "Country":

The following SQL statement selects all customers from the "Customers" table, sorted by the "Country" column:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов из таблицы «Customers», отсортированных по столбцу «Country»:

```
SELECT * FROM Customers
ORDER BY Country;
```

Query1							
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country	
54	Rancho grande	Sergio Gutiérrez	Av. del Libertador 900	Buenos Aires	1010	Argentina	
12	Cactus Comidas para llevar	Patricio Simpson	Cerrito 333	Buenos Aires	1010	Argentina	
54	Océano Atlántico Ltda.	Yvonne Moncada	Ing. Gustavo Moncada 8585 Pis	Buenos Aires	1010	Argentina	
59	Piccolo und mehr	Georg Pipps	Geislweg 14	Salzburg	5020	Austria	
20	Ernst Handel	Roland Mendel	Kirchgasse 6	Graz	8010	Austria	
50	Maison Dewey	Catherine Dewey	Rue Joseph-Bens 532	Bruxelles	B-1180	Belgium	
76	Suprêmes délices	Pascale Cartrain	Boulevard Tirou, 255	Charleroi	B-6000	Belgium	
15	Comércio Mineiro	Pedro Afonso	Av. dos Lusíadas, 23	São Paulo	05432-043	Brazil	
81	Tradição Hipermercados	Anabela Domingues	Av. Inês de Castro, 414	São Paulo	05634-030	Brazil	
88	Wellington Importadora	Paula Parente	Rua do Mercado, 12	Resende	08737-363	Brazil	
31	Gourmet Lanchonetes	André Fonseca	Av. Brasil, 442	Campinas	04876-786	Brazil	
62	Queen Cozinha	Lúcia Carvalho	Alameda dos Canários, 891	São Paulo	05487-020	Brazil	
67	Ricardo Adocicados	Janete Limeira	Av. Copacabana, 267	Rio de Janeiro	02389-890	Brazil	
61	Que Delícia	Bernardo Batista	Rua da Panificadora, 12	Rio de Janeiro	02389-673	Brazil	
34	Hanari Carnes	Mario Pontes	Rua do Paço, 67	Rio de Janeiro	05454-876	Brazil	
21	Família Arquibaldo	Aria Cruz	Rua Orós, 92	São Paulo	05442-030	Brazil	
10	Bottom-Dollar Marketse	Elizabeth Lincoln	23 Tsawassen Blvd.	Tsawassen	T2F 8M4	Canada	
42	Laughing Bacchus Wine Cellars	Yoshi Tannamuri	1900 Oak St.	Vancouver	V3F 2K1	Canada	
51	Mère Paillarde	Jean Fresnière	43 rue St. Laurent	Montréal	H1J 1C3	Canada	
73	Simons bistro	Jytte Petersen	Vinbæltet 34	København	1734	Denmark	
83	Vaffeljernet	Palle Ibsen	Smagsløget 45	Århus	8200	Denmark	
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland	
87	Wartian Herkku	Pirkko Koskitalo	Torikatu 38	Oulu	90110	Finland	
74	Spécialités du monde	Dominique Perrier	25, rue Lauriston	Paris	75016	France	
85	Vins et alcools Chevalier	Paul Henriot	59 rue de l'Abbaye	Reims	51100	France	

Record: 1 of 91 | No Filter | Search

6.3 SQL ORDER BY

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з таблиці "Customers", відсортованих за зменшенням за стовпцем "Country":

The following SQL statement selects all customers from the "Customers" table, sorted DESCENDING by the "Country" column:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов из таблицы «Customers», отсортированных по убыванию по столбцу «Country»:

```
SELECT * FROM Customers
ORDER BY Country DESC;
```

Query1							
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country	
27	LINO-Delicateses	Felipe Izquierdo	Ave. 5 de Mayo Porlamar	I. de Margarita	4980	Venezuela	
33	GROSELLA-Restaurante	Manuel Pereira	5ª Ave. Los Palos Grandes	Caracas	1081	Venezuela	
35	HILARIÓN-Abastos	Carlos Hernández	Carrera 22 con Ave. Carlos Soublette	San Cristóbal	5022	Venezuela	
46	LILA-Supermercado	Carlos González	Carrera 52 con Ave. Bolívar #65-10	Barquisimeto	3508	Venezuela	
82	Trail's Head Gourmet Provisioners	Helvetius Nagy	722 DaVinci Blvd.	Kirkland	98034	USA	
77	The Big Cheese	Liz Nixon	89 Jefferson Way Suite 2	Portland	97201	USA	
32	Great Lakes Food Market	Howard Snyder	2732 Baker Blvd.	Eugene	97403	USA	
75	Split Rail Beer & Ale	Art Braunschweiger	P.O. Box 555	Lander	82520	USA	
71	Save-a-Lot Markets	Jose Pavarotti	187 Suffolk Ln.	Boise	83720	USA	
65	Rattlesnake Canyon Grocery	Paula Wilson	2817 Milton Dr.	Albuquerque	87110	USA	
89	White Clover Markets	Karl Jablonski	305 - 14th Ave. S. Suite 3B	Seattle	98128	USA	
48	Lonesome Pine Restaurant	Fran Wilson	89 Chiaroscuro Rd.	Portland	97219	USA	
78	The Cracker Box	Liu Wong	55 Grizzly Peak Rd.	Butte	59801	USA	
45	Let's Stop N Shop	Jaime Yorres	87 Polk St. Suite 5	San Francisco	94117	USA	
43	Lazy K Kountry Store	John Steel	12 Orchestra Terrace	Walla Walla	99362	USA	
36	Hungry Coyote Import Store	Yoshi Latimer	City Center Plaza 516 Main St.	Elgin	97827	USA	
55	Old World Delicatessen	Rene Phillips	2743 Bering St.	Anchorage	99508	USA	
11	B's Beverages	Victoria Ashworth	Fauntleroy Circus	London	EC2 5NT	UK	
38	Island Trading	Helen Bennett	Garden House Crowther Way	Cowes	PO31 7PJ	UK	
53	North/South	Simon Crowther	South House 300 Queensbridge	London	SW7 1RZ	UK	
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK	
72	Seven Seas Imports	Hari Kumar	90 Wadhurst Rd.	London	OX15 4NB	UK	
19	Eastern Connection	Ann Devon	35 King George	London	WX3 6FW	UK	
16	Consolidated Holdings	Elizabeth Brown	Berkeley Gardens 12 Brewery	London	WX1 6LT	UK	
68	Richter Supermarket	Michael Holz	Grenzacherweg 237	Genève	1203	Switzerland	

Record: 1 of 91 | No Filter | Search

6.3 SQL ORDER BY

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з таблиці "Customers", відсортованих за стовпцем "Country" та "CustomerName". Це означає, що він впорядковує за країною, але якщо деякі рядки мають однакову країну, він впорядковує їх за ім'ям клієнта:

The following SQL statement selects all customers from the "Customers" table, sorted by the "Country" and the "CustomerName" column. This means that it orders by Country, but if some rows have the same Country, it orders them by CustomerName:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов из таблицы «Customers», отсортированных по столбцам «Country» и «CustomerName». Это означает, что он упорядочивает по стране, но если некоторые строки имеют ту же страну, он упорядочивает их по имени клиента:

```
SELECT * FROM Customers
ORDER BY Country, CustomerName;
```

Query1							
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country	
12	Cactus Comidas para Llevar	Patricio Simpson	Cerrito 333	Buenos Aires	1010	Argentina	
54	Océano Atlántico Ltda.	Yvonne Moncada	Ing. Gustavo Moncada 8585 Pis	Buenos Aires	1010	Argentina	
64	Rancho grande	Sergio Gutiérrez	Av. del Libertador 900	Buenos Aires	1010	Argentina	
20	Ernst Handel	Roland Mendel	Kirchgasse 6	Graz	8010	Austria	
59	Piccolo und mehr	Georg Pipps	Geislweg 14	Salzburg	5020	Austria	
50	Maison Dewey	Catherine Dewey	Rue Joseph-Bens 532	Bruxelles	B-1180	Belgium	
76	Suprêmes délices	Pascale Cartrain	Boulevard Tirou, 255	Charleroi	B-6000	Belgium	
15	Comércio Mineiro	Pedro Afonso	Av. dos Lusíadas, 23	São Paulo	05432-043	Brazil	
21	Familia Arquibaldo	Aria Cruz	Rua Orós, 92	São Paulo	05442-030	Brazil	
31	Gourmet Lanchonetes	André Fonseca	Av. Brasil, 442	Campinas	04876-786	Brazil	
34	Hanari Carnes	Mario Pontes	Rua do Paço, 67	Rio de Janeiro	05454-876	Brazil	
61	Que Delícia	Bernardo Batista	Rua da Panificadora, 12	Rio de Janeiro	02389-673	Brazil	
62	Queen Cozinha	Lúcia Carvalho	Alameda dos Canários, 891	São Paulo	05487-020	Brazil	
67	Ricardo Adocicados	Janete Limeira	Av. Copacabana, 267	Rio de Janeiro	02389-890	Brazil	
81	Tradição Hipermercados	Anabela Domingues	Av. Inês de Castro, 414	São Paulo	05634-030	Brazil	
88	Wellington Importadora	Paula Parente	Rua do Mercado, 12	Resende	08737-363	Brazil	
10	Bottom-Dollar Marketse	Elizabeth Lincoln	23 Tsawassen Blvd.	Tsawassen	T2F 8M4	Canada	
42	Laughing Bacchus Wine Cellars	Yoshi Tannamuri	1900 Oak St.	Vancouver	V3F 2K1	Canada	
51	Mère Paillarde	Jean Fresnière	43 rue St. Laurent	Montréal	H1J 1C3	Canada	
73	Simons bistro	Jytte Petersen	Vinbæltet 34	København	1734	Denmark	
83	Vaffeljernet	Palle Ibsen	Smagsløget 45	Århus	8200	Denmark	
87	Wartian Herkku	Pirkko Koskitalo	Torikatu 38	Oulu	90110	Finland	
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland	
7	Blondel père et fils	Frédérique Citeaux	24, place Kléber	Strasbourg	67000	France	
9	Bon app'	Laurence Leblhans	12, rue des Bouchers	Marseille	13008	France	

Record: 14 of 91 | No Filter | Search

6.3 SQL ORDER BY

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з таблиці "Customers", відсортовані за зростанням за "Country" та за спаданням за стовпцем "CustomerName":

The following SQL statement selects all customers from the "Customers" table, sorted ascending by the "Country" and descending by the "CustomerName" column:

Следующая инструкция SQL выбирает всех клиентов из таблицы «Customers», отсортированных по возрастанию по «Country» и по убыванию по столбцу «CustomerName»:

```
SELECT * FROM Customers
ORDER BY Country ASC, CustomerName DESC;
```

Query1							
CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country	
54	Rancho grande	Sergio Gutierrez	Av. del Libertador 900	Buenos Aires	1010	Argentina	
54	Océano Atlántico Ltda.	Yvonne Moncada	Ing. Gustavo Moncada 8585 PIs	Buenos Aires	1010	Argentina	
12	Cactus Comidas para llevar	Patricio Simpson	Cerrito 333	Buenos Aires	1010	Argentina	
59	Piccolo und mehr	Georg Pipps	Gelslweg 14	Salzburg	5020	Austria	
20	Ernst Handel	Roland Mendel	Kirchgasse 6	Graz	8010	Austria	
76	Suprêmes délices	Pascale Cartrain	Boulevard Tirou, 255	Charleroi	B-6000	Belgium	
50	Maison Dewey	Catherine Dewey	Rue Joseph-Bens 532	Bruxelles	B-1180	Belgium	
88	Wellington Importadora	Paula Parente	Rua do Mercado, 12	Resende	08737-363	Brazil	
81	Tradição Hipermercados	Anabela Domingues	Av. Inês de Castro, 414	São Paulo	05634-030	Brazil	
67	Ricardo Adocicados	Janete Limeira	Av. Copacabana, 267	Rio de Janeiro	02389-890	Brazil	
62	Queen Cozinha	Lúcia Carvalho	Alameda dos Canários, 891	São Paulo	05487-020	Brazil	
61	Que Delícia	Bernardo Batista	Rua da Panificadora, 12	Rio de Janeiro	02389-673	Brazil	
34	Hanari Carnes	Mario Pontes	Rua do Paço, 67	Rio de Janeiro	05454-876	Brazil	
31	Gourmet Lanchonetes	André Fonseca	Av. Brasil, 442	Campinas	04876-786	Brazil	
21	Familia Arquibaldo	Aria Cruz	Rua Orós, 92	São Paulo	05442-030	Brazil	
15	Comércio Mineiro	Pedro Afonso	Av. dos Lusíadas, 23	São Paulo	05432-043	Brazil	
51	Mère Pailarde	Jean Fresnière	43 rue St. Laurent	Montréal	H1J 1C3	Canada	
42	Laughing Bacchus Wine Cellars	Yoshi Tannamuri	1900 Oak St.	Vancouver	V3F 2K1	Canada	
10	Bottom-Dollar Marketse	Elizabeth Lincoln	23 Tsawassen Blvd.	Tsawassen	T2F 8M4	Canada	
83	Vaffeljernet	Palle Ibsen	Smagsløget 45	Århus	8200	Denmark	
73	Simons bistro	Jytte Petersen	Vinbæltet 34	København	1734	Denmark	
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland	
87	Wartian Herkku	Pirkko Koskitalo	Torikatu 38	Oulu	90110	Finland	
85	Vins et alcools Chevalier	Paul Henriot	59 rue de l'Abbaye	Reims	51100	France	
84	Victuailles en stock	Mary Saveley	2, rue du Commerce	Lyon	69004	France	

Record: 1 of 91 | No Filter | Search

6.3 SQL INSERT INTO

Оператор INSERT INTO використовується для вставки нових записів у таблицю.

The INSERT INTO statement is used to insert new records in a table.

Оператор INSERT INTO используется для вставки новых записей в таблицу.

Написати оператор INSERT INTO можна двома способами.

Перший спосіб визначає як імена стовпців, так і значення, які потрібно вставити:

It is possible to write the INSERT INTO statement in two ways.

The first way specifies both the column names and the values to be inserted:

Оператор INSERT INTO можна написати двома способами.

Первый способ указывает как имена столбцов, так и значения, которые нужно вставить:

6.3 SQL INSERT INTO

```
INSERT INTO table_name (column1, column2, column3, ...)
VALUES (value1, value2, value3, ...);
```

Якщо ви додаєте значення для всіх стовпців таблиці, вам не потрібно вказувати імена стовпців у запиті SQL. Однак переконайтеся, що порядок значень має такий самий порядок, як і стовпці таблиці. Синтаксис INSERT INTO буде таким:

If you are adding values for all the columns of the table, you do not need to specify the column names in the SQL query. However, make sure the order of the values is in the same order as the columns in the table. The INSERT INTO syntax would be as follows:

Если вы добавляете значения для всех столбцов таблицы, вам не нужно указывать имена столбцов в запросе SQL. Однако убедитесь, что порядок значений соответствует порядку столбцов в таблице. Синтаксис INSERT INTO будет следующим:

```
INSERT INTO table_name
VALUES (value1, value2, value3, ...);
```

6.3 SQL INSERT INTO

Нижче наведено вибірку із таблиці "Customers" бази даних Northwind:

Below is a selection from the "Customers" table in the Northwind sample database:

Ниже представлен выборку из таблицы «Customers» базы данных Northwind:

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
89	White Clover Markets	Karl Jablonski	305 - 14th Ave. S. Suite 3B	Seattle	98128	USA
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland
91	Wolski	Zbyszek	ul. Filtrowa 68	Walla	01-012	Poland

6.3 SQL INSERT INTO

Наступний оператор SQL вставляє новий запис у таблицю "Customers":

The following SQL statement inserts a new record in the "Customers" table:

Следующий оператор SQL вставляет новую запись в таблицу «Customers»:

```
INSERT INTO Customers (CustomerName, ContactName, Address,
    City, PostalCode, Country)
VALUES ('Cardinal', 'Tom B. Erichsen', 'Skagen
    21', 'Stavanger', '4006', 'Norway');
```

6.3 SQL INSERT INTO

Вибірка із таблиці "Customers" тепер виглядатиме так:

The selection from the "Customers" table will now look like this:

Выборка из таблицы «Customers» теперь будет выглядеть так:

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
89	White Clover Markets	Karl Jablonski	305 - 14th Ave. S. Suite 3B	Seattle	98128	USA
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland
91	Wolski	Zbyszek	ul. Filtrowa 68	Walla	01-012	Poland
92	Cardinal	Tom B. Erichsen	Skagen 21	Stavanger	4006	Norway

6.3 SQL INSERT INTO

Також можна вставляти дані лише у певні стовпці.

У наступному операторі SQL буде вставлено новий запис, але дані лише в стовпці "CustomerName", "City" та "Country" (Ідентифікатор клієнта буде оновлено автоматично):

It is also possible to only insert data in specific columns.

The following SQL statement will insert a new record, but only insert data in the "CustomerName", "City", and "Country" columns (CustomerID will be updated automatically):

Также возможно вставлять данные только в определенные столбцы.

Следующий оператор SQL вставит новую запись, но только данные в столбцы «CustomerName», «City» и «Country» (CustomerID будет обновлен автоматически):

```
INSERT INTO Customers (CustomerName, City, Country)
VALUES ('Cardinal', 'Stavanger', 'Norway');
```

6.3 SQL INSERT INTO

Вибірка із таблиці "Customers" тепер виглядатиме так:

The selection from the "Customers" table will now look like this:

Выборка из таблицы «Customers» теперь будет выглядеть так:

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
89	White Clover Markets	Karl Jablonski	305 - 14th Ave. S. Suite 3B	Seattle	98128	USA
90	Wilman Kala	Matti Karttunen	Keskuskatu 45	Helsinki	21240	Finland
91	Wolski	Zbyszek	ul. Filtrowa 68	Walla	01-012	Poland
92	Cardinal	null	null	Stavanger	null	Norway

6.3 SQL NULL

Поле зі значенням NULL – це поле без значення.

Якщо поле таблиці є необов'язковим, можна вставити новий запис або оновити запис, не додаючи значення в це поле. Потім поле буде збережено із значенням NULL.

A field with a NULL value is a field with no value.

If a field in a table is optional, it is possible to insert a new record or update a record without adding a value to this field. Then, the field will be saved with a NULL value.

Поле со значением NULL – это поле без значения.

Если поле в таблице является необязательным, можно вставить новую запись или обновить запись без добавления значения в это поле. Затем поле будет сохранено со значением NULL.

6.3 SQL NULL

Значення NULL відрізняється від нульового значення або поля, що містить пробіли. Поле зі значенням NULL – це поле, яке залишилось порожнім під час створення запису!

A NULL value is different from a zero value or a field that contains spaces. A field with a NULL value is one that has been left blank during record creation!

Значение NULL отличается от нулевого значения или поля, содержащего пробелы. Поле со значением NULL – это поле, которое было оставлено пустым во время создания записи!

6.3 SQL NULL

Неможливо перевірити значення NULL за допомогою операторів порівняння, таких як =, < або <>.

Натомість нам доведеться використовувати оператори IS NULL та IS NOT NULL.

It is not possible to test for NULL values with comparison operators, such as =, <, or <>.

We will have to use the IS NULL and IS NOT NULL operators instead.

Невозможно проверить значения NULL с помощью операторов сравнения, таких как =, < или <>.

Вместо этого нам придется использовать операторы IS NULL и IS NOT NULL.

331

6.3 SQL NULL

IS NULL Syntax

```
SELECT column_names
FROM table_name
WHERE column_name IS NULL;
```

IS NOT NULL Syntax

```
SELECT column_names
FROM table_name
WHERE column_name IS NOT NULL;
```

332

6.3 SQL NULL

Нижче наведено вибір із таблиці "Customers" БД Northwind:

Below is a selection from the "Customers" table in the Northwind DB:

Ниже представлен выбор из таблицы «Customers» БД Northwind:

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

333

6.3 SQL NULL

```
SELECT CustomerName, ContactName, Address
FROM Customers
WHERE Address IS NULL;
```

Result ?

```
SELECT CustomerName, ContactName, Address
FROM Customers
WHERE Address IS NOT NULL;
```

Result ?

334

6.3 SQL UPDATE

Оператор UPDATE використовується для модифікації існуючих записів у таблиці.

The UPDATE statement is used to modify the existing records in a table.

Оператор UPDATE используется для изменения существующих записей в таблице.

```
UPDATE table_name
SET column1 = value1, column2 = value2, ...
WHERE condition;
```

335

6.3 SQL UPDATE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

336

6.3 SQL UPDATE

Наступний вираз SQL оновлює першого клієнта (CustomerID = 1) новою контактною особою та новим містом.

The following SQL statement updates the first customer (CustomerID = 1) with a new contact person and a new city.

Следующий оператор SQL обновляет первого клиента (CustomerID = 1) новым контактным лицом и новым городом.

```
UPDATE Customers
SET ContactName = 'Alfred Schmidt', City= 'Frankfurt'
WHERE CustomerID = 1;
```


6.3 SQL UPDATE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Alfred Schmidt	Obere Str. 57	Frankfurt	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

6.3 SQL UPDATE

Саме WHERE визначає, скільки записів буде оновлено.

Наступний вираз SQL оновить ім'я контакту на "Juan" для всіх записів, де країною є "Mexico".

It is the WHERE clause that determines how many records will be updated. The following SQL statement will update the contact name to "Juan" for all records where country is "Mexico".

WHERE определяет, сколько записей будет обновлено.

Следующий оператор SQL обновит контактное имя до «Juan» для всех записей, в которых страна указана как «Mexico».

```
UPDATE Customers
SET ContactName='Juan'
WHERE Country='Mexico';
```

339

6.3 SQL UPDATE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Alfred Schmidt	Obere Str. 57	Frankfurt	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Juan	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Juan	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

340

6.3 SQL UPDATE

Будьте обережні під час оновлення записів. Якщо ви пропустите пункт WHERE, ВСІ записи будуть оновлені!

Be careful when updating records. If you omit the WHERE clause, ALL records will be updated!

Будьте осторожны при обновлении записей. Если вы пропустите пункт WHERE, ВСЕ записи будут обновлены!

```
UPDATE Customers
SET ContactName='Juan';
```

6.3 SQL UPDATE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Juan	Obere Str. 57	Frankfurt	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Juan	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Juan	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Juan	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Juan	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

6.3 SQL DELETE

Оператор DELETE використовується для видалення наявних записів у таблиці.

The DELETE statement is used to delete existing records in a table.

Оператор DELETE используется для удаления существующих записей в таблице.

DELETE FROM table_name WHERE condition;

343

6.3 SQL DELETE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

344

6.3 SQL DELETE

Наступний оператор SQL видаляє клієнта "Alfreds Futterkiste" із таблиці "Customers":

The following SQL statement deletes the customer "Alfreds Futterkiste" from the "Customers" table:

Следующий оператор SQL удаляет клиента «Alfreds Futterkiste» из таблицы «Customers»:

```
DELETE FROM Customers WHERE CustomerName='Alfreds
Futterkiste';
```

345

6.3 SQL DELETE

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

346

6.3 SQL DELETE

Можна видалити всі рядки в таблиці, не видаляючи таблицю. Це означає, що структура таблиці, атрибути та індекси будуть незмінними.

It is possible to delete all rows in a table without deleting the table. This means that the table structure, attributes, and indexes will be intact.

Можно удалить все строки в таблице, не удаляя таблицу. Это означает, что структура таблицы, атрибуты и индексы останутся без изменений.

```
DELETE FROM table_name;
```

6.3 SQL DELETE

Наступний оператор SQL видаляє всі рядки таблиці "Customers", не видаляючи таблицю.

The following SQL statement deletes all rows in the "Customers" table, without deleting the table.

Следующий оператор SQL удаляет все строки в таблице «Customers», не удаляя таблицу.

```
DELETE FROM Customers;
```

6.3 SQL SELECT TOP

Конструкція SELECT TOP використовується для вказівки кількості записів, які потрібно повернути. Конструкція SELECT TOP корисна для великих таблиць з тисячами записів. Повернення великої кількості записів може вплинути на продуктивність.

The SELECT TOP clause is used to specify the number of records to return. The SELECT TOP clause is useful on large tables with thousands of records. Returning a large number of records can impact performance.

Выражение SELECT TOP используется для указания количества возвращаемых записей. Выражение SELECT TOP полезно для больших таблиц с тысячами записей. Возврат большого количества записей может повлиять на производительность.

6.3 SQL SELECT TOP

Не всі системи баз даних підтримують вираз **SELECT TOP**. MySQL підтримує вираз **LIMIT** для вибору обмеженої кількості записів, тоді як Oracle використовує **ROWNUM**.

Not all database systems support the **SELECT TOP** clause. MySQL supports the **LIMIT** clause to select a limited number of records, while Oracle uses **ROWNUM**.

Не все системы баз данных поддерживают выражение **SELECT TOP**. MySQL поддерживает выражение **LIMIT** для выбора ограниченного числа записей, в то время как Oracle использует **ROWNUM**.

6.3 SQL SELECT TOP

Microsoft Access SQL Server	SELECT TOP number percent column_name(s) FROM table_name WHERE condition;
MySQL	SELECT column_name(s) FROM table_name WHERE condition LIMIT number;
Oracle	SELECT column_name(s) FROM table_name WHERE ROWNUM <= number;

351

6.3 SQL SELECT TOP

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

352

6.3 SQL SELECT TOP

Наступний оператор SQL вибирає перші три записи з таблиці "Customers".

The following SQL statement selects the first three records from the "Customers" table.

Следующий оператор SQL выбирает первые три записи из таблицы «Customers».

MS Access / SQL Server

```
SELECT TOP 3 * FROM Customers;
```

MySQL

```
SELECT * FROM Customers LIMIT 3;
```

Oracle

```
SELECT * FROM Customers WHERE ROWNUM <= 3;
```


353

6.3 SQL SELECT TOP

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico

354

6.3 SQL SELECT TOP

Наступний оператор SQL вибирає перші 50% записів із таблиці "Customers".

The following SQL statement selects the first 50% of the records from the "Customers" table.

Следующий оператор SQL выбирает первые 50% записей из таблицы «Customers».

```
SELECT TOP 50 PERCENT * FROM Customers;
```

6.3 SQL SELECT TOP

Наступний оператор SQL вибирає перші три записи з таблиці "Customers", де країною є "Germany".

The following SQL statement selects the first three records from the "Customers" table, where the country is "Germany".

Следующий оператор SQL выбирает первые три записи из таблицы «Клиенты», где страна – «Германия».

```
SELECT TOP 3 * FROM Customers  
WHERE Country='Germany';
```

6.3 SQL MIN, MAX

Функція MIN () повертає найменше значення вибраного стовпця.
Функція MAX () повертає найбільше значення вибраного стовпця.

The MIN() function returns the smallest value of the selected column.
The MAX() function returns the largest value of the selected column.

Функция MIN () возвращает наименьшее значение выбранного столбца.
Функция MAX () возвращает наибольшее значение выбранного столбца.

357

6.3 SQL MIN, MAX

MIN()

```
SELECT MIN(column_name)
FROM table_name
WHERE condition;
```

MAX()

```
SELECT MAX(column_name)
FROM table_name
WHERE condition;
```

358

6.3 SQL MIN, MAX

ProductID	ProductName	SupplierID	CategoryID	Unit	Price
1	Chais	1	1	10 boxes x 20 bags	18
2	Chang	1	1	24 - 12 oz bottles	19
3	Aniseed Syrup	1	2	12 - 550 ml bottles	10
4	Chef Anton's Cajun Seasoning	2	2	48 - 6 oz jars	22
5	Chef Anton's Gumbo Mix	2	2	36 boxes	21.35

6.3 SQL MIN, MAX

Наступний SQL визначає ціну найдешевшого продукту:

The following SQL finds the price of the cheapest product:

Следующий SQL находит цену самого дешевого продукта:

```
SELECT MIN(Price) AS SmallestPrice FROM Products;
```

Наступний SQL визначає ціну найдорожчого продукту:

The following SQL finds the price of the most expensive product:

Следующий SQL находит цену самого дорогого продукта:

```
SELECT MAX(Price) AS LargestPrice FROM Products;
```

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

Функція COUNT () повертає кількість рядків, що відповідає заданому критерію.

Функція AVG () повертає середнє значення числового стовпця.

Функція SUM () повертає загальну суму числового стовпця.

The COUNT() function returns the number of rows that matches a specified criterion.

The AVG() function returns the average value of a numeric column.

The SUM() function returns the total sum of a numeric column.

Функция COUNT () возвращает количество строк, соответствующих указанному критерию.

Функция AVG () возвращает среднее значение числового столбца.

Функция SUM () возвращает общую сумму числового столбца.

361

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

COUNT()	SELECT COUNT(<i>column_name</i>) FROM <i>table_name</i> WHERE <i>condition</i> ;
AVG()	SELECT AVG(<i>column_name</i>) FROM <i>table_name</i> WHERE <i>condition</i> ;
SUM()	SELECT SUM(<i>column_name</i>) FROM <i>table_name</i> WHERE <i>condition</i> ;

362

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

ProductID	ProductName	SupplierID	CategoryID	Unit	Price
1	Chais	1	1	10 boxes x 20 bags	18
2	Chang	1	1	24 - 12 oz bottles	19
3	Aniseed Syrup	1	2	12 - 550 ml bottles	10
4	Chef Anton's Cajun Seasoning	2	2	48 - 6 oz jars	22
5	Chef Anton's Gumbo Mix	2	2	36 boxes	21.35

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

Наступний оператор SQL знаходить кількість продуктів:

The following SQL statement finds the number of products:

Следующий оператор SQL находит количество продуктов:

```
SELECT COUNT(ProductID)
FROM Products;
```

Значення NULL не враховуються.

NULL values are not counted.

Значения NULL не учитываются.

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

Наступний оператор SQL знаходить середню ціну всіх продуктів:

The following SQL statement finds the average price of all products:

Следующий оператор SQL находит среднюю цену всех продуктов:

```
SELECT AVG(Price)
FROM Products;
```

Значення NULL ігноруються.

NULL values are ignored.

Значения NULL игнорируются.

6.3 SQL COUNT, AVG, SUM

Наступний оператор SQL знаходить загальну ціну всіх продуктів:

The following SQL statement finds the total price of all products:

Следующий оператор SQL находит общую цену всех продуктов:

```
SELECT SUM(Price)
FROM Products;
```

Значення NULL ігноруються.

NULL values are ignored.

Значения NULL игнорируются.

6.3 SQL LIKE

Оператор LIKE використовується в операторі WHERE для пошуку вказаного шаблону в стовпці. У поєднанні з оператором LIKE часто використовуються два символи підстановки:

% - знак відсотка представляє нуль, один або кілька символів;

_ - підкреслення представляє один символ.

The LIKE operator is used in a WHERE clause to search for a specified pattern in a column. There are two wildcards often used in conjunction with the LIKE operator:

% - the percent sign represents zero, one, or multiple characters;

_ - the underscore represents a single character.

Оператор LIKE используется в операторе WHERE для поиска указанного шаблона в столбце. В сочетании с оператором LIKE часто используются два подстановочных символа:

% - знак процента представляет ноль, один или несколько символов;

_ - подчеркивание представляет собой один символ.

6.3 SQL LIKE

MS Access використовує зірочку (*) замість знака відсотка (%), а знак запитання (?) замість підкреслення (_).

MS Access uses an asterisk (*) instead of the percent sign (%), and a question mark (?) instead of the underscore (_).

MS Access использует звездочку (*) вместо знака процента (%) и вопросительный знак (?) вместо подчеркивания (_).

```
SELECT column1, column2, ...
FROM table_name
WHERE columnN LIKE pattern;
```

6.3 SQL LIKE

LIKE Operator	Description
WHERE CustomerName LIKE 'a%'	Finds any values that start with "a"
WHERE CustomerName LIKE '%a'	Finds any values that end with "a"
WHERE CustomerName LIKE '%or%'	Finds any values that have "or" in any position
WHERE CustomerName LIKE '_r%'	Finds any values that have "r" in the second position
WHERE CustomerName LIKE 'a_%'	Finds any values that start with "a" and are at least 2 characters in length
WHERE CustomerName LIKE 'a__%'	Finds any values that start with "a" and are at least 3 characters in length
WHERE ContactName LIKE 'a%o'	Finds any values that start with "a" and ends with "o"

6.3 SQL LIKE

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з CustomerName, що починається з "a":

The following SQL statement selects all customers with a CustomerName starting with "a":

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов, у которых CustomerName начинается с "a":

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName LIKE 'a%';
```

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName LIKE '%a';
```


6.3 SQL LIKE

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з CustomerName, які мають "or" у будь-якому положенні:

The following SQL statement selects all customers with a CustomerName that have "or" in any position:

Следующая инструкция SQL выбирает всех клиентов с CustomerName, у которых есть "or" в любой позиции:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName LIKE '%or%';
```

371

6.3 SQL LIKE

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з CustomerName , які мають "r" на другій позиції:

The following SQL statement selects all customers with a CustomerName that have "r" in the second position:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов с CustomerName, у которых во второй позиции стоит буква «r»:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName LIKE '_r%';
```

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName LIKE 'a__%';
```


???

372

6.3 SQL LIKE

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з ContactName, яке починається з "a" і закінчується "o":

The following SQL statement selects all customers with a ContactName that starts with "a" and ends with "o":

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов с ContactName, которое начинается с «a» и заканчивается на «o»:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE ContactName LIKE 'a%o';
```

```
SELECT * FROM Customers
WHERE CustomerName NOT LIKE 'a%';
```


???

6.3 SQL IN

Оператор IN дозволяє вказати кілька значень у реченні WHERE.
Оператор IN – це скорочення декількох умов АБО.

The IN operator allows you to specify multiple values in a WHERE clause. The IN operator is a shorthand for multiple OR conditions.

Оператор IN позволяет указать несколько значений в предложении WHERE. Оператор IN – это сокращение для нескольких условий ИЛИ.

<pre>SELECT column_name(s) FROM table_name WHERE column_name IN (value1, value2, ...);</pre>	<pre>SELECT column_name(s) FROM table_name WHERE column_name IN (SELECT STATEMENT);</pre>
--	---

6.3 SQL IN

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів, які перебувають у "Germany", "France" або "UK":

The following SQL statement selects all customers that are located in "Germany", "France" or "UK":

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов, которые находятся в "Germany", "France" или "UK":

```
SELECT * FROM Customers
WHERE Country IN ('Germany', 'France', 'UK');
```

```
SELECT * FROM Customers
WHERE Country NOT IN ('Germany', 'France', 'UK');
```


???

6.3 SQL IN

Наступний оператор SQL вибирає всіх клієнтів з тих самих країн, що і постачальники:

The following SQL statement selects all customers that are from the same countries as the suppliers:

Следующий оператор SQL выбирает всех клиентов из тех же стран, что и поставщики:

```
SELECT * FROM Customers
WHERE Country IN (SELECT Country FROM Suppliers);
```


Sub-query

6.3 SQL BETWEEN

Оператор BETWEEN вибирає значення в межах заданого діапазону.

Значення можуть бути числами, текстом або датами. Оператор BETWEEN включає: включені початкові та кінцеві значення.

The BETWEEN operator selects values within a given range. The values can be numbers, text, or dates. The BETWEEN operator is inclusive: begin and end values are included.

Оператор BETWEEN выбирает значения в заданном диапазоне.

Значения могут быть числами, текстом или датами. Оператор BETWEEN является включающим: включаются начальное и конечное значения.

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE column_name BETWEEN value1 AND value2;
```

377

6.3 SQL BETWEEN

ProductID	ProductName	SupplierID	CategoryID	Unit	Price
1	Chais	1	1	10 boxes x 20 bags	18
2	Chang	1	1	24 - 12 oz bottles	19
3	Aniseed Syrup	1	2	12 - 550 ml bottles	10
4	Chef Anton's Cajun Seasoning	1	2	48 - 6 oz jars	22
5	Chef Anton's Gumbo Mix	1	2	36 boxes	21.35

378

6.3 SQL BETWEEN

Наступний оператор SQL вибирає всі продукти з ціною МІЖ 10 і 20:

The following SQL statement selects all products with a price
BETWEEN 10 and 20:

Следующий оператор SQL выбирает все продукты с ценой
МЕЖДУ 10 и 20:

```
SELECT * FROM Products
WHERE Price BETWEEN 10 AND 20;
```

```
SELECT * FROM Products
WHERE Price NOT BETWEEN 10 AND 20;
```


6.3 SQL BETWEEN

Наступний оператор SQL вибирає всі продукти з ціною МІЖ 10 і 20. Крім того не показувати товари з CategoryID 1,2 або 3:

The following SQL statement selects all products with a price BETWEEN 10 and 20. In addition do not show products with a CategoryID of 1,2, or 3:

Следующий оператор SQL выбирает все продукты с ценой МЕЖДУ 10 и 20. Кроме того не показывать продукты с CategoryID 1,2 или 3:

```
SELECT * FROM Products
WHERE Price BETWEEN 10 AND 20
      AND CategoryID NOT IN (1,2,3);
```

6.3 SQL BETWEEN

Наступний оператор SQL вибирає всі продукти з ProductName МІЖ Carnarvon Tigers та Mozzarella di Giovanni:

The following SQL statement selects all products with a ProductName BETWEEN Carnarvon Tigers and Mozzarella di Giovanni:

Следующий оператор SQL выбирает все продукты с ProductName BETWEEN Carnarvon Tigers и Mozzarella di Giovanni:

```
SELECT * FROM Products
WHERE ProductName BETWEEN 'Carnarvon
      Tigers' AND 'Mozzarella di Giovanni'
ORDER BY ProductName;
```

381

6.3 SQL BETWEEN

OrderID	CustomerID	EmployeeID	OrderDate	ShipperID
10248	90	5	7/4/1996	3
10249	81	6	7/5/1996	1
10250	34	4	7/8/1996	2
10251	84	3	7/9/1996	1
10252	76	4	7/10/1996	2

382

6.3 SQL BETWEEN

Наступний оператор SQL вибирає всі замовлення з OrderDate між '01-July-1996' та '31-July-1996':

The following SQL statement selects all orders with an OrderDate BETWEEN '01-July-1996' and '31-July-1996':

Следующий оператор SQL выбирает все заказы с OrderDate BETWEEN '01 -July-1996' и '31 -July-1996':

```
SELECT * FROM Orders  
WHERE OrderDate BETWEEN '1996-07-01' AND '1996-07-31';
```

6.3 SQL Aliases

SQL-псевдоніми використовуються для надання таблиці або стовпцю таблиці тимчасового імені. Псевдоніми часто використовують, щоб зробити назви стовпців більш читабельними. Псевдонім існує лише на час запиту.

SQL aliases are used to give a table, or a column in a table, a temporary name. Aliases are often used to make column names more readable. An alias only exists for the duration of the query.

Псевдонимы SQL используются для присвоения таблице или столбцу в таблице временного имени. Псевдонимы часто используются для облегчения чтения имен столбцов. Псевдоним существует только на время запроса.

6.3 SQL Aliases

Alias Column

```
SELECT column_name AS alias_name
FROM table_name;
```

Alias Table

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name AS alias_name;
```


385

6.3 SQL Aliases

Customers

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK

Orders

OrderID	CustomerID	EmployeeID	OrderDate	ShipperID
10354	58	8	1996-11-14	3
10355	4	6	1996-11-15	1
10356	86	6	1996-11-18	2

386

6.3 SQL Aliases

Alias Column

```
SELECT CustomerName AS Customer,
       ContactName AS [Contact Person]
FROM Customers;
```

Alias Table

```
SELECT o.OrderID, o.OrderDate, c.CustomerName
FROM Customers AS c, Orders AS o
WHERE c.CustomerName = 'Around the Horn'
AND c.CustomerID = o.CustomerID;
```

387

6.3 SQL Joins

Вираз JOIN використовується для поєднання рядків з двох або більше таблиць на основі відповідного стовпця між ними.

A JOIN clause is used to combine rows from two or more tables, based on a related column between them.

Выражение JOIN используется для объединения строк из двух или более таблиц на основе связанного столбца между ними.

388

6.3 SQL Joins

Orders

OrderID	CustomerID	OrderDate
10308	2	1996-09-18
10309	37	1996-09-19
10310	77	1996-09-20

Customers

CustomerID	CustomerName	ContactName	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mexico

6.3 SQL Joins

Зверніть увагу, що стовпець "CustomerID" в таблиці "Orders" посилається на "CustomerID" в таблиці "Customers". Зв'язок між двома наведеними вище таблицями встановлюється через стовпчик "CustomerID".

Notice that the "CustomerID" column in the "Orders" table refers to the "CustomerID" in the "Customers" table. The relationship between the two tables above is the "CustomerID" column.

Обратите внимание, что столбец «CustomerID» в таблице «Orders» относится к «CustomerID» в таблице «Customers». Связь между двумя таблицами выше – это столбец «CustomerID».

6.3 SQL Joins

Тоді ми можемо записати наступний оператор SQL (який містить INNER JOIN), який вибирає записи, що мають відповідні значення в обох таблицях:

Then, we can create the following SQL statement (that contains an INNER JOIN), that selects records that have matching values in both tables:

Затем мы можем записать следующий оператор SQL (содержащий INNER JOIN), который выбирает записи, которые имеют совпадающие значения в обеих таблицах:

```
SELECT Orders.OrderID, Customers.CustomerName, Orders.OrderDate
FROM Orders INNER JOIN Customers ON
Orders.CustomerID = Customers.CustomerID;
```

6.3 SQL Joins

```
SELECT Orders.OrderID, Customers.CustomerName,
       Orders.OrderDate
FROM Orders INNER JOIN Customers ON
       Orders.CustomerID = Customers.CustomerID;
```

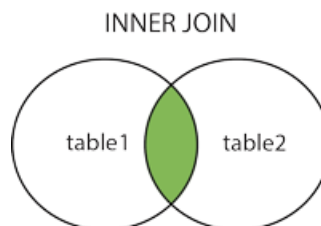
OrderID	CustomerName	OrderDate
10308	Ana Trujillo Emparedados y helados	9/18/1996
10365	Antonio Moreno Taquería	11/27/1996
10383	Around the Horn	12/16/1996
10355	Around the Horn	11/15/1996
10278	Berglunds snabbköp	8/12/1996

6.3 SQL Joins

INNER JOIN: Повертає записи, що мають відповідні значення в обох таблицях

INNER JOIN: Returns records that have matching values in both tables

INNER JOIN: Возвращает записи, которые имеют совпадающие значения в обеих таблицах

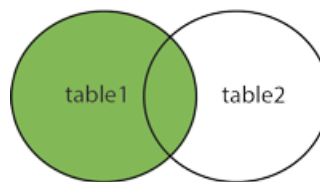
6.3 SQL Joins

LEFT JOIN: Повертає всі записи з лівої таблиці та відповідні записи з правої таблиці

LEFT JOIN: Returns all records from the left table, and the matched records from the right table

LEFT JOIN: Возвращает все записи из левой таблицы и соответствующие записи из правой таблицы

LEFT JOIN

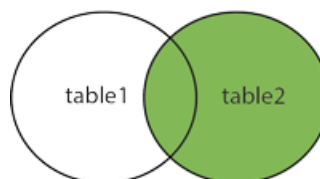
6.3 SQL Joins

RIGHT JOIN: Повертає всі записи з правої таблиці та відповідні записи з лівої таблиці

RIGHT JOIN: Returns all records from the right table, and the matched records from the left table

RIGHT JOIN: Возвращает все записи из правой таблицы и соответствующие записи из левой таблицы.

RIGHT JOIN

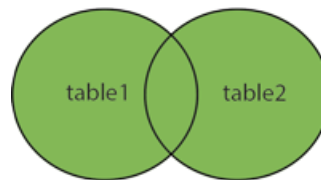
6.3 SQL Joins

FULL OUTER JOIN: Повертає всі записи, якщо в лівій або правій таблиці є збіг

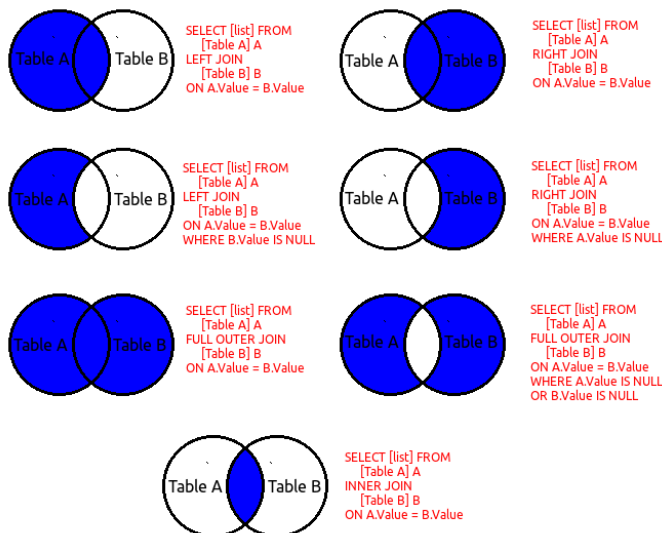
FULL OUTER JOIN: Returns all records when there is a match in either left or right table

FULL OUTER JOIN: Возвращает все записи при совпадении в левой или правой таблице

FULL OUTER JOIN

6.3 SQL Joins

6.3 SQL Joins

Self JOIN – це звичайне об'єднання, але таблиця об'єднана сама з собою.

A self JOIN is a regular join, but the table is joined with itself.

Self JOIN – это обычное соединение, но таблица соединяется сама с собой.

```
SELECT A.CustomerName AS CustomerName1,
       B.CustomerName AS CustomerName2, A.City
FROM Customers A, Customers B
WHERE A.CustomerID <> B.CustomerID AND A.City = B.City
ORDER BY A.City;
```

6.3 SQL Joins

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico

Self JOIN

CustomerName1	CustomerName2	City
Ana Trujillo Emparedados y helados	Antonio Moreno Taquería	México D.F.

6.3 SQL UNION

Оператор UNION використовується для поєднання набору результатів двох або більше операторів SELECT.

- Кожен оператор SELECT у межах UNION повинен мати однакову кількість стовпців
- Стовпці також повинні мати подібні типи даних
- Стовпці в кожному операторі SELECT також повинні бути в однаковому порядку

```
SELECT column_name(s) FROM table1
UNION [ALL]
SELECT column_name(s) FROM table2;
```

Оператор UNION за замовчуванням вибирає лише різні значення. Щоб дозволити повторювані значення, використовуйте UNION ALL.

6.3 SQL UNION

The UNION operator is used to combine the result-set of two or more SELECT statements.

- Each SELECT statement within UNION must have the same number of columns
- The columns must also have similar data types
- The columns in each SELECT statement must also be in the same order

```
SELECT column_name(s) FROM table1
UNION [ALL]
SELECT column_name(s) FROM table2;
```

The UNION operator selects only distinct values by default. To allow duplicate values, use UNION ALL.

6.3 SQL UNION

Оператор UNION используется для объединения набора результатов из двух или более операторов SELECT.

- Каждый оператор SELECT в UNION должен иметь одинаковое количество столбцов.
- Столбцы также должны иметь похожие типы данных.
- Столбцы в каждом операторе SELECT также должны быть в одном порядке.

```
SELECT column_name(s) FROM table1
UNION [ALL]
SELECT column_name(s) FROM table2;
```

Оператор UNION по умолчанию выбирает только отдельные значения. Чтобы разрешить повторяющиеся значения, используйте UNION ALL.

6.3 SQL UNION

Customers

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico

Suppliers

SupplierID	SupplierName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Exotic Liquid	Charlotte Cooper	49 Gilbert St.	London	EC1 4SD	UK
2	New Orleans Cajun Delights	Shelley Burke	P.O. Box 78934	New Orleans	70117	USA
3	Grandma Kelly's Homestead	Regina Murphy	707 Oxford Rd.	Ann Arbor	48104	USA

403

6.3 SQL UNION

SELECT City FROM Customers
UNION
SELECT City FROM Suppliers
ORDER BY City;

DIFFERENCE ?

SELECT City FROM Customers
UNION ALL
SELECT City FROM Suppliers
ORDER BY City;

404

6.3 SQL UNION

SELECT City, Country FROM Customers
WHERE Country='Germany'

Get cities of German
customers only

UNION ALL

SELECT City, Country FROM Suppliers
WHERE Country='Germany'

Get cities of German
suppliers only

ORDER BY City;

Order German cities in
descending order

6.3 SQL UNION

```
SELECT 'Customer' AS Type, ContactName, City, Country FROM Customers
UNION
SELECT 'Supplier', ContactName, City, Country FROM Suppliers;
```

Merged set of
counterparties

Type	ContactName	City	Country
Customer	Yang Wang	Bern	Switzerland
Customer	Yoshi Latimer	Elgin	USA
Customer	Yoshi Tannamuri	Vancouver	Canada
Customer	Yvonne Moncada	Buenos Aires	Argentina
Customer	Zbyszek	Walla	Poland
Supplier	Anne Heikkonen	Lappeenranta	Finland
Supplier	Antonio del Valle Saavedra	Oviedo	Spain
Supplier	Beate Vileid	Sandvika	Norway
Supplier	Carlos Diaz	São Paulo	Brazil
Supplier	Chandra Leka	Singapore	Singapore

6.3 SQL GROUP BY

Оператор GROUP BY групує рядки, що мають однакові значення, у зведені рядки, наприклад "знайти кількість клієнтів у кожній країні".

Оператор GROUP BY часто використовується з функціями агрегації (COUNT, MAX, MIN, SUM, AVG) для групування набору результатів за одним або кількома стовпцями.

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE condition
GROUP BY column_name(s)
ORDER BY column_name(s);
```

6.3 SQL GROUP BY

The GROUP BY statement groups rows that have the same values into summary rows, like "find the number of customers in each country".

The GROUP BY statement is often used with aggregate functions (COUNT, MAX, MIN, SUM, AVG) to group the result-set by one or more columns.

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE condition
GROUP BY column_name(s)
ORDER BY column_name(s);
```

6.3 SQL GROUP BY

Оператор GROUP BY группирует строки с одинаковыми значениями в итоговые строки, например «найдите количество клиентов в каждой стране».

Оператор GROUP BY часто используется с агрегатными функциями (COUNT, MAX, MIN, SUM, AVG) для группировки набора результатов по одному или нескольким столбцам.

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE condition
GROUP BY column_name(s)
ORDER BY column_name(s);
```

6.3 SQL GROUP BY

CustomerID	CustomerName	ContactName	Address	City	PostalCode	Country
1	Alfreds Futterkiste	Maria Anders	Obere Str. 57	Berlin	12209	Germany
2	Ana Trujillo Emparedados y helados	Ana Trujillo	Avda. de la Constitución 2222	México D.F.	05021	Mexico
3	Antonio Moreno Taquería	Antonio Moreno	Mataderos 2312	México D.F.	05023	Mexico
4	Around the Horn	Thomas Hardy	120 Hanover Sq.	London	WA1 1DP	UK
5	Berglunds snabbköp	Christina Berglund	Berguvsvägen 8	Luleå	S-958 22	Sweden

6.3 SQL GROUP BY

```
SELECT COUNT(CustomerID), Country
FROM Customers
GROUP BY Country;
```

COUNT(CustomerID)	Country
3	Argentina
2	Austria
2	Belgium
9	Brazil
3	Canada
2	Denmark
2	Finland
11	France
11	Germany

6.3 SQL GROUP BY

```
SELECT COUNT(CustomerID), Country
FROM Customers
GROUP BY Country
ORDER BY COUNT(CustomerID) DESC;
```

COUNT(CustomerID)	Country
13	USA
11	Germany
11	France
9	Brazil
7	UK
5	Spain
5	Mexico
4	Venezuela

6.3 SQL HAVING

Вираз HAVING було додано до SQL, оскільки ключове слово WHERE не можна використовувати з агрегатними функціями.
 The HAVING clause was added to SQL because the WHERE keyword could not be used with aggregate functions.
 Выражение HAVING было добавлено в SQL, поскольку ключевое слово WHERE нельзя использовать с агрегатными функциями.

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE condition
GROUP BY column_name(s)
HAVING condition
ORDER BY column_name(s);
```

413

6.3 SQL HAVING

```
SELECT COUNT(CustomerID), Country
FROM Customers
GROUP BY Country
HAVING COUNT(CustomerID) > 5;
```

COUNT(CustomerID)	Country
9	Brazil
11	France
11	Germany
7	UK
13	USA

414

6.3 SQL HAVING

```
SELECT COUNT(CustomerID), Country
FROM Customers
GROUP BY Country
HAVING COUNT(CustomerID) > 5
ORDER BY COUNT(CustomerID) DESC;
```

COUNT(CustomerID)	Country
13	USA
11	Germany
11	France
9	Brazil
7	UK

6.3 SQL HAVING

Orders

OrderID	CustomerID	EmployeeID	OrderDate	ShipperID
10248	90	5	1996-07-04	3
10249	81	6	1996-07-05	1
10250	34	4	1996-07-08	2

Employees

EmployeeID	LastName	FirstName	BirthDate	Photo	Notes
1	Davolio	Nancy	1968-12-08	EmpID1.pic	Education includes a BA....
2	Fuller	Andrew	1952-02-19	EmpID2.pic	Andrew received his BTS....
3	Leverling	Janet	1963-08-30	EmpID3.pic	Janet has a BS degree....

6.3 SQL HAVING

```
SELECT Employees.LastName, COUNT(Orders.OrderID) AS NumberOfOrders
FROM (Orders INNER JOIN Employees ON Orders.EmployeeID =
      Employees.EmployeeID)
GROUP BY LastName
HAVING COUNT(Orders.OrderID) > 10;
```

LastName	NumberOfOrders
Buchanan	11
Callahan	27
Davolio	29
Fuller	20
King	14
Leverling	31
Peacock	40
Suyama	18

6.3 SQL HAVING

```
SELECT Employees.LastName, COUNT(Orders.OrderID) AS Number  
      OfOrders  
FROM Orders INNER JOIN Employees ON Orders.EmployeeID =  
      Employees.EmployeeID  
WHERE LastName = 'Davolio' OR LastName = 'Fuller'  
GROUP BY LastName  
HAVING COUNT(Orders.OrderID) > 25;
```

LastName	NumberOfOrders
Davolio	29

6.3 SQL EXISTS

Оператор EXISTS використовується для перевірки наявності будь-якого запису в підзапиті. Оператор EXISTS повертає true, якщо підзапит повертає один або кілька записів.

The EXISTS operator is used to test for the existence of any record in a subquery. The EXISTS operator returns true if the subquery returns one or more records.

Оператор EXISTS используется для проверки существования любой записи в подзапросе. Оператор EXISTS возвращает истину, если подзапрос возвращает одну или несколько записей.

6.3 SQL EXISTS

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE EXISTS
(SELECT column_name FROM table_name WHERE condition);
```

Example 1

```
SELECT SupplierName
FROM Suppliers
WHERE EXISTS (SELECT ProductName FROM Products WHERE Products.
SupplierID = Suppliers.supplierID AND Price < 20);
```

Example 2

```
SELECT SupplierName
FROM Suppliers
WHERE EXISTS (SELECT ProductName FROM Products WHERE Products.
SupplierID = Suppliers.supplierID AND Price = 22);
```

6.3 SQL ANY, ALL

Оператори ANY та ALL використовуються з реченням WHERE або HAVING. Оператор ANY повертає true, якщо будь-яке із значень підзапиту відповідає умові. Оператор ALL повертає true, якщо всі значення підзапиту відповідають умові.

The ANY and ALL operators are used with a WHERE or HAVING clause. The ANY operator returns true if any of the subquery values meet the condition. The ALL operator returns true if all of the subquery values meet the condition.

Операторы ANY и ALL используются с предложениями WHERE или HAVING. Оператор ANY возвращает истину, если любое из значений подзапроса соответствует условию. Оператор ALL возвращает истину, если все значения подзапроса соответствуют условию.

421

6.3 SQL ANY, ALL

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE column_name operator ANY
(SELECT column_name FROM table_name WHERE condition);
```

```
SELECT column_name(s)
FROM table_name
WHERE column_name operator ALL
(SELECT column_name FROM table_name WHERE condition);
```

The *operator* must be a standard comparison operator:

=, <>, !=, >, >=, <, <=

422

6.3 SQL ANY, ALL

Products

ProductID	ProductName	SupplierID	CategoryID	Unit	Price
1	Chais	1	1	10 boxes x 20 bags	18
2	Chang	1	1	24 - 12 oz bottles	19
3	Aniseed Syrup	1	2	12 - 550 ml bottles	10
4	Chef Anton's Cajun Seasoning	2	2	48 - 6 oz jars	22
5	Chef Anton's Gumbo Mix	2	2	36 boxes	21.35

OrderDetails

OrderDetailID	OrderID	ProductID	Quantity
1	10248	11	12
2	10248	42	10
3	10248	72	5
4	10249	14	9
5	10249	51	40

423

6.3 SQL

ANY, ALL

```
SELECT ProductName
FROM Products
WHERE ProductID = ANY (SELECT ProductID FROM OrderDetails
    WHERE Quantity = 10);
```

```
SELECT ProductName
FROM Products
WHERE ProductID = ALL (SELECT ProductID FROM OrderDetails
    WHERE Quantity = 10);
```

424

6.3 SQL

CASE

Оператор CASE перевіряє умови і повертає значення, коли дотримано першу умову (як оператор IF-THEN-ELSE). Отже, як тільки умова є істинною, оператор поверне результат. Якщо жодні умови не відповідають дійсності, буде отримано значення у виразі ELSE. Якщо немає частини ELSE і жодні умови не відповідають дійсності, буде отримано NULL.

```
CASE
    WHEN condition1 THEN result1
    WHEN condition2 THEN result2
    WHEN conditionN THEN resultN
    ELSE result
END;
```

6.3 SQL CASE

The CASE statement goes through conditions and returns a value when the first condition is met (like an IF-THEN-ELSE statement). So, once a condition is true, it will stop reading and return the result. If no conditions are true, it returns the value in the ELSE clause. If there is no ELSE part and no conditions are true, it returns NULL.

CASE

```
WHEN condition1 THEN result1
WHEN condition2 THEN result2
WHEN conditionN THEN resultN
ELSE result
```

END;

6.3 SQL CASE

Оператор CASE перебирает условия и возвращает значение, когда выполняется первое условие (например, оператор IF-THEN-ELSE). И так, как только условие выполнено, будет получен результат. Если ни одно из условий не выполняется, возвращается значение из выражения ELSE. Если части ELSE нет и не выполняются никакие условия, возвращается NULL.

CASE

```
WHEN condition1 THEN result1
WHEN condition2 THEN result2
WHEN conditionN THEN resultN
ELSE result
```

END;

427

6.3 SQL CASE

OrderDetailID	OrderID	ProductID	Quantity
1	10248	11	12
2	10248	42	10
3	10248	72	5
4	10249	14	9
5	10249	51	40

428

6.3 SQL CASE

```

SELECT OrderID, Quantity,
CASE
    WHEN Quantity > 30 THEN 'The quantity is greater than 30'
    WHEN Quantity = 30 THEN 'The quantity is 30'
    ELSE 'The quantity is under 30'
END AS QuantityText
FROM OrderDetails;

```

OrderID	Quantity	QuantityText
10248	12	The quantity is under 30
10248	10	The quantity is under 30
10248	5	The quantity is under 30
10249	9	The quantity is under 30
10249	40	The quantity is greater than 30

429

6.3 SQL CASE

```
SELECT CustomerName, City, Country FROM Customers
ORDER BY
(CASE
  WHEN City IS NULL THEN Country
  ELSE City
END);
```

CustomerName	City	Country
Drachenblut Delikatessend	Aachen	Germany
Rattlesnake Canyon Grocery	Albuquerque	USA
Old World Delicatessen	Anchorage	USA
Vaffeljernet	Århus	Denmark
Galería del gastrónomo	Barcelona	Spain
LILA-Supermercado	Barquisimeto	Venezuela

430

6.3 SQL NULL Functions

Products

P_Id	ProductName	UnitPrice	UnitsInStock	UnitsOnOrder
1	Jarlsberg	10.45	16	15
2	Mascarpone	32.56	23	
3	Gorgonzola	15.67	9	20

```
SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + UnitsOnOrder)
FROM Products;
```

UnitsOnOrder **IS NULL** => UnitPrice * (UnitsInStock +
UnitsOnOrder) **IS NULL**

6.3 SQL NULL Functions

MySQL IFNULL()	SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + IFNULL(UnitsOnOrder, o)) FROM Products;
COALESCE()	SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + COALESCE(UnitsOnOrder, o)) FROM Products;
SQL Server ISNULL()	SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + ISNULL(UnitsOnOrder, o)) FROM Products;
MS Access IsNull()	SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + IIF(IsNull(UnitsOnOrder), o, UnitsOnOrder)) FROM Products;
Oracle NVL()	SELECT ProductName, UnitPrice * (UnitsInStock + NVL(UnitsOnOrder, o)) FROM Products;

6.3 SQL SELECT INTO

Оператор SELECT INTO копіює дані з однієї таблиці в нову.

The SELECT INTO statement copies data from one table into a new table.

Оператор SELECT INTO копирует данные из одной таблицы в новую таблицу.

```
SELECT column1, column2, column3, ...
INTO newtable [IN externaldb]
FROM oldtable
WHERE condition;
```


6.3 SQL SELECT INTO

```
SELECT * INTO CustomersBackup2017
FROM Customers;
```

```
SELECT * INTO CustomersBackup2017 IN 'Backup.mdb'
FROM Customers;
```

```
SELECT CustomerName, ContactName INTO CustomersBackup2017
FROM Customers;
```

```
SELECT * INTO CustomersGermany FROM Customers
WHERE Country = 'Germany';
```

```
SELECT Customers.CustomerName, Orders.OrderID INTO CustomersOrder2017
FROM Customers
LEFT JOIN Orders ON Customers.CustomerID = Orders.CustomerID;
```

6.3 SQL SELECT INTO

SELECT INTO також можна використовувати для створення нової, порожньої таблиці, використовуючи схему іншої. Просто додайте вираз WHERE, в результаті якого запит не повертає даних.

SELECT INTO can also be used to create a new, empty table using the schema of another. Just add a WHERE clause that causes the query to return no data.

SELECT INTO также можно использовать для создания новой пустой таблицы, используя схему другой таблицы. Просто добавьте выражение WHERE, которое заставляет запрос не возвращать данные.

```
SELECT * INTO newtable
FROM oldtable
WHERE 1 = 0;
```

6.3 SQL

INSERT INTO SELECT

Оператор INSERT INTO SELECT копіює дані з однієї таблиці та вставляє їх в іншу таблицю.

- INSERT INTO SELECT вимагає збігу типів даних у вихідних та цільових таблицях.
- Існуючі записи в цільовій таблиці не зазнають змін.

The INSERT INTO SELECT statement copies data from one table and inserts it into another table.

- INSERT INTO SELECT requires that data types in source and target tables match
- The existing records in the target table are unaffected

Оператор INSERT INTO SELECT копирует данные из одной таблицы и вставляет их в другую таблицу.

- INSERT INTO SELECT требует, чтобы типы данных в исходной и целевой таблицах совпадали.
- Существующие записи в целевой таблице не затронуты.

6.3 SQL

INSERT INTO SELECT

```
INSERT INTO table2 (column1, column2, column3, ...)
SELECT column1, column2, column3, ... FROM table1
WHERE condition;
```

Example 1:

```
INSERT INTO Customers (CustomerName, City, Country)
SELECT SupplierName, City, Country FROM Suppliers;
```

Example 2:

```
INSERT INTO Customers (CustomerName, City, Country)
SELECT SupplierName, City, Country FROM Suppliers
WHERE Country='Germany';
```

Контрольні питання
Assessment questions
Контрольные вопросы

1. SELECT
2. SELECT DISTINCT
3. WHERE
4. AND, OR, NOT
5. ORDER BY
6. INSERT INTO
7. NULL
8. UPDATE
9. DELETE
10. SELECT TOP
11. MIN, MAX
12. COUNT, AVG, SUM
13. LIKE
14. IN
15. BETWEEN
16. AS
17. JOIN
18. UNION
19. GROUP BY
20. HAVING
21. EXISTS
22. ANY, ALL
23. CASE
24. NULL Functions
25. SELECT INTO
26. INSERT INTO SELECT